د افغانانو تاریخ

د افغانانو تاریخ په نړۍ کې له نورو قامونو سره توپیر لري دا ځکه چې افغانستان د جغرافیه په داسې علاقه دی چې له پخوا زماني څه بیا تر اوسنۍ زمانې پورې د ډېر زورور ملکونو او قومونو د خپلو ګټو او مفاداتو لپاره دځتـه سترګې خړې کړې دي، او تر اوسه ورته محتاجه دي، خو پښتنو تل د خپل ناموس او د خاوري تحفظ ډېر په مېړانه کړی دی. د دې صورت حال په نتیجه کې پښتون بحېثیت قوم له علمه او ترقۍ لېري پاتي شو. کمال خان شېرانی په دې اړه په یو مضمون کې خپل تاثرات داسې کاږي "ځکه پښتنو د قلم څښتن کم او د توري خاوندان، سالاران زیات پیدا کړي دي".

په دې قسمه ټولنه کې زمونږ تاریخ د دوو طبقو ذکر هر وخت کړی دی، څوک هغه اتلان دي چا چې د قام رهنمائي کړې ده او په دغه طبقه کې ډېرو خپل سرونه شیندلي دي چې نن هم هر پښتون افغان په هغو فخر کوي، خو څه داسې وګړي هم په دې دوران کې موجود وو چې هغو د قام په ناموس او د وطن په آزادۍ سترګې پټې کړي وې او هغه وخت یې د حکمرانانو خطابات او مراعات وظائف وغیره د ځاني ګټو لپاره بهتر ګڼلو، په تاریخ کې دا طبقه ډېره په سپکه نامه یادېږي، دا ځکه چې تاریخ د چا کردار نهٔ پټوي. افسوس دا چې دا صورت حال نن هم روان دی. له تېرو څلوېښتو کلو راهیسې په لرا و بر پښتون افغان وطن کې اوربل دی. اختلافات د نورو قامونو تر منځ دي د هغو په خپلو مفاداتو سره جنګ دی خو د جنګ میدان د پښتنو وطن دی. هغه دلته کې سره وژني، ګټه او سود د هغو دی، تا[illegible]ان بـ[illegible] پښتانه قام دی، هم پ[illegible]نه په دې جنګ

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي لـه يـوه بـل سـره لاس او ګرېـوان دي. کېفيت دې تـه راورسېږدو چـي قاتــل د مقتــول پــه غــاړه چــاړه ايښــې ده او د تکبيــر بږغونــه کــوي او مقتــول د شــهادت کليمــه وايــي، نتيجــه دې تــه ورســېږده چــي نــن د زوی او پــلار، د ښــځي او خاونــد او د ورور لــه وروړ ســره فکرونــه او لاري بېلي بېلي دي، چـا چـي دا اور بـل کـړی دی هغـه تـه ټـول بـد وايـي، او څـوک چـي دا اور وژنـي هغـه تـه هـم خلـک بـد وايـي، د ښـځاو بـد تميـز سـمه لانجـه جـوړه کـړې ده. نـړۍ پکـي مـداخلت شـروع کـړی دی، د انــارکي دا منظـر يـو تـاريخي پـس منظـر لـري .نـن د ويـاړ خبـره دا ده چـي د پښــتو ادب لمــن دومــره پراخــه شــوه چــي د تــاريخي پېښــو منظــر يــا د خيالي تصوراتو اظهار په ښکلي انداز د ناول په شکل کي بيانوي.

د بر کلـي؛ پـه نامـه دې نـاول کـي د ورومبـي انګرېـز افغـان جنـګ پــه اخــري مرحلــې کــي د يــوه کلــي او د هغــه د وګــړو کــردار پــه خيــالي انــداز او پــه دې دوران پــه کلــي کــي د پيښــې عکاســي پــه ادبــي انــداز فرضـي نومونـو سـره کـوي چـي پکـي د دې ځـای واقعـه کښـلې ده، او د ځينــو افرادو خصوصــاً د "مــلا زمــري" پــه نامــه کــردار ښــودلی دی. ريښــتيا هــم دا ده چــي پــه دې قســمه پــه درجنــو کســان د لنــدن پــه خصوصـي اداره کـي تربيـت کېـدو او بيـا بـه زمـوږ وطـن تـه د ملايـانو، روحـانينو او د مشــائخو پــه جـامو کـي را لېـږل کېـدو او هغـو بـه پـه دې اړه جاسوسـي کولـه، پـه اولـس کـي بـه يـې رشـوتونه وېښـل، د پښـتنو پــه مــنځ کــي د نفــاق او انتشــار پيــدا کولــو کــار کــړو. پــه دې لــړ کــي "لارنـس اف عربيـه" ډېـر شـهرت لـري چـي د ډېـره اسـماعيل خـان پـه سـيمه کـي د پاونـده پښـتنو سـره پـه پټيالـه نـومي يـو کلـي کـي مېشـته شـو. ښـه لمونځونـه بـه يـې کـول، تـل بـه يـې د قـرآن مجيـد تـلاوت کـاوه، ناروغـانو تـه بـه يـې تعويذونـه ورليکـل، دم او درود بـه يـې پـه چوکلـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او ځـان يـې د پيـر کـرم شـاه پـه نامـه معرفـي کـړی ؤ. بيـا هغـه ؤ چـې د دې جعلـي انګرېـز پيـر د افغانسـتان وطـن دوسـت قـام پرسـته باچـا امـان الله خـان بانـدې د کفـر تـور ولګـاوه او پـه افغانسـتان کـې يـې داسـې اوربـل کـړو چـې پـه نتيجـه کـې امـان الله خـان لـه تختـه لاس واخسـت. کلـه چـې لارنـس ډېـره اسـماعيل خـان تـه راتلـو پـه دې دوران کـې د نوشـهره پـه سـيمه کـې د عيسـی خېلـو کلـي تـه د "ولهـن" پـه نامـه يـو بـل انګرېـز د جاسوسـې لپـاره راغلـو. هغـه څلـور کالـه دلتـه پـه مسـجد کـې امـام ؤ، "اسـلام اور ميـډيکل سـائنس" نـامې کتـاب چـې لـه لاهـور څخـه "مکتبـه معـراج انسـانيت" ادارې لـه خـوا چـاپ شـوی دی د ولهـن پـه اره ډېـر د خونـد مضـمون شـائع کـړی دی. ليکـي چـې ولهـن وايـي "مـا دلتـه يـو کـس پيـر جـوړ کـړو پـه علاقـه کـې د دې پيـر شـهرت ويـړو لـو لپـاره حکومـت د کلـي وګـړو تـه د کلـي خـالي کولـو الټـې ميټـم ورکـړو. خلـک د دې پيـر خـوا لـه راغلـو، پيـر صـاحب خلـک لـه کلـي خـالي کولـو منـع کـړو او ورتـه يـې وويـل کـه جهـازونـه بمبـاري وهـم کـړي د خـدای پـه فضـل بـه دا بمـان ځـای پـه ځـای خـاوري شـي، چـا تـه بـه نقصـان نـهٔ رسـيږي. هـم دا وشـو پـه مقـرره ورځ حکومـت پـه دې کلـي د کاغـذونو بمبـاري وکـړه چـا تـه نقصـان نـهٔ ورسـېدو، د پيرصـاحب مقبوليـت او احتـرام زيـات شـو". هغـه پـه مـخ کـاږي چـې "ولهـن وايـي د افغانسـتان د باچاامـان الله خـان خـلاف مـوږ ډېـر دا شـان کسـان تيـار کـړل پـه هغـو کـې يو "ملاشوربازار" هم شامل ؤ".

دې کـې شـک نشـته چـې د دې جنـګ پـه دوران کـې هـم ګـڼ شـمېر انګرېزانـو د پښـتنو قبـائلو، مشـائخو او د روحـانينو پـه جـامو کـې پـه فرضـي نومـانو جاسوسـې کولـه چـې پـه هغـو کـې "اليګزنـډر بـرنس" د سـکندر خـان او د هغـه هندو النسـل سـېکرټري "مـوهن لال" د اغاحسـن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نامه په پښتون افغان وطن کي د پر په چالاکي سره بې خطره د جاسوسي سفر هر تاریخ دان بیان کړی دی. هو موهن لال د دې اقرار په خپل کتاب کي کړي. هم دا شان "میجر پوټنګر" د روحانینو په جامو کي د خلیفه پائینده خان په نامه او "کپتان انډرمیسن" د مشائخو په جامو کي. د جاسوسي سفر تذکره دوی په خپلو لیکونو کي په ډېر فخر او ښکلي انداز سره کړې ده. هم د دې جاسوسانو پاشلی تخم پښتنو ته تر یرغلګر انګرېزانو لښکر دو مره زیات سیاسي نقصان ورساوو چي تر اوسه هغه کنډَو نهٔ ډکېږي.

افسوس دا چي دا عمل اوس هم دغه شان روان دی. د اسلام په سپېڅلي نامه په زرګونو کسان پښتون افغان وطن ته راغلي دي، ۱۹۷۸ کال کي په افغانستان کي د سیاسي بدلون سره په زرګونه امریکایي او یورپي عیسائیان او یهودیان د مسلمان مجاهدینو په جامو کي راغلو هم دوی سره عرب راغلو او په مختلفو سیمو کي دا خلګ مېشته شو. بیا یې ځایي وګړي له خپلو مېنو بې دخله کړل، د بل ځای کسان دلته کي اباد شول او لر او بر پښتانه یې په داسي مصیبت اخته کړو چي د پښتنو خُله تر اوسه ترخه ده.

د "بر کلي" په نامه دا ناول لیکونکی ځوان لیکوال زړګي علیخېل په دې کرښو کي د دې منظر عکاسي چي په کوم انداز کي کړې ده د سیاست او د تاریخ د طالب علمانو لپاره ښه باثر زیار او د ستاینې وړ کار دی. د کامیابۍ په هیله.

عبدالعلي غورغشتی
۶ جون ۲۰۱۵ کراچي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زرګي "بر کلی"

ناول پښتو ژبي سره سل کاله اګاهو پېژندګلو وکړه او د اردو ژبي ورومبی ناول پښتو ته هم په هغه زمانه کي ترجمه شو. ولي ناول چي څومره په يورپي نړۍ کي وده وکړه او په اولس کښي مقبول شو، دومره دلته په پښتنو کي مقبول نۀ شو-بيا په اردو ژبه کي ناول ډېره په تُندۍ سره ترقي وکړه او په اولس کي يې ځانته مقام پيدا کړو. په يورپ او اردو دانه طبقه کي د ناول وده او دهغې ترقي د ناول په تکنيکي ساخت کي ده. ناول په اسانه او امروزه ژبه کي ليکلی شي. د ناول مثال د ستېج دی چي مکالمه هم لري، شعرونه لري او سندري پکښي راځايولی شي. د دې نه علاوه د ناول په اولس کي ځانته مقام پيدا کولو کي يوه لويه وجه داده چي ناول د حقيقي خلګو حقيقي واقعات په افسانوي ډول وړاندي کوي. د روس په انقلاب او د يورپي قامونو په فکري انقلاب کي ناول لوی کردار ادا کړی دی. ناول د ښځو د فکري ودي مخکښ هم دی. په يورپ کښي ښځو په ورومبي ځل ناولونه وليکل او د ليکوالو په قطار کي اودرېدلې.

د ناول په قسمونو کي يو مهم او غوره قسم تاريخي ناولونه دي. تاريخي ناول تاريخ خو نۀ وي، ولي د تاريخ حقيقي واقعات د کيسې په ډول لوستونکو ته وړاندي کوي. هسي خو پوهان وايي چي هر ناول تاريخي وي. ځکه چي د ناول د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکیسې اوپلاټ سره سره زمان او مکان هم ضروري وي او په هر ناول کې چې کوم واقعات بیان شوي وي، هغه دخپل وخت کلتور، کړۀ وړۀ، ژبه، فکر، ادب او د اولسي ژوند ژواک هنداره وي. ځکه چې دغه حالات دومره په تفصیل سره د تاریخ په کتابونو کې نۀ شي موندلی.

تاریخي ناولونه د یو خاص مقصد لپاره لیکلی شي او په تېره زمانه کې پېښ شوي ریښتوني پېښې په افسانوي ډول وړاندې کوي. په پښتو ژبه کې هسې خو ناولونه ډېر کم لیکلی شوي دي او بیا تاریخي ناولونه خو دنیشت برابر دي، په وړو کې د مالګې برابر هم نۀ دي. لکه د ښاغلي رحیم شاه رحیم ناولونه "بي بي مبارکه، غازي پیرخوشحال، سکندر اعظم" د ښاغلي غوث خېبري ناولونه "داور لمبې" او "د ابدالي توره" او اوس د دې لړۍ یوه بله کړۍ د زړګي علیخېل ناول "برکلی" زموږ په لاسونو کښې دی.

زړګي علیخېل د وړومبي افغان جنګ د زمانې یوه کیسه وړاندې کړې ده. په دې ناول کې د دوو کلیو د اوسېدونکو پښتنو خانانو، زمیندارو او ملایانو واقعات بیان شوي دي چې څنګه ځینې خلک د انګرېزانو مرستیال وو او د انګرېزنه د مراعاتو او روپو پیسو د پاره یې خپل اولس په انګرېزانو وځپلو او تباه برباد کړو. موږ وینو چې دغه مراعات یافته طبقه نن هم د قام سره ټګي برګي کوي او د تور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین مالکان دي. بل اړخ ته د انګرېزانو هغه چالونه یې هم برسېره کړي دي چې خپل جاسوسان یې د ملایانو او عالمانو په جامه کې رالېږلي وو. نن هم که چېرې موږ د انګرېزانو خپلې روزنامچې ولولو نو هم دغه ځهرې راښکاره کېږي چې د پیر او ملا په جامه کې یې د پښتون قام سره کومې لوبې اوکړې. د زړګي علیخېل په "برکلي" کې موږ ته د غه عکس ښکاره کېږي. د اسې ډېر واقعات دي چې د انګرېزانو جاسوسان دې سیمې ته د ملا او عالم په جامه کې راغلي وو. لکه د سوات په "علي ګرامه" کلي کې یو فرنګي یو ولس(۱۱) کاله د جومات امامتي کړې وه او کله چې بېرته انګلستان ته لاړو نو هلته یوه ورځ د یو سواتي (قمرګل) سره اتفاقي ملاؤ شو او ورته یې ویلي وو چې د علي ګرامي خلکو ته او وایه چې خپل لمونځونه را وګرځوي. دغه انګرېز به انګرېزانو ته د دې سیمې په هکله معلومات رسول. نو په دې ناول کې د ملا زمري کردار هم د د اسې یو انګرېز دی. هم دغه رنګ د انګرېزانو ملګري خانان ئې هم ښودلي دي.

چونکې د ناول تقاضه وي چې حالات که ریښتوني هم وي په افسانوي ډول به وړاندې کېږي. نو زړګي هم ریښتوني واقعات په افسانوي انداز کې وړاندې کړي دي. د زمان او مکان خیال یې هم ساتلی دی او لوستونکی د تېرې زمانې حالات ویني. په دې ناول کې ښاغلي زړګي د ډېر تفصیل نه ډډه کړې ده او په واقعاتو یې زور راوړی دی. په دې ناول کې که د خان جهان غوندې د مال دولت لالچي شته نو هم د هغهٔ په کور کې یو وطن

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـال او قـام پرسـت هـم شـته چې د وطـن لپـاره د هـر رنـګ قربـانۍ ورکولـو تـه تيـار وي. ګـوا کې داسې کردارونـه مـوږ تـه ډېر کـم پـه نظـر راځـي او مـوږ وينـو چـې کومـو خلکـو د فرنګـي سـره مرسـته کـړې وه هغــه قــام پلــوره خلــک نــن هــم د ښــيرازۍ ژونــد تېــروي او چــاچي د فرنګــي ســره ډغــره وهلــې وه هغــه د فرنګــي او د هغــه د بــادارانو د لاسه نن هم خوار دي.

ښـاغلي زړګـي چـې پـه کومـه موضـوع قلـم پورتـه کـړی دی دا نـن هـم هغـه هـومره اهميـت لـري. د پښـتون قـام او زلمـي فکـر توجـه هـم دې اړخ تــه راګرځــول د وخــت مهمــه تقاضــه ده چــې هغــه د حــالاتو او د وخـت د غوښـتنو ادراک وکـړي. د وخـت او زمـانې سـره ځـان هـم اهنـګ کـړي او خپـل اولـس د دې نـاوړين نـه د ويسـتلو هڅـې وکـړي. د ښـاغلي زړګـي دا هڅـه اوس ستاسـو پـه لاسـو کـې ده. هيلـه ده چـې زمـوږ نـور ليکـوال بـه هـم دې اړخ تـه پـام وکـړي او پـه دې لـړۍ کـې بـه خپلـې کـړۍ او پيئيلی شي.

رشيد احمد
پروګرام منېجر
ريډيو پاکستان مظفرآباد، آزاد کشمير

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خبرې

پېـل کـوم د لـوی متعـال ښتـن پـه سـپېڅلي نامـه چـې د ارض و سماء مالک او خالق دی.

د ملګـرو پښتـنو پـه مرسـته دا دی نـاول ستاسـو تـر لاسـو ورسېدی. زۀ د دې نـاول پـه هکلـه هـیڅ هـم ویـل نـۀ غـواړم، تاسـو خپلـه دا نـاول مطالعـه کـړئ او د خپـل علمـي شـعور پـه رڼـا کـي د دې نـاول د ښـۀ او بـد پرېکـړه وکـړئ. هـو، دا ضـرور ویـل غـواړم چـې پـه دې نـاول کـي چـي کومـه واقعـه بیـان شـوې ده هغـه د افغـان وطـن او د پښـتنو سـره پـه تـاریخ کـي پـه بېلـو بېلـو ځـایونو کـي داسـي پېښـي شـوي دي، او لا دوام لـري. خـو هغـو حقـائقو او ځـایونو تـه مـا د نـاول (اوږدې کیسـې) څهـره ورکـړې ده چـي زمـوږ نـوی ځـوان ادبـي کهـول لـه خپـل تـاریخ نـه د کیسې په انداز خبر شي.

هـر کیسـه لیکـونکی لیکـوال دا هڅـه کـوي چـي هغـۀ یـو خـاص مقصـد و خپلـو لوسـتونکو تـه د لیـک پـه بڼـه کـي وړانـدي کـړي. پـه هـره کیسـه کـي ځـای نـا ځـای نیمګړتیـاوي وي. هـو دا مـنم چـي پـه دې نـاول کـي بـه هـم خامخـا څـۀ نـا څـۀ نیمګړتیـاوي وي، خـو هغـه نیمګړتیـاوي بایـد چـي نظر انـدازه کـړل شـي او د نـاول و کیسـې تـه پـام وکـړل شـي چـي څـۀ مقصـد لـري. او زۀ د خپلـو لوسـتونکو نـه پـه لـوی زړۀ دا هیلـه کـوم چـي د نـاول پـه نیمګړتیـاوُ پسـې نـۀ شـي ولاړ، بلکـې د ناول و مقصد ته ځیر شي.

زۀ ارو ابنـاد څېړونکـي، لیکـوال عبـد العلي غورغشـتي صـاحب تـه لاس پـه دعـا یـم چـي پـر دې نـاول یـې د مینـې ډک او تـاریخي لیـک ولیکلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

چـې دا وخـت لاژونـدی ؤ او د دې نـاول د چـاپ پـه انتظـار ؤ. (روح یــې ښاده، پر ګور یې نُور شه)

د دغـو ملګـرو د زړۀ لـه تلـه کـورودانی وایـم چـې پـه دې کتـاب کـې راسـره سـتړي شـو لکـه محتـرم درونـد لیکـوال محتـرم رشـید احمد صـاحب، محتـرم سـلیم بـنګښ صـاحب، ګـران خلیـل الله تصـمیم، محمـود رشـي صـاحب او د سـباوون پښـتو ادبـي ټـولني کـوټي ټـول ملګـري چـي د دې کتـاب پـه خپرولـو کـي یـې ډېـر پـه مینـه او خلـوص کومک راکړ، یو وار بیا د زړۀ له تله مننه کوم.

نور تاسو کتاب لوستلو ته پرېږدم. په مینه او درنښت

زرګی علیخېل
سهېلي پښتونخوا کوټه اولس والي
۰۲،۰۳،۲۰۱۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېـــل

○

مـازدیګر، لمـر پټېـدو تـه نـیم سـاعت پاتـه ؤ. د کـوز کلـي د خـان جهـان زوی بازیـد خـان د پټـي پـه پولـه ګرځېـدی، یـوه نـری لښـته یـې پـه لاس کـي کلـه یـو بـوټی پـه ووهـي او کـل بـل، د ځانـه سـره کلـه کلـه یـوه سـندره هـم زمزمـه کـړي. هـم پـه دغـه پولـه د لـږ لیـري نـه دوې زنـاني پـه ټکریـو کـي پټـي د دهٔ پـه خـوا را روانـي وې. د دهٔ چـي ځنګـه پـه زنـانو نظر ولګېـدی نـو د پـولي نـه شـېوه شـو او لاره یـې بدلـه کـړه، زنـاني راغلـي د دهٔ پـه څنـګ کـي تېـري شـوې، د یـوې زنـاني مـخ لـږ ښـکاره ؤ ، د بازیـد خان سـترګي ناڅاپـه پـرې ولګېـدې، څـهٔ ګـوري چـي د ښائسـت یـوه ملکـه ده، تـوري غټـې سـترګي، تکـه سـپینه لکـه سـپوږمۍ، د حیـا نـه یـې سـترګي کښـته ګـوري د خپلـي ملګـري سـره روانـه ده. بازیـد د یـوې لحظـې د پـاره ورتـه هـک پـک شـو. دهٔ کلـه هـم داسـي حسـن و جمـال پـه خپـل ژونـد نـهٔ ؤ لیـدلی. دی لـږ پـه شـک کـي شـو چـي دا خـو تـا یـو ځـای لیـدلي ده خـو چېـري دي لیـدلې ده. خـو بېرتـه زر یـې سـترګي کښـته کـړې، زنـاني تېـري شـوې خـو د بازیـد خــان زړهٔ د هغــي ښائســتې نــازنیني ســره ولاړی. زنــاني مــخ پــه وړانـدي روانــي وې او بازیـد د شـا نـه ورتـه کتـل، پـه زړهٔ کـي یـې راغلـل چـي پسـې روان شـي او وګـوري چـي د چـا د کـور دي. هـم د زړهٔ یې و منل او پسې روان شو.

زنـاني نـهٔ وې خبـري چـي یـو څـوک را پسـې دی. زنـاني لـه مخـه او بازید پـه ښـه فاصـله پـه پسـې ؤ. زنـاني د کـوز کلـي نـه ووتلـې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــخ پــه بــر کلــي روانــي وې. بازيــد هــم پســې روان ؤ، مئينتــوب ستر ګي ور ړنـدې کـړي وې، دا يـې هـم پـه سـوچ کـي نـهٔ ؤ چـي د کـوز کلي او بر کلي تر منځ اړيکي ښې نهٔ دي، خو بيا هم پسې روان ؤ.

دلتــه نــو وخــت هــم د ماښــام د لمانځــه شــو. د بازيــد بخــت کــار وکـړو، خلـک لمانځـه تـه تللي وو. زنانـه پـه بـر کلـي کـي يـو کـور چـي د کــلا (قلعــه) غونــدي ؤ ننــوتلې. بازيــد تــه څرګنــده شــو چــي دا زنــاني د بهادرخــان د کــور دي. بېرتــه د خپــل کلــي پــه خــوا راســتون شــو. زړهٔ يـې ولګېـدو چـي کـور خـو مـي يـې معلـوم کـړی اوس نـو درځـه بېرتـه د خپـل کلـي پـه خـوا. څنګـه چـي د خپـل کلـي پـه خـوا روان شـو نـو وريـاد شـو چـي دا خـو بـر کلـی دی او د دې کلـي سره زمـوږ د کلي اړيکـي ښـې نـهٔ دې نـو يـې زر د وږې نـه څـادر پـر خپـل مـخ را تـاؤ کـړو، مـخ يـې پـټ کـړو چـي داسـي نـهٔ څـوک مـي ونـهٔ پېژنـي. زر زر يـې ګامونه لوی کړل او د خپل کلي په خوا روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

دا د کال ۱۸۴۱ ء خبره ده چې انګرېز سامراج د لوی پښتون افغانستان ټوټې په هکله يې د راتلونکي سبا وون پالیسۍ ترتيب کړي وې. په کال ۱۸۳۹ ء کې يې د لوی او تاريخي وطن د ننګيالیو پښتنو څخه زخم خوړلی ؤ. د دۀ زخم ورو ورو په جوړېدو ؤ او ځان يې د غچ اخستلو د پاره چمتو کړی ؤ. وسلې او نفري ته يې زور ورکړی ؤ چې څومره زياتېدی شي زياته يې کړي. د هندوستان د بېلا بېلو سيمو څخه يې نفري يعنې پنجابي سکهان، هندوان، زرخريد مسلمانان او خپل انګرېزي فوځيان پېښور ته راوغوښتل او جنګي تياري ته يې دوام ورکړو. دۀ خپله جنګي پاليسي په دوو برخو وېشلې وه، يوه ښکاره او مخامخ جنګي پاليسي او بله پټه جنګي پاليسي چې د ملا، پير، خان، نواب، سردار، ملک په شکل کې وه. دۀ دې ځل په پښتنو کې خپل زرخريد ملايان، خانان او نام نهاده پيران پرېښي وو چې هغوی د دوی د راتګ او د پښتنو د زړونو نه د وطن او دين اسلام جذبه وباسي او انګرېز سرکار ته لاره هواره کړي.

بر کلی (کلی بهادر خان) د جلال اباد د ښار څخه مخ په لوېديځ تقريباً اتلس ميله لېري په سرخرود اولسوالۍ کې د غرۀ په دامان کې اباد ؤ. د دې کلي ابادي تقريباً نر او ښځه، ماشوم او زوړ ۳۰۰ ته رسېدله. بهادر خان د دې کلي خان ؤ. د دې کلي خلک د بهادر خان په خانۍ ډېر خوشحال وو. ولې چې د بهادر خان دسترخوان، سخا، مېړانه او انصاف تر لېري لېري رسېدلی ؤ. د دۀ په دسترخوان به و هر غريب مسکين ته دوه وخته

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړی، د دهٔ په دربه و هر مظلوم ته انصاف که څه به هغه هندو ؤ تر لاسه کېدو.

دې خان زوی نهٔ درلود. جائیداد یې تر حساب ه تېر ؤ. بې شمېره بزګران، په کور کې یې نوکران هر هغه نعمت الله پاک ورکړی ؤ چې یو انسان یې تصور کولای شي، خو دهٔ به دا هیڅکله هم نهٔ څرګندوله چې زهٔ زوی نهٔ لرم، بلکې دهٔ به خپله لور زوی ګڼله. د دهٔ دا لور چې نوم یې پښتنه وه په دهٔ ډېره زیاته ګرانه وه. پښتنه چې نوم یې پښتنه وه هم دغسې په عمل هم پښتنه وه. دې پښتنې د کلي د ملا څخه ډېره زده کړه کړې وه. کله چې دا د پنځو یا شپږو کلو وه نو دا به جومات ته د درس د پاره تلهٔ. بیا چې کله دا د لسو یا دوولسو کلونو شوه نو د کلي ملا دا د جوماته څخه بنده کړه او ملا به په خپله د خان و کور ته ورتلو او پښتنې ته به یې درس ورکولو.

هم په دغه شپو کې یوه ورځ علي ګل اکا د بهادرخان مېلمستون (حجرې) ته راغی. خان د نورو مېلمنو سره په حجره کې ناست ؤ، چې پر علي ګل اکا یې سترګې ولګېدې نو ورولاړ شو او پر غېږ یې کړو.

راځه راځه علي ګل اکا خدای دې راوله. خان ورمخ ته شو او روغبړ یې ورسره اوکړو.

علي ګل اکا د روغبړ نه پس و ټولو ناستو مېلمنو ته سلام وویلو،په ځواب کې ټولو وعلیکم ورته وویل.

علي ګل اکا خپله لکړه یوې خوا ته کښېښوده او د خان په څنګ کې کښېنستی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وایـه علـي ګـل اکـا چېـري وې، خـو هـیڅ درک دي نـهٔ ؤ؟ خـان پوښتنه ځني وکړه.

بهادرخانـه څـهٔ درتـه ووایـم. تللـی وم د لـور کـور تـه. علـي ګـل اکا په سړه اسوېلي ورته وویل.

دا خو ډېره ښهٔ خبره ده،نو کله له خېره راغلې ؟

پرون ماخوستن راغلم.

ښــه نــو څنګــه وه لواړګــه[1] ؟خېــر خېریــت ؤ پکــي ؟لــور او زوم دي څنګه وو ؟

ښه ؤ... علي ګل اکا د مایوسۍ په انداز کي ورته وویل.

علـي ګـل اکـا یـا خـو ډېـر ستړی یـې او یـا خـو یـوه کیسـه ضـرور شـته چـي داسـي ځـواب دي راکـړو. خـان پـه تجسـس کـي پوښـتنه ځني وکړه.

بهادرخانـــه څـــهٔ درتـــه ووایم،هلتـــه مـــي عجیبـــه خبـــري واورېدې..... علي ګل اکا ورته وویل.

څنګــه عجیبــه خبــري ؟ خېــر خــو دی، هغــه لــور خــو دي خوشحاله ده ؟ خان بیا پوښتنه ځني وکړه.

هو شکر هغه ډېره خوشحاله وه، خبره بله ده.

څهٔ خبره ؟

مـا هلتـه د خلکـو د خُلـې واورېـدل چـي انګرېـزان بیـا راروان دي او د دې واره هغـوی ډېـره ښـهٔ تیـاري هـم نیـولې ده، هغـوی د کرنـل ونـډ، د سـکهانو (پنجابیـانو) او انګرېزانـو مـړو د بـدل پسـې راروان دي....علي ګل اکا ورته وویل.

[1] : لواړګه په خېبر ایجنسۍ، خېبر پښتونخوا کي د تورخم سره تړلې علاقه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

علي ګل اکا که دا سي وي نو موږ هم څه بنګړي نۀ دي په لاس کړي. هم هغسي به يې ذليل کړو لکه اوس اوس په دې کال کي مو ذليله کړل، او بله دا چي که دا خبره رښتيا وي نو انګرېز به دې واره ښۀ په طاقت سره ميدان ته را دانګي. خان په ځواب کي ورته وويل.

د کوټې په کونج کي ناست د کلي يو سپين ږيري پر خان غږ کړو چي؛

بهادر خانه! دا خبره تېره مياشت هم علي ګل کړې وه خو انګرېز خو پرېږده د انګرېز سپی مي هم لا نۀ وليدو.

جانو اکا! تۀ نۀ يې خبر که دي ځان اچولی دی. کله چي زموږ د ازادۍ تحريک پيل شو نو دې علي ګل اکا به د دې تحريک تبليغات کول. بيا چي کله موږ په کابل کي د شجاع الملک او انګرېزانو غاښونه ورمات کړل نو هم دې علي ګل اکا زموږ د غازيانو پر زخمونو مرهم ايښودو. د علي ګل اکا خبره زۀ هيڅکله هم نۀ شم غور ځولی.

زما په ياد دي چي کله د انګرېزانو فوځ په دې لاره تېښته کوله نو زموږ مجاهدينو هغه ټول مړۀ کړل. په شمېر اوولس (۱۷) زره کسان وو، جانو اکا! اورې اوولس زره کسان. خان، جانو اکا ته په ډاډ دا خبره وکړه.

نو په هغو کي مو يو څو کسان ولي پرېښودو؟ جانو اکا سوال ځني وکړ.

هو په هغو کي مو لس وو که دوولس ژوندي پرېښودل. په هغو کي يو ډاکټر برائيډن ؤ او يو څو نور کسان، دا موږ ته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اکبرخان (وزیر اکبرخان) له خوا امر ؤ. خان په ځواب کي ورته وویل.

د دې وجه څهٔ وه؟ یو چا د بلي خوا سوال وکړ.

د دې وجه دا وه چي انګرېزانو ته دا څرګنده شي چي موږ د دې خاوري د پاره څهٔ څهٔ نهٔ شو کولای او دوی ته زموږ د طاقت عیني شاهد هم ضروري ؤ چي افغانان څومره غېرت مند دي او بله دا چي افغان هیڅوک نهٔ شي غلامولای، هان زموږ بدقسمتي دا ده چي زموږ واکداران صحیح خلک نهٔ دي راغلي.

تا نهٔ وکتل کله چي موږ کابل فتح کړ نو شجاع الملک ورک شو. موږ د هغه زوی فتح جنګ د وطن پر تخت کښېناؤ خو هغه هم د انګرېز غلام وختو او په شپه شپه کي د شپنو په جامه کي له کابله وتښتېدو او دلته جلال اباد ته راغلو. دا زموږ بدبختي ده چي موږ یو صحیح مسلمان باچا نهٔ کړو پیدا چي د دې انګرېز سامراج غاښونه یې ورمات کړي وای. هان اکبرخان د دې وطن په صحیح معنا بچي دی. هغه د وطن د ازادۍ بیرغ جګ ساتلی دی. باید چي موږ د اکبرخان ملاتړي شو او د دې وطن په ننګ کي وږه په وږه د اکبرخان سره روان شو. علي ګل اکا چي کومه خبره راوړې ده هغه کېدای شي چي سل په سله صحیح وي. باید چي موږ له ننه څخه تیاري ورته ونیسو. خان و ټولو ته د نصیحت په توګه وویل.

بهادرخانه! تهٔ یو کار وکړه. علي ګل اکا ورته وویل

هغه لکه څنګه؟

هغه لکه داسي تهٔ یو څوک جلال اباد ښار ته ولېږه هغه دي هلته ټول حال معلوم کړي. بیا تهٔ داسي وکړه چي اکبرخان ته یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خط ولېږه. په هغه کي تېول تفصيل بيان کړه او د هغه ځواب طلب کړه چي څۀ کول پکار دي. علي ګل اکا ورته مشوره ورکړه.

دا خو دي ډېر ښه راته وويل. علي ګل اکا زۀ به انشاءالله هم دا اوس يو څوک ولېږم. څنګه دي خوښه ده؟ خان ورته وويل.

زما خود خوښه ده. او بايد چي د دې خلګو هم پوښتنه وشي. علي ګل اکا د ناستو خلګو خوا ته اشاره وکړه.

زموږ خو خود خوښه ده. بايد دا کار يو داسي زمه وارته وسپارل شي چي هغه موږ ته صحيح معلومات را ورسوي. په ناستو خلګو کي يو سپين ږيري دا خبره وکړه.

نو سمه ده، زۀ به د حاجي غلام و زوی ته دا کار ورسپارم که د حاجي غلام دا خوښه وي. څنګه حاجي صاحب خوښه دي ده که نۀ؟ خان د حاجي غلام اکا و خوا ته په کتو کي دا خبره وکړه. کوم چي د کوټې د دروازې سره ناست ؤ.

د خير کار او پوښتنه؟ زۀ څه مجال لرم چي خپله خوښه نا خوښه ووايم. زۀ به خپل زوی انشاءالله خامخا د رالېږم، تۀ بې غمه اوسه، هغه ډېر بيداره عسکر دی، که پوهه شوې. حاجي غلام اکا د خپل ځای څخه راجست شو، په دوو تلو کښېنستی او په ډېر ډاډ يې و خان ته دا خبره وکړه.

خوشحاله اوسې ستاغم دي خدای نۀ رابانديوينې. هو دا منم چي زوی دي ډېر هوشياره او باتوره ځوان دی، په دې خو مي د هغه خبره وکړه، تۀ ورشه او زوی دي زر تر زره راولېږه، وخت نۀ لرو بايد چي د وخت له مخه موږ تياري ونيسو. خان حاجي غلام اکا ته ځواب ورکړ او نورو خلګو يې هم تائيد وکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

د غرمې وخت ؤ، ګرمي هم دومره زياته نهٔ وه، ولې چې تېر ماخوستن باران شوی ؤ، هوا لږ غوندې خونکه وه، په کوز کلي کې د کلا په څېر د يوه غټ کور په يوه کوټه کې بازيد خان پر بستره ستوني ستخ پروت پورته چت ته يې ځير ځير کتل او د خيالونو پر نيلي سپور يوه دنيا يې جوړه کړې وه. په دې دنيا کې دی او د دهٔ سره يوه نازنينه وه چې دهٔ په خپل ژوند کې صرف دوه واره ليدلې وه. دهٔ ته ورپه ياد شو چې دا خو هغهٔ پېغله ده چې دهٔ دوه کاله مخ کې د انګرېزسامراج خلاف په جنګ کې ليدلې وه. اول واريې په جنګ کې هغه وخت ليدلې وه کله چې دې نازنينې و ټپيانو ته پټۍ ورلګولې. دا ځوان هم لږ غوندې زخمي شوی ؤ، دې نازنينې دهٔ ته پټۍ لګولې وه، دهٔ چې کله دا نازنينه وليدله نو خپل معمولي زخم يې هېر شو. دې نازنينې د دهٔ په زړهٔ کې ځای جوړ کړو او دی دا وخت د هغې نازنينې په خيالونو کې ورک ؤ چا چې د دهٔ پر زخم مرهم لګولی ؤ. دوې ورځې مخ کې يې بيا په خپل کلي کې اوليدله او ځان ته يې معلومه کړه چې د چا د کور ده. دا مينه د يوې خوا مينه وه. د آبلې خوا خو هيڅ اشاره هم نهٔ وه. بازيد د ځان سره سوچ کاوه چې څنګه به خپل د مينې اظهار ورته کوم؟ څنګه به يې خپلوم؟ دا سوچونه وو چې شپه او ورځ يې وهل.

بازيد خان د کوز کلي د خان، خان جهان زوی ؤ. پلار د دهٔ د پاره هر نعمت راوړی ؤ، هر نازيې اخستی ؤ، صرف دومره به يې ځنې غوښتو چې له جنګه لېرې شي. خو دا ځوان چېري له جنګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېـري کېـداى شـو. د دهٔ پـه زړهٔ کـي د وطـن او سـپېڅلي ديـن جذبـه وه. دا جذبه چېري سرېدى شوه.

بازيـد پـه خپلـو سـوچونو کـي غـرق ؤ چـي پـلار خـان جهـان کوټې ته را ننوتى. پر بازيد يې غږ کړو چي؛

بازيده، او بازيده

جـج، جي بابـا. بازيـد يـودم د خپلـو سـوچو څـه و اصـلي دنيـا تـه راغى.

څـهٔ سـو چونه وهـي. خـان جهـان لـږ پـه تُنـده لهجـه کـي ځنـي وپوښتل.

هيڅ نهٔ بابا. دغسي پروت وم.

نـن ماخوسـتن څـه مېلمانـه دي. يـو پسـه حـلال کـړه او صـادين اشپز ته حال ورکړه چي راشي او ښه کبابونه پاخه کړي.

سمه ده، بازيد خان جهان ته ځواب ورکړو.

خـان جهـان هـم د دې خبـري سـره سـم ولاړى. بازيـد بيـا سـوچونو تـه دام ور واچـوى خـو سـوچونه يـې پـه دام کـي نـهٔ شـو راګيـر، دى هـم ولاړ شـو او د کـور و هغـه څنـډې تـه ولاړى چېـري چـي پسـونه ولاړ وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

مازديګرى ؤ......

پښتنې د كور د كاره ځان خلاص كړى ؤ، هغه په خپله كوټه كي ناسته په رخت يې ګل دوزي كوله، په كوټه كي د ډيوې رڼا د پښتنې په مرسته كي ځان داسي روښانه ساتلى ؤ لكه د ځوارلسمي سپوږمۍ چي و يوه مسافر ته د خپل منزل لار ورښيي.

دا خپل په كار كي دومره مصروفه وه چي د كوټې و دروازې ته يې هم پام نۀ ؤ. پلار بهادرخان په دروازه كي ولاړ په ډېر ناز يې خپلي لور پښتنې ته كتل. دۀ ته د پښتنې د ماشوم توب هغه وخت ورپياد شو كله چي به دا د مور په غېږ كي وه او هغه به هم دغسي د پښتنې په ناز كي مصروفه وه. خپل په چاپېريال به هيڅ نۀ وه خبره. هم دغسي به بهادرخان خپلي ګراني مېرمني ته ولاړ په مينه كتل. د دۀ مېرمن تېر كال د يوې ناروغۍ له ستمه د دې دنيا څخه كوچ كړى ؤ. د هغې بېلتون بهادرخان او پښتنې ته ډېر زيان رسولى ؤ. بهادرخان چي به كله يوازي شو نو د خپلي ګراني مېرمني په يادونو به يې ځان غولولو. خو چي كله به يې پر پښتنې ستركي ولګېدې نو به يې زړۀ ېېرته خوشحاله شو. د مېرمني غمجن يادونه به ترېنه لاړو او د لور پښتنې خوږه خندا به ورته په مخ كي خوره شوه.

بهادرخان له ډېره وخته په دروازه كي ولاړ لور ته كتل، اخر يې خپلي غاړي تازه كړي.

پښتنې چي كله د خان غږ واورېد و نو جسته راپورته شوه خان لاله تۀ؟ راځه. پښتنې زر قالين ورته سم كړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـهٔ نـهٔ بچیـه خپـل کـار کـوه، ناحقـه مـي لـه کـاره وباسلې.خـان پـه هغه ځای ولاړ ځواب ورکړو.

کارونـه خـو هـر وخـت کېـږي خـو د خـان لالـه سـره مجلـس کلـه کلـه. ولـي خـان لالـه مـوږ تـه دومـره نـهٔ دی خـلاص لکـه چـي دې کلـي ته خلاص دی. پښتنې په مسکا کي ورته وويل.

نـهٔ بچیـه داسـي نـهٔ ده، تـهٔ زمـا د وجـود برخـه يـې، زمـا روح يـې، روح او وجـود هیڅکلـه هـم نـهٔ شـي جـلا کېـدای،چپ لـه مرګـه. خـان په ځواب کي ورته وويل.

خـان لالـه زهٔ مـنم چـي زهٔ او تـهٔ يـو ځـان او دوه وجـوده يـو ، هسـي مـي ټـوکي درسـره کـولې، تـهٔ راشـه دلتـه کښـېنه، لـږ مجلـس راسـره وکړه. پښتنې بيا په مسکا ورته وويل.

خان راغی او د دې په څنګ کي په قالين کښېنستی.

بچیـه تـهٔ ډېـره لـه کـوره مـهٔ وزه، حـالات ټهیـک نـهٔ دي، خـان د نصيحت په توګه ورته وويل.

ولـــي خـــان لالـــه! خیـــر خـــو دی ، تـــهٔ ماتـــه پرېشـــان غونـــدي ښکارې.

هيڅ خبره نهٔ ده، هسي مي تاته ويل چي ډېره مهٔ وزه.

ټهیـک دی تـهٔ چـي څنګـه وايـې هغسـي بـه کېـږي، خـو زهٔ ګـودر او د ګل ميني کره ضرور ځم، زما هلته ښه سات تېرېږي.

سـمه ده هلتـه د تلـو اجـازه تاتـه شـته. خـان پـه مسـکا کـي ورتـه وويل.

پښتنه هم خوشحاله شوه او له ځايه ولاړه شوه.

زهٔ ځـم تالـه مـړی را اخلـم، تولـه ورځ دي د خلګـو پـه خـدمت کـي تېره کړې ده. پښتنې د ولاړېدو سره سره ورته وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـا بچیـه ! زهٔ مـو ړیـم، زمـا خـوا تـه هـیڅ نـهٔ کیـږي....... تـهٔ داسـي وکـړه چـي یـوه پیالـه ترخـې چـای راجـوړي کـړه، لـږ بـه مـي سـتړیا پـرې وسـا شـي. خـان پـه مینـه پښـتنې تـه وویـل او د کـوټې و دېوال ته یې ډډه ایله کړه.

سـمه ده خـان لالـه اوس بـه یـې زغـرد درتـه پخـې کـړم. پښـتنې دا خبـره وکـړه او د اشـپز خـانې خـوا تـه روانـه شـوه. خـان هـم خـدای خبـر چي د کومو سوچونو و سمندر ته لاهو شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

د خان جهان په حجره کې یو ملا ناست ؤ او ګېر چاپېره د کلي علاقې خلک راغلي ناست وو. دې ملا ته نږدې مخامخ یو سپین ږیری ناست ؤ او ملا ته ګویا نؤ چې؛

ملا صاحب! زما غړي خوږېږي، څهٔ په وکړم خو د لمانځه یې لا ایستلی یم. تهٔ یو دم یا تعویذ راکړه چې دا خپل لمونځ خو په کراره ځني وکړم له دې میرات مړي دړده.

کاکا! خو د بهٔ دې غړي خوږېږي. جنګ د باچهانو تر منځ دی او په کې غور ځې تهٔ، کرار پر کور کښېنه، تسبې را واخله او الله الله کوه، دا دنیا بهٔ دې هم سمه شي او هغه دنیا هم، پوه شوې.

تهٔ یا هم یو دم را باندې وکړه. سپین ږیري ورته وویل.

سمه ده وبه یې کړم خو زما پر خبره به هم عمل کیې.

خو د به یې کوم. ملا خو د خدای د لاري تر موږ ښه خبروي.

ملا صاحب په سپین ږیري دم وکړی. سپین ږیری ولاړ شو او ولاړی. یو ځوان ورانږدې شو او ملا ته یې وویل چې؛

ملا صاحب اولاد نهٔ لرم، تهٔ یو تعویذ راکړه چې خدای اولاد راکړي.

اولاد بهٔ دې څنګه کېږي چې نفس دې د باچا د غنمو په خوړلو سوړ دی. د باچا غنم ساړه دي ساړه، او د خپلي باچهي د پاره یې ستا سو پر وجودونو خپله ماني جګه درولې ده. دی لګیا دی د انګرېز سره جګړه کیي هغه هم ستاسو د بازو په زور. کله یې دا پو ښتلي دي چې اولس مې څهٔ مجبوري، ناروغي او ستونزي لري. بس خپله باچهي د ربانه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګوري او تـهٔ لالګيـا يـې د هغـه د بـاچهي د سـاتلو د پـاره بچـی غـواړې هـان. ملا ډېر پـه تُند لهجه دا خبري وکړې. ځوان حيران شو چي په ملا څه وشو.

مـلا صـاحب د باچـا او د انګرېـز د جنګـه مـي توبـه ده، تـهٔ ماتـه تعويـذ راکـړه چـي خـدای اولاد راکـړي. د وادهٔ مـي ۵ کالـه شـوي دي. سـتا نـوم مـي واورېدی چـي سـتا پـه خُلـه او دم کـي شـفا ده نـو درتـه راغلـم. بـس تـهٔ بـه يـې کيـې خدای به يې کيي. ځوان ورته په زاری شو.

تعويذ در کوم خو د جنګه به ډډه کيې، کنې تعويذ کار نهٔ کيي.

درتـه ومـي ويـل چـي د آپـلار مـي لا توبـه ده چـي د باچـا د پـاره بـه جنـګ کوم.

سـمه ده، آن دا واخلـه، دې تـه بـه درې سـپين او دوه تـور پوښـونه ورکـړې، يـا بـه د څرمن يـو پـوښ ورکـړې او پـه غـاړه بـه يـې کـړې. خـدای بـه اولاد در کړي.

مـلا صـاحب سـتا يـې کـورودان، څـو شـکرانه دي شـوه؟ ځـوان ورتـه وويل.

زما شکرانه دا ده چي جنګ به نهٔ کيې بس.

تـهٔ بېغمـه شـه مـلا صـاحب. چـي يـو وار مـي وويـل بيـا نـو د چـا پـلار هـم پـه ما جنګ نهٔ شي کولای.

ځـه ورځـه پـه مخـه دي ښـه. مـلا صـاحب ځـوان رخصـت کـړو. مـلا صـاحب څنـګ تـه ناسـت خـان جهـان تـه سـترګه وو هلـه هغـه پـوه شـو چـي مـلا صاحب څهٔ ويل غواړي نو يې پر خلګو بېغ کړو چي؛

ورونـو! مـلا صـاحب ډېـر سـتړی دی تاسـو داسـي وکـړی چـي سـبا لـه خبـره راشـئ. نـن بـه مـلا صـاحب لـږ آرام وکـړي. خلـګ هـم ولاړ شـول او ولاړل. پـه کوټـه کـي يـو مـلا صـاحب او بـل خـان جهـان پاتـه شـول دواړو يـو بـل ته وکتل او ويې خندل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

انګرېـز دې ځلـي پـه ډېـر لـوی طاقـت او جنګـي سازوسـامان سـره پـه کابـل د بريـد کولـو تيـاري کـړې وه. د ازادۍ د تحريـک مشـر وزير اکبرخـان هـم هـري خـوا تـه قاصدان استول. هغـه دې ځلـي انګرېزانــو تــه ډېــر ښــه دام جــوړکړی ؤ. د انګرېزانــو بــې شــمېره فوځيـان دځ پـه تېـر جنـګ کـي بنـديان کـړي وو. د کابـل د شـاوخوا سـيمو خلـګ پـه ګـڼ شـمېر تعـداد کـي د تحريـکِ ازادۍ پـه لښـکر کـي شـاملېدو. کلـه چي انګرېزانـو دا وليـدو نـو يـې پـه تېښـته کي د ځان خير وګڼلو.

د جنـرل پالـک پـه مشـرۍ کـي انګرېـز لـه کابلـه وتښـتېدو. دلتـه پـه جـلال اباد کـي انګرېزانـو خپـل ظلـم تـه دوام ورکـړو. پـه ښـار او شـاوخوا سـيمو کـي د تحريـکِ ازادۍ د مجاهـدينو او د انګرېزانــو تر منځ پـه وار وار جنګونه روان وو.

دا د کــال ۱۸۴۲ ء د مئــۍ مياشــت وه. پــه کلــي بهادرخــان بانـدي د انګرېزانـو (بشـمول پنجـابي سکهـ) يـو ډېـر لـوی ريجمنـټ (د فـوځ دسـتې) حملـه وکـړه. د کلـي خلګـو پـه مېړانـه د کلـي دفـاع وکـړه. بهادرخـان د کلـي د لښـکر سـالار ؤ، د کلـي مـلا چـي پـه اخونـدزاده مشــهور ؤ وړه پــه وړه يــې د بهادرخــان ســره د جنــګ سنګر تـود سـاتلی ؤ. علي ګل اکـا، جـانو اکـا، غـلام اکـا ټـول پـه دې ننـګ کـي شـامل وو. ځوانـان يـو تـر بلـه د مېړانـي او د غېـرت تـاج پـر سر د ايښولو هڅه کوله.

پښـتنه د ګـل مينـي او نـورو پښـتني مېرمنـو پـه مرسـته د سـنګر د ټپيـانو پـه ټپـونـو يـې ملهـم لګـاؤ، کلـه بـه يـې مجاهـدينو تـه اوبـه ور

(c) ketabton.com: The Digital Library

وړلې، کله به یې له خپله کوره د توپک کارتوس که د کوم چا سره به توپک ؤ ورسوو. د پلار سره سمه وږه په وږه د وطن د ازادۍ په ننګ کې ولاړوه.

بازید په نقاب کې پټ د بر کلي د مجاهدینو سره په دې ستر کار کې شریک ؤ، دی د پلار د نظریې مخالف ؤ، دهٔ د پلار توپک راپټ کړی ؤ، کارتوس د خان د کوره ور رارسېدل، خو په دې ټول واقعه کې د دهٔ ستر ګي پر هغه چا برابري وې د کوم چا د پاره چې دهٔ د پلار توپک راپټ کړی ؤ. حالانکې د دهٔ پلار خان جهان د انګرېزانو سره صلح کړې وه. هغه خپل کلی انګرېزانو ته سپارلی ؤ. انګرېزانو د دهٔ د کلي د هر کور څخه خپلي ارام ګاوي جوړي کړي وې. د کلي په شاوخوا کې یې پوستې (مورچې) جوړي کړي وې.

د جنګ څخه دوې اوونۍ مخ کې بهادرخان و خان جهان ته حال لېږلی ؤ او ورته یې ویلي ؤ چې جهاد ته ځان تیار کړه. اول خو خان جهان هو ورته وکړه خو بیا وروسته د دهٔ کره څه مېلمانه ولیدل شول. په هغو کې یو ملا هم ؤ. دا ملا، ملا زمری نومېدو. دې ملا د کلي په جوماتکې لمونځ ورکول پیل کړو. زوړ ملا خدای خبر چې چېري ورک شو. دې ملا به د غازي وزیر اکبرخان خلاف خبري کولې. انګرېزان به یې انسان دوسته، امن پسنده، انصاف داره او د دې وطن دوستان ګڼل.

دغه دوران روان ؤ چې یوه ورځ بهادرخان علي ګل اکا او اخوندزاده صاحب وخان جهان ته ولېږل. دوی خان جهان د جنګ له پاره نهٔ کړو قائل. د خان جهان په مېلمستون کې دا بحث

(c) ketabton.com: The Digital Library

شروع ؤ چي ملا زمري راغی. خدای خبر چي څه خبر کړی ؤ چي د خان جهان په مېلمستون کي داسي کیسه شروع ده.

د سلام و دعا نه پس خان جهان د علي ګل اکا او اخوندزاده صاحب تعارف ورته وکړو او هغه خبره یې هم ورته وکړه د کومي خبري د پاره چي دوی دواړه راغلي وو.

ملا زمري چي دا واورېدل نو یې په ډېر ادب او احترام خپلي هغۀ خبري پیل کړې د کومو خبرو چي دی دې کلي ته راغلی ؤ.

علي ګل اکا او محترم اخوندزاده صاحب! تاسو به خبر یاست یا نۀ یاست خبر چي دا خلک زما مطلب انګرېزان د څۀ د پاره دلته راغلي دي. انګرېزان څۀ وحشیان نۀ دي چي خلک خوري، هغوی د انسانانو تر منځ دوستي جوړوي، دلته به پاخه پاخه سړکونه جوړ شي، خلکو ته به روزګار تر لاسه شي، تۀ ورشه په هندوستان کي وګوره څومره امن، خوشحالي، وروري او ترقي روانه ده، باید چي موږ و انګرېزانو ته څه ضرر ونۀ رسوو، دا جنګ د باچهانو دی، هغوی د خپل تخت د پاره ما و تا جنګوي، خپله د کلا په څېر په غټه ماڼۍ کي ناست وي، مرو موږ، تپیان کېږو موږ، زموږ بچیان یتیمان کېږي، لاکن ګټه و دوی ته رسي، د دوی بچیانو ته رسي، باید چي موږ په دې خبرو سر سره خلاص کړو، باید چي موږ اولس په دې غوبل کي ځان نۀ کړو شریک.

د دې خبرو اورېدلو سره اخوندزاده صاحب ولاړ شو او علي ګل اکا ته یې وویل؛ راځه علي ګل اکا، خان جهانه موږ ته اجازه راکړه، موږ به ستا او د زمري ملا په خبرو غور وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـو ولـي نـهٔ خـود ، کـه څـه ضـرورت وي مـوږ بـه پخپلـه ستاسـو کلـي تـه در شـو ، کـه څنګـه خـان جهانـه. مـلا زمـري د خوشـحالۍ پـه اندازکي وويل او بيا يې خان جهان ته مخ راواړوی.

هـو هـو بالکـل دا خـو د خيـر کـار دی، خلـک لـه مرګـه سـاتل خـو ډېر لوی کار دی. خان جهان ورته وويل.

مـوږ تــه راکــړئ اجـازه مــوږ ولاړو ،تاســو خپــل مجلـس وکــړئ، دخــدای پــه امــان. اخونــدزاده صــاحب دا خبــره پــوره کــړه او روان شو.

سـمه ده پـه مخـه مـو ښـه، بيـا مـوږ تـه حـال راکـړئ. مـلا زمـري ورتـه وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

یعني انګرېز خپل زار په دې علاقه کې پاشلي دي. خان و اخوندزاده صاحب ته د سوچ وهلو پس دا وویل.

هو خانه ! دا سړی ډېر زیات مشکوک دی، یوه میاشت مخ کې زهٔ د خان جهان د مور فاتحه ته تللی وم نو د خان په مېلمستون کې زاړهٔ قالینان هوار ول، اوس چې مو وکتل نو یې قالینان، د دربچو پړدې هغه هم هندوستانۍ، د خان جامې، څادر، لونګۍ هر څه نوي وو. اخوندزاده صاحب ورته وویل.

اخوندزاده صاحب دا د انګرېز زرخرید دي، له دوی څخه به ځان او د کلي علاقې هر سړی هر ځوان حتی چې ماشومان به لا هم ځني ساتو، د دغسې خلکو له لاسه د اسلام او د دې لوی تاریخي قام نوم بدنام دی، یو مونږ یو چې د وطن او دین دفاع کوو او بل د دوی رنګه خلک دي چې د دین او د وطن د دښمنانو سره د څو پیسو او اسائشو په خاطر ټول ایمان ناموس او ننګ خرڅ کړي، خیر ښه شو چې د خان جهان څهره را معلومه شوه، اوس نو باید چې مونږ خپله تیاري ونیسو. خان ورته وویل.

دا د هغه وخت کیسه ده چې انګرېز لا دې کلي ته نهٔ وُ راغلی. خو انګرېز خپل زرخرید خلک په دې علاقو کې د ملا او پیر په جامو کې خپاره کړي وو. انګرېز د ملا او پیر سره سره د کلي علاقو با اثره خلک هم د ځان ملګري کړي وو. خان، ملک، سردار، نواب رنګه خلک یې د ځان غلامان کړي وو. د ډېرو خلکو خواهشات یې ورپوره کړي وو. نام نهاده نوابان، سرداران، ملکان او خانان یې د خپلو ګټو د پاره جوړ کړي وو. د پښتنانه قام

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصـل نوابـان، سـرداران، ملکـان او خانـان یـې د دغسـي بـې ناموسـه مشـرانو پـه لاس ورو ورو ختمـول پیـل کـړي وو. مـلا پـه هغـه وخـت کـي د یـو باچـا حېثیـت درلـود. د دهٔ خبـره بـلا تحقیـق د قـران تـوری بلـل کېـدی. سـاده پښـتون اولـس د داسـي ملایـانو د ضـمیر فروشـۍ نـه خبـر نـهٔ وو. خبرېـدو بـه څنګـه؟ کـه چـا رښـتیا خبـره کولـه نـو هغـه بـه مرتـد او کـافر ګڼـل کېـدو. سـاده پښـتون پـه دې څهٔ خبـرۀ چـي د مـلا پـه جامـه کـي ماتـه د انګرېـز روزلـی جاسـوس یـا تنخـوادار راغلـی دی. هغـه پـه دې څـهٔ خبـرۀ چـي د دې مـلا پـه اوږه انګرېـز توپـک ایښـی دی. هغـه ملایـان او بزرګـان څـوک چـي د تحریـک ازادۍ پـه لار کـي دنـګ ولاړ وو هغـه بـه یـې پـه څـهٔ نـا څهٔ پلمـه یـا طرِیقـه ختمـول د دوی مقـدس مقصـد او دنـده وه. هـم پـه دې مقدسـه خلګـو کـي یـو مـلا زمـری هـم ؤ چـي انګرېـز سـامراج د وطـن د وګـړو د غلامولـو د پـاره د ځان سره په دې مقدسه کار کي شریک کړی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

مازديګر لمر پټېدو ته نيم ساعت پاتـه ؤ چې سخي بزګر د خان د ځمکو نه د کور په خوا روان شو. هغه د پټو په پوله بېلچه په اوږه روان ؤ چې د شا د خوا غږ په او شو،

سخي، آ سخي،

دۀ چې شاته وکتل نو د کلي ملا اخوندزاده صاحب يې تر سترګو شو نو ورته ودرېدی.

اخوندزاده صاحب هم ورته راغی او د سلام نه وروستو هم په هغه خوا ورسره روان شو په کومه خوا چې سخي بزګر روان ؤ.

اخوندزاده صاحب څنګه يې او دې خوا ته څنګه را چکر شوې؟ سخي بڼه په مسکا ځني پوښتنه وکړه.

سخي جانه ستا پسې راغلی يم، د يوې خبرې معلومات مې درڅخه کوی؟ اخوندزاده صاحب په ځواب کي ورته وويل.

خير څنګه معلومات؟

هغه داسي چې ستا په خيال د کلي څو ځوانان داسي شته چي په دې کلي قربان شي؟ اخوندزاده صاحب سوال ځني وکړ.

اخوندزاده صاحب زۀ ستا په خبره نۀ شوم پوه؟

زما د خبري مطلب دا دی چي د انګرېز سترګي بيا سرې شوي دي، هغه د غـچ اخستلو له پاره تياري نيولې ده او موږ هم د تېر وار رنګه د دۀ سترګي ويستل غواړو. اخوندزاده صاحب په ځواب کي ورته وويل.

اخوندزاده صاحب تۀ هم باچا سړی يې، څوک د دې طوفان مخ ته ودرېدای شي. سخي ورته وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولـي مـوږ د دې باطـل طوفـان مـخ تـه مخکـي نـهٔ يـو ودرېـدلي ؟ ايـا دا زمـوږ اول وار دی ؟ اخونـدزاده صـاحب پـه ځـواب کـي ورتـه وويل.

هغـه خـو ټهيـک دی، لاکـن مـا خـو اورېـدلي دي چـي دې ځلـي انګرېـزپـه ډېـرلـوی طاقـت او قـوت سـره پېشـقدمي کـوي. سـخي ورتـه وويل.

باطـل چـي هـر څـومره طـاقتور شـي د حق مـخ تـه هيڅ نـهٔ دی، او بلـه دا چـي د حق کومـک الله پخپلـه کـوي، تـهٔ دا راتـه ووايـه چـي دا ځلـي بـه څـومره ځوانـان د ننـګ و سـنګر تـه را تيـار کـړې؟ اخونـدزاده صـاحب سوال ځني وکړ.

اخونـدزاده صـاحب تـر اوسـه مـي هيڅـوک لا هـم نـهٔ دي ليـدلي چـي پـه دې هکلـه دي سـنجيده وي، زمـا پـه خيـال چـي دې ځلـي بـه دا کلـی د انګرېزانـو خـلاف نـهٔ ودرېـږي. سـخي پـه ځـواب کـي ورتـه وويل.

سـخي تـهٔ معلومـات وکـړه او سـهار د خـان کـوټې تـه راشـه. اخوندزاده صاحب ورته وويل.

اخوندزاده صاحب که خفه کېږې نهٔ زهٔ دا کار نهٔ شم کولی.

ولي ؟

د ولـي خبـره نـهٔ ده، خبـره دا ده چـي زهٔ د دې ځمکـو نـه يـوه خـوا تـه هـم نـهٔ شـم تـلای، زهٔ دومـره مصـروف يـم چـي خپـل ماشـومان پـه اوونـۍ (هفتـه) کـي يـو واريـا دوه وار وينـم، دې ځلـي مـي معـاف کـړه، کـه موقـع پـه لاس راغلـه نـو ضـرور بـه سـتا پـه بنـه درشـم. سـخي پـه ځـواب کـي ورته وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زما په بنه نهٔ، د دین او د وطن په بنه ورشه، زهٔ ستا په خبره پوه شوم ماته اجازه راکړه چي د مابنام د لمانځه وخت راقریب دی، زهٔ درنه ځم جومات ته، خو که فرصت دي وموندو نو یو وار د خان کوټې ته راشه. اخوندزاده په تلو کي دا خبره ورته وکړه.

بالکل اخوندزاده صاحب خود به درځم، دا هم د خان کار دی، څه وکړم دي ځلي زهٔ خان په دې کار سخت مامور کړی یم، خفه نهٔ شې. سخي پسې غږ کړو.

سمه ده زهٔ درنه لاړم، د جومات وخت نزدې دی. اخوندزاده صاحب یوې خوا ته روان شو او دا یې وویل.

د اخوندزاده صاحب د تلو نه پس سخي په مسکي کي د ځان سره وویل چي، اخوندزاده صاحب ته څهٔ خبر یې چي څهٔ کېږي.....

د دې ویلو سره سم سخي د پټو په پولو د کور په خوا روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

بازیـد د کلـي پـه پټـو کـي د یـوې ونـي و ډډ تـه ځنـګ وهلـی د کلـي نـه لېـري یـوازي ناسـت د خپلـي نـازنیني پـه یـاد کـي شـپېلۍ یـې غږولـه. دهٔ پـه شـپېلۍ یـو داسـي غمګـین سُـر چېړلـی ؤ چـي انسـان یـې بـې خـوده کـوو. دهٔ هـم دغـه سُـر اخسـتی ؤ چـي د شـا لـه خـوا د دهٔ ملګـری فضـل چـي د دوی د بزګـر زوی هـم ؤ راغـی او د دهٔ شـاته پټـه خُلـه ودرېـدی. دهٔ هـم د بازیـد د شـپېلۍ پـه پـه خـوږ غـږ غـوږ نیـولی ؤ. فکـر یـې وکـړو چـي بازیـد خـو د دې لـه مخـه داسـي خـوږه شـپېلۍ نـهٔ وهلـه نـن ولـي داسـي بـدلون پـه کـي راغلـی دی نـو یـې پـر بازیـد غـږ وکړو.

واه واه ماشاالله، ډېره ښکلې شپېلۍ واه خان واه.

بازید زر شاته وکتو او پر فضل یې سترګي ونښتې.

فضلیه! تهٔ کله راغلې؟

زما په خیال شل کاله مخ کي.

مطلب دلته کله راغلې؟

لـږ وخـت مـخ کـي. د دې خبـري سـره ورسـره پـه ځنـګ کـي کښېنستی.

خانـه! څـومره ښـکلې شـپېلۍ دي غږولـه. تـا خـو مـخ کـي پـه دې شـپېلۍ ګـوتي هـم سـمي نـهٔ شـوې ایښـودی، دا انقـلاب څنګـه راغی؟

دا د مینـي برکـت دی فضـلیه د مینـي. بازیـد د اسـمان خـوا ته وکتل او دا خبره یې ورته وکړه.

د میني برکت؟ په څه ګډو وډو سر یې خانه، تهٔ او مینه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولي زهٔ مینه نهٔ شم کولای؟

نـا کـولای شـې خـو دا راتــه وو ایــه چـي د کلــه راهیســې، څنګـه او څـوک ده هغـه خـوش نصـیبه چـي زمـا خـان زړهٔ پـرې بـائیللی دی.

فضلیه ! د بر کلي ده.

د بر کلي؟

هو د بر کلي.

وا خاننــه! دا پــه کــوز کلــي کــي ولــي د نجونــو کــا ختي راغلې ده چي تهٔ په بر کلي کي مئین شوې؟

یاره بس زړهٔ دی چي پرې راغی. نوري خبري پرېږده.

ښه څوک ده او چېري دي لیدلې ده؟

بازیـد یـوه سـړه اسـوېلي وکـړه او د اسـمان خـوا تـه یـې بیـا وکتل.

یـاره درتـه وایـم چـي نـوري پو ښـتني مـهٔ کـوه. پـرې مـي ږده چي خپل زړهٔ لږ په قرار کړم. ډېر ورپسې ناقرار دی.

سـمه ده مـهٔ یـې راتــه وایــه زهٔ درنــه لاړم، دې تــه راغلــی وم چـي خـان جي غوښـتې، ویـل چـي دهٔ تـه وایـه چـي راشـي کـار ورسـره لرم. فضل ولاړ شو او دا خبره یې ورته وکړه.

فضـلیه! دا خبـره چـي چاتــه ونــهٔ کـړې ښــه. بازیـد پسـې غـږ کړو.

بېغمه شه خانه.

تهٔ درځه زهٔ درپسې درځم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرې سره فضل د هغه ځای نه روان شو او بازید يیا په خپلو سوچونو کې ډوب شو. يو وار يیا يې شپېلۍ پر خپلو شونډو کېښوده او هغه غمګين سُريې وچېړلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

د خـان جهـان پـه مېلمسـتون کـي د کلـي سـاده خلـک راټـول ول، ملا زمري د دوی و مخ ته وعظ کوی او دا يې ويل

زمـا مسـلمانانو وروڼـو! لکـه تاسـو تـه چـي پتـه ده چـي انګرېـزان ييـا يـو ځـل پـه دې خـوا مخـه را کـوي، دې ځلي انګرېـزان د جنـګ پـه نيـت نـهٔ بلکـې د دوسـتۍ پـه نيـت راروان دي. انګرېـزان څـه واحشـيان نـهٔ دي چـي خلـک حلالـوي، هغـه خـو انسـان دوسـته، امـن پسـنده او د ترقـۍ خواهـان دي، پـه تاسـو کـي بـه ډېـرو خلګـو هندوسـتان ليـدلی وي، هلتـه پـو مره ترقـي شـوې ده، پاخـه سـړکونه، بـرق، اورګـاډي، خـدای خبـر نـوريـې څـه څـه کـړي دي، هغـوی غـواړي چـي پـه دې هېـواد کـي هـم هغسـي کارونـه وشـي کـوم چـي پـه هندوسـتان کـي شـوي دي. ستاسـو د روزګـار مسـئلې بـه ټـولي حـل شـي. کـوم جنـګ چـي اوس روان دی دا د باچاهـانو او د انګرېزانـو تـر مـنځ پـر تخـت بانـدي دی. اول خـو بـه زهٔ لـه تاسو داپوښـتنه وکـړم چـي مـوږ تـه زمـوږ باچاهـانو څـهٔ راکـړي دي؟ تـول عمـر جنګونـه. مـرو مـوږ، تپيـان کېـږو مـوږ، خـو ګټـه، ګټـه د دوی وي. د دوی د بچـو وي، زمـوږ پـه برخـه صـرف مـړي او ټپيـان وي. دا جنـګ زمـوږ نـهٔ دی، دا د دوو باچاهـانو دی. زمـوږ جنـګ لـه غربـت سـره دی چـي بريـا يـې د انګرېـز سـره ده. انګرېـز مـوږ لـه دې بـلاؤ خلاصـول غـواړي او يـو مـوږ يـو چـي د بـلا ملګرتيـا مـو خوښـه کـړې ده. تاسـو مهربـاني وکـړئ او د انګرېـز خـلاف جنګېـدل پرېـږدئ. کـه څـوک تاسـو د ديـن يـا د وطـن پـه نامـهٔ غولـوي نـو رادي شـي ماتـه چـي زهٔ يـې پـر ديـن او وطـن ښـهٔ سـر ورخـلاص کـړم. دا د نـن سـبا ملايـان تاسـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خطاباسي، د دين په نامهٔ، د وطن په نامهٔ، تاسو د خپلو مقاصدو د پاره استعمالوي، خو تاسو به ډېر خيال کوئ چي د دوی په خبرو کي رانشئ. خپل د کار سره کار لرئ او که انګرېز دلته دې علاقې ته راغی هم نو موږ به ورسره خبره وکړو او دا سيمه به د تباهي څه وساتو. که بيا هم تاسو ته د څهٔ شي ضرورت وي نو زهٔ حاضر يم، دا دی خان جهان ناست دی، دی حاضر دی. تاسو په نيمه شپه موږ ته غږ کولای شئ.

د دې خبرو سره ملا زمری کښېنستی او خلګو ګډې وډې پوښتني ځني شروع کړې، دهٔ هم په ډېره مينه او نرمي هر يوه ته ځواب ورکولو. لږ سات پس خلک ولاړ شول او ولاړل. په کوټه کي خان جهان ملا زمری پاته شول. خان جهان و ملا زمري ته په مسکا کي وويل چي؛

واه ملا ځواب دي نشته. خلک کاني کول دي څوک له تا څه ايزده کړي. ملا هم په ډېره لاس را تېر کړو او و خان جهان ته يې په ځواب کي وويل چي؛

خان جهانه! مختهٔ ګوره چي زهٔ څهٔ کوم. دوی دا خبري کولې چي سخي حاضر شو، د سلام دعا نه پس يو خوا ته په کوټه کي کښېنستی، خان جهان چي ورته وکتل نو يې پوښتنه ځني وکړه چي؛

سخي جانه څه کيسه ده چي د مخ بڼه دي بدله ده؟

سخي په ځواب کي ورته وويل چي؛

نن ماله اخوندزاده راغلی ؤ؟

ښه نو بيا ، څهٔ يې درته ويل؟ خان جهان پوښتنه ځني وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له ما د جنګ د پاره مجاهدین غوښتو.

نـو تـا څـهٔ ځـواب ورکـړو. مـلا زمـري دا وار پوښـتنه ځنـي وکړه.

ما څه ورته ویل، ما ځواب ورکړو چي زهٔ نهٔ یم خلاص.

تـهٔ بې غمـه شـه سخي جانـه فکـر مـهٔ کـوه. خـان جهـان ورتـه وویل.

زهٔ رښـتیا وایـم، اخونـدزاده خـان پـه کـلاره نـهٔ پرېـږدي، هغـه بـه اوس کوڅه په کوڅه کور په کور ګرځي او ملګري به جوړوي.

تـهٔ څـه پکـي وایـې مـلا صـاحب؟ د دې مـخ نیـوی څنګـه کېـدای شي، وخت هم نشته. خان جهان و ملا زمري ته وویل.

خانـه تـهٔ بـې غمـه شـه، زمـوږ اچـولی دام دوی نـهٔ وینـي، دوی بـه پخپلـه په دې دام کي راګیر شي، بیا تهٔ تماشه ګوره.

سـخي د ځانـه نـهٔ غږېـږي، دی تـر مـا اوتـر تـا د خـان پـه کـور ښـه خبـر دی، لـږ دې خبـرو تـه غـوږ شـه، داسـي نـهٔ چـي مـوږ یو څـه کـوو او هغـه خـان بهـادر بـل څـه وکـړي. خـان جهـان و مـلا زمـري تـه پـه فکرمنـد انـداز کي وویل.

مـلا زمـري خپـل پـه ږیـره لاس را تېـر کـړ او پـه مسـکا یـې وویـل، خانه د شنبې په ورځ به تهٔ تماشه وینې.

څنګـه تماشـه؟ تـر شـنبې خـو ډېـري ورځـي شـته. سـخي د ملا زمري څخه سوال وکړ.

سـخي تـهٔ نـهٔ پـوهېږې، تـه صـرف ګـوره، خُلـه مـهٔ سـپړه. مـلا زمري په ځواب کي ورته وویل.

لـږ خـو مـوږ هـم پـه خبـر کـړه چـي څـه تماشـه کېـدونکي ده. خـان جهان هم پوښتنه ځني وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خانــه تــر شـنبې پــوري انتظــار وکــړئ، تاســو تــه بــه خپــل ځلانــد سباوون خپله ښکاره شي.

ســتا خوښــه ده مــلا صــاحب، چــي نــهٔ يــې راتــه وايــې نــو مــهٔ يــې راته وايه. سخي په خفه لهجه کي ورته وويل.

ســخي جانــه مــهٔ خفــه کيــږه، دا د راز خبــري دي، دېوالونــه هــم غوږونه لري. ملا په مسکا کي ورته وويل او په سوچ کي شو.

مــلا صــاحب د مــړی بــه ورتــه ووايــم، ناوختــه شــو، ســخي وږی دی. خان جهان ملا ته وويل.

هــو هــو خــود، زهٔ هــم نــن ســتړی شــوی يــم، د مــړی پــس بــه ارام وکړم، تهٔ ورشه د مړی ورته ووايه.

مــلا چــي د مــړی واورېــدو نــو د مــخ بڼــه يــې بدلــه شــوه، ســم دستي يې د مړی د راوړلو اظهار وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

سهار وختي د لمانځه په وخت پښتنې منګې په څنګ کړو او د ګودر خوا ته روانه شوه. ګودر د خان کور ته نږدې ؤ. د کلي نوري ښځي هم دې ګودر ته راتلې، او هلته به يې بانډار تازه کوو. چا به د بلې ښځي غيبت کولو، چا به بيا د يو چا د کور د څيزونو صفت کولو، چا به د خپلو خپلو خاوندانو په هکله خبري کولې، چا به د خوابنې بد ويل، چا به څهٔ چا به څهٔ.

پښتنې به د دوی خبري اورېدې، د هري ښځي سره به يې په ښه نياز خبري کولې، د ښځو په مسئلو کي به سمه ورسره ولاړه وه، د ښځو هم عجيبه فطرت وي، که دې ښه ورسره کول نو به دي ښه يادوي، او که لږ هم درنه غلطي وشوه نو به دي په ټول کلي کي رسوا کړي.

نن پر ګودر د ښځو د مجلس عنوان د سخي کورودانه وه، يوې ښځي و بلې ښځي ته ويل چي؛

خوره! ما د نازکو سره هر وخت ښه کړي ؤ، د دې ما ډېر احترام کولو، پرون زهٔ کور ته ورغلم نو دې تريو تندی نيولی ؤ، د چای ست يې هم نهٔ دی راته کړی، د مخه چي به ورغلم نو به يې ډېر عزت راکوو، خدای خبر چي په څه يې داسي رويه راسره وکړه.

ابلي ښځي پر غږ کړو چي؛

آخوري، له ما سره يې هم دغسي وکړو، پرون غرمه زهٔ کورته د شلومبو (شوملو) د پاره ورغلم نو يې د دروازې څخه راګواب کړم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغــه خبــري شــروع وې چــې پښــتنه هــم ګــود ر تــه را ورســېده. ټولــو ناســتو ښــځو تــه يــې ســتړي مشــئ وويلــه. ټولــو خيــر يوســې ورته وويلو.

يوې ښځې په غړ کړو چې؛

پښتنې د نازکو ستاسره څنګه رويه ده؟

لــه ماســره يــې ښــه رويــه ده، ولــې څــهٔ پېښــه ده؟ پښــتنې منګــی په ځمکه کښېښودو او دا هم کښېنسته.

يوې سپين سري چې جامې يې وينځلې ورته وويل چې؛

پښــتنې بچــې! د ســورکي لــور وايــې چــې نــازکو ډېــره بدلــه شوې ده، نن سبا خورا د چاسره په سم تندي نهٔ غږېږي.

څنګه زهٔ پوهي نهٔ شوم؟ پښتنې بيا پوښتنه ځني وکړه.

د سورکي لور چې منګی يې له اوبو ډکوو ورته وويل چې؛

پښــتنې خــوري! زهٔ پــرون د شــلومبو (شــوملو) د پــاره ورغلــې وم، دې تريــو تنــدی نيــولی ؤ او د دروازې څخــه يــې ځــواب کــړم، ويـل يـې چـې يـو خـو ستاسـو د راتـګ وخـت نـهٔ دی معلـوم چـې ګـورې بـه يـوه نـه يـوه بـه د څـهٔ نـا څـهٔ پسـې راروانـه يـې. زهٔ هـم بېرتـه ځنـي کورتـه راغلـم، او هـان د ګـوډ اکـا لـوريـې هـم پـرون مـازديګر د کـوره شـړلې وه. دې ښـځې چـې خبـره پـوره کـړه نـو د ګـوډ اکـا لـور دسـتې د دې د خبرو تسلسل جاري کړو.

هـو زرکـه ټهيـک وايـي، زهٔ ګـل مينـي لـه ورغلـم هغـه خـو مـې نـهٔ وليده خو موريې را ځواب کړم.

دا څنګــه کېــدای شــي، نــازکو خالــه خــو ډېــره ښــه ښــځه ده، پښتنې په ځواب کې ورته وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آ لوري، ښه دي په بلا پسې شي، يوې به غلط ويل دلته خو ټولي د دې په تريو تندي غږېږي. يوې ښځې چي منګی يې پر سر کوو نو يې دا خبره وکړه.

خير زهٔ به يې معلومات وکړم، کېدا ی شي چي بله خبره وي. پښتنې دې ښځو ته وويل.

ښځو همدا ورسره ومنله او بېرته په خپلو خپلو کارونو بوختي شوې.

پښتنې هم منګی د اوبو راډک کړو او د کور په خوا رارونه شوه.

داسي نهٔ ؤ چي د خان په کور کي څه نوکر چاکر نهٔ وو، يا پښتنه او به راوړلو ته احتياجه وه، بلکې داسي ؤ چي پښتنه به له کسته سهار وختي ګودر ته تلهٔ. هلته به دې د کلي د نورو ښځو سره ليدل کتل کول. د دوی مرسته او کومک يې د پلار رنګه د ځان افتخار ګڼلو.

ټوله ورځ تېره شوه، ماز ديګر شو، پښتنې ټکری په سر کړو او د ګل ميني يعني د سخي بزګر د کور په خوا روانه شوه. د سخي بزګر و کور ته چي رسېدله نو سخي بزګر د کور د دروازې څخه راووتی، څنګه چي يې پر پښتنې ستر ګي ولګېدې نو يې د مخ بڼه بدله شوه. غږ يې په وکړو چي

پښتنې بچې! تهٔ..... تهٔ څنګه دلته راغلې؟

ولي زهٔ خپلي خاله او خور ته نهٔ شم راتلی؟ پښتنې په مسکا کي ورته وويل.

خود، ولي نهٔ شې راتلای،تهٔ ورځه خاله او خور دي کور کي دي، زهٔ لږ کار لرم، سخي د شرمندګۍ په انداز کي ورته وويل او يوې خوا ته روان شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنه هم کور ته ننوته او ګل مینې ته یې غږ وکړو.

ګل مینې، ګل مینې، چېرې یې؟ پښتنه د کور په غولي کې ولاړه ګل مینې ته یې نارې وهلې.

د یوې کوټې څخه ګل مینه راووته او په خندا خندا یې غېږه ورکړه.

په خدای چې اوس مې په زړه کې یادولې، عمر دې ډېر شه، په ښه وخت راغلې. ګل مینې پښتنه د لاسه ونیوله او د کوټې خوا ته روانه شوه.

خاله څنګه ده؟ ته څنګه یې؟ ګرسره راګرځې لا نه؟ پښتنې په تلو تلو کې دا پوښتنې ځنې وکړې.

هو، امې ښه ده، زه هم ښه یم، راځه دلته په کوټه کې ده. ګل مینه او پښتنه کوټې ته ننوتو.

دلته په کوټه کې نازکو خاله پر کټ پرته وه. پښتنې ته چې یې پام شو نو ور راپورته شوه. پښتنه یې په مینه ښکل کړه او خپل څنګ ته یې کښېنوله.

څنګه یې بچې؟ خان لاله دې څنګه دی؟ ولې دومره بې وفا یې ګرسره دې خپله خاله هېره کړې ده. نازکو خاله په یوه ساه پوښتنه ځنې وکړه.

ښه یم، خان لاله هم شکر ښه دی. پښتنې په ځواب کې ورته وویل او د سر ټکری یې د سره لرې کړو. بل ټکری یې په غاړه کې ؤ هغه یې په سر سم کړو.

خاله خو ګرسره دې خپله خور ځه هېره کړې ده، نه ته راځې، نه ګل مینه راځي، له پرون راهیسې مې اراده کړې وه، ما ویل که دوی نه راځي نو به زه خپله ورشم. پښتنې په خندا ورته وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دي وکړو چې راغلې، ګل میني ته ؤورشه زر چای جوړ کړه، نازکو خاله پښتنې ته وویل او بیا یې ګل میني ته مخ راواړوئ.

نا تکلیف مه کوئ. پښتنې په انکاري انداز کي ورته وویل.

د څه تکلیف، ګل میني ته ؤ داسي وکړه چې ته ؤ د پښتنې سره کښېنه زه به ورشم او چای به جوړ کړم.

نازکو له کټه راولاړه شوه او ګل مینه یې د پښتنې سره په کوټه کي پرېښوله، دا خپله د کوټې څخه ووته.

ښه نو پښتنې بې بې څنګه یې. ګل مینه راغله او د پښتنې سره په څنګ کي په کټ کښېنسته.

زه خو ښه یم، تا ولې شا راګرځولې ده؟ څو ورځې وشوې چې نه یې راغلې. پښتنې په ګیله کي ورته وویل.

څه درته ووایم، د بابا دومره مېلمانه دي چې یو ساعت هم نه یم خلاصه، امی هم دا څو ورځې کېږي چې ناروغه ده، نن یې څه طبیعت برابر دی. ګل میني خپله مجبوري ورته بیان کړه.

نو بیا خو ملامته یې، ما ته به دي حال راکړی وای، ما به څه دارو درمل ورته کړې وای. پښتنې په ګیله کي ورته وویل.

هو هغه خو ؤ، خو بابا د کوز کلي ملا ورته راوستو، د هغه دم او څاښتو څه امی جوړه شوه. ګل میني په ځواب کي ورته وویل.

ښه ؤ، دا خو ښه خبره ده. خو عجیبه نه ؤ ده؟ ما خو اورېدلي ؤ چې د کوز کلي ملا تاویزونه او څاښتونه نه ؤ کوي؟ پښتنې په حېرانګي کي سوال ځني وکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګل مینه په دې سوال لږ غوندې پرېشانه شوه خو بیا یې زر خبره بدله کړه، نا زهٔ د جومات ملا نهٔ بنئیم، زهٔ هغه ملا بنئیم کوم چې د خان جهان په کور کې مېلمه دی، ډېر خلک ور روان دي، ډېرو ناروغو ته الله شفاء ځنې ورکړې ده. ګل مینې زر زر خپله خبره پوره کړه.

د خان جهان په کور کې ؟ پښتنې په شکي انداز کې پوښتنه ځني وکړه.

هو د خان جهان په کور کې ، ها ځه خیر تهٔ دا خبري پرېږده،دا راته ووایه چې د ستني کار دي څنګه روان دی؟ څه نوی ټکری یا قمیض دي جوړ کړی دی که نا ؟ ګل میني زر خپله خبره واړوله.

هو ، یو نوی ټکری مې نښلولی دی، بس په ختمېدو دی، تا څهٔ تیار کړي دي که لا په هغه قمیض لګیا یې ؟ پښتنې د خپل ځواب پسې پوښتنه ځني وکړه.

هو ماهم یو ټکری نښلولی دی،تهٔ ودرېږه زهٔ یې درته را اخلم، په ابله کوټه کې پروت دی. ګل مینې په ځواب کې ورته وویل او ابلي کوټې ته ځني ولاړه شوه.

کله چې ګل مینه د کوټې څخه ووتله نو پښتنې په کوټه کې څه بدلون ولیدو. د یوې اوونۍ مخ کې چې دا راغلې وه نو دا کوټه ډېره سپېره سپېره وه. اوس په کوټه کې نوي توشکي (نیالیاني) بالښتان، نیوي پردې، قسم قسم څیزونه او خاص کر نوې قالینه چې د کوټې په غولي کې اواره وه، ډېره ښائسته او ګران قیمته معلومېده. په دې وخت کې ګل مینه هم راغله. د هغې په لاس کې ډېر ښکلی سور ټکری ؤ چې د لاس کار پرې شوی ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښتنې چې دا ولیدو نو حېرانه پاتې شوه. دا ډېر ګران قیمته کار ؤ. دا تارونه (سپنسي) په کوم چې د ټکري کار شوی ؤ ډېر ګران قیمته وو. پښتنې په ټول ژوند کې چې د یوه خان لور هم وه دا نهٔ ؤ استعمال کړي.

دا خو ډېر ښکلی دی، دا دومره ګران قیمته کار؟ پښتنې په حېرانۍ کې د ګل مینې څخه پوښتنه وکړه.

ګل مینه هم پریشانه غوندې شوه، په دې حال کې د ګل مینې مور نازکو خاله چې د چای پسې تللې وه و کوټې ته را ننوته. په یوه لاس کې یې چا جوشه (چای دانه) او په بل لاس کې یې د چای پیالې راخستې کښېنسته.

څنګه چې یې وه ټکري ته پام شو نو وار خطا شوه او ګل مینې ته یې په خشم وکتل.

خاله دا څومره ښائسته کار پرې شوی دی او دا څومره ګران قیمته تارونه یې په کې استعمال کړي دي؟ پښتنې دا ځل د نازکو خاله څخه پوښتنه وکړه.

دا د ګل مینې خاله وګل مینې ته د کابل څخه راستولی دی او دا تارونه هم هغې ورسره راستولي دي، نازکو خاله خپله خبره په داسې انداز کې وکړه چې د انسان شک په یقین بدلېدلای شو.

ډېر ښائسته دی خاله، الله دې یې په ګل مینې دا زوړ کړي، دګل مینې سره به دا ډېر خوند وکړي. پښتنې خپل شک نهٔ کړو ظاهر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ساعت دا خوا او دې خوا خبري وشوې. پښتنې د چای پیاله یو خوا ته کېښوده او ټکری یې په څنګ کې پروت را واخست پر سر یې کړو.

زۀ ځم خاله، ناوخته شو، ما ښام کېږي، بیا نۀ شم تلی. پښتنه ولاړه شوه او د رخصت د پاره و نازکو خاله ته ورنزدې شوه.

ښه نو ځې، آ ځه په مخه دې ښه. نازکو هم سم د لاسه رخصت ورکړو لکه چې هم دې خبرې ته دا انتظار وه.

ګل مینه لا د کور تر دروازې ورسره راغله. پښتنې د ګل مینې څخه په دروازه کې رخصت واخست او د کور په خوا روانه شوه.

په ټوله لار کې یې سوچونه وهل چې د سخي ماما کره دا ځیزونه څنګه راغلل؟ هغه خو زموږ بزګر دی او د دې ځیزونو د پاره د خان لاله غوندې خان لا هم وس نۀ لري..... دا به د کوم ځایه دۀ کړي وي؟ هم په دې سوچو کې کورته راورسېده. د کور په دروازه چې ننوتله نو یې په خپل پلار باندې سترګې ولګېدې.

هغه چې دا ولیده نو یې غږ په وکړو.

پښتنې بچې. چېري تللې وې؟

پښتنې و خان ته سترې مشې ورکړه او ورته وویل چې، خان لاله تۀ راځه کوټې ته زۀ یوه خبره درته کوم.

بچیه څۀ خبره ده؟ خان پو ښتنه ځنې وکړه او ورسره د کوټې خوا ته روان شو.

کوټې ته چې ننوتلو نو یې خان ته وویل چې، خان لاله زۀ چې سهار ګودرته ولاړم نو هلته مې د کلي د ښځو څه دا واورېدل چې د سخي ماما کورودانه نن سبا ډېره بدله شوې ده. هر څوک چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشـي نـو دا تريـو تنـدی ورتـه ونسـي. د دې خبـري د معلومولـو د پـاره زۀ اوس د سـخي ماما کـره ورغلـم. د کـور د دروازې سـره مـي سـخي ماما وليـدو چـي ډېـر پـه تازيلـه کـي ؤ صـرف سترې مشـې يـې راکـړه، ستا پوښتنه يـې هـم نـۀ وکـړه. کلـه چـي کورتـه ورغلـم نـو څـۀ مـي ليـدل چـي پـه کوټـه کـي يـې رنګارنـګ څيزونـه، نـوې قالينـه، پـردې، توشـکان (نياليـاني) بالښـتونه قسـم قسـم څيزونـه پراتـه وو او هـان ګـل مينـي هـم ډېر ګـران قيمتـه د لاس کـارپيـل کـړی ؤ. مـا چـي کلـه پوښتنه څنـي وکـړه نـو يـې مـور راتـه ويـل چـي دا د ګـل مينـي خالـه د کابل څخه ورا لېږلی دی. د مور د مخ بڼه يې هم بدله وه.

او هـان ګـل مينـي ويـل چـي امـې مـي د څـو ورځـو راهيسـې ناروغـه وه بيـا بابـا د کـوز کلـي خـان جهـان پـه کـور کـي مېلمـه مـلا وراوســتو او د هغــه د دم او څابنــتونو څخــه امــې جــوړه شــوه. پښتنې په يوه ساه خان ته ټول حال وويلو.

خان فکرمند شو چي دا څۀ کيسه کېدای شي؟

لـږ سـاعت وروسـته يـې پښـتنې تـه د نصـيحت پـه توګـه وويـل چي؛

بچيــه دا حــال چاتــه مــۀ وايــه. زۀ د څــو ورځــو راهيســې دا محسوسـوم چـي سـخي کـوز کلـي تـه ډېـر تـګ راتـګ شـروع کـړی دی. خان په ځواب کي ورته وويل.

خـان لالـه، تـۀ څـه پکـي وايـې چـي سـخي دا دومـره ګـران قيمتـه څيزونه د کومه خوا کړو ؟

پـه دې هکلـه زۀ هـيڅ نـۀ شـم ويـلای، بـس تـۀ خيـال کـوه چـي چـا تـه دي د څُلې نه دا خبره ونوزي. خان بيا خپله خبره راغبرګه کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـېږ غـمـه شـه سـتا لـور د نـورو غـونـدې نـهٔ ده چـې د کـور حـال و پردیو ته بیان کړي.

شـاباس زمـا ګرانـي بچـیې، هـم پـه دې خبـره خـو زهٔ پرتـا فخـر کـوم، پـه دې کـار کـې تـهٔ بالکـل خپلـې ارو انبـادې مـور تـه شـوې یـې، هغـې بـه هـم د کـور خبـره پـه کـور کـې سـاتله د کـور د بانـدې یـې نـهٔ باسـله. خـان د پښتني پر سر لاس کښېښودو او دا خبره یې ورته وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

هم دغه شپه سخي بزګر د خان جهان په مېلمستون کي د ملا زمري سره ناست ؤ. ملا زمري ورته ويل چي؛

سخي جانه يوه خبره درته وکړم، خفه کېږې خو به نهٔ ؟

نا ولي به خفه کېږم، تهٔ زموږ سر ستر ګي يې، ستا څخه خفه کېده داسي دی لکه د خدای څخه چي خفه شې. سخي په ځواب کي ورته وويل.

نو که خدای نهٔ خفه کوې نو دا لور دي وماته په حلاله نکاح راکړه. زما او ستا دوستي به په رشته سره بدله شي، که څنګه ؟ ملا زمري د خپل زړهٔ خبره وسخي ته وکړه.

هغه خو ټهيک دی، خو زما لور د وادهٔ لا نهٔ ده، هغه تر اوسه د څوارلسو (۱۴) کلو ده. سخي په ځواب کي ورته وويل.

تا د پيغمبر عليه السلام دا حديث نهٔ دی اورېدلی چي کله هلک او جينۍ و بلوغ ته ورسېږي نو يې زر تر زره نکاح ور وتړئ، ايا ستا لور و بلوغ ته نهٔ ده رسېدلې ؟ ملا زمري سخي په خپلو خبرو کي راګېر کړی.

بالکل مي دا حديث اورېدلی دی. د حديث منکر خو کافر وي، سخي په ځواب کي ورته وويل.

بس که د دې کفره ځان ساتل غواړې نو بسم الله کړه. خان جهان دا دی ناست دی زما پر ځای يې دی ګواه او ستا دلور پر ځای يې تهٔ ګواه. که څنګه ؟ ملا په مسکي کي ورته وويل.

زهٔ به د خپلي مېرمني څخه پوښتنه وکړم بيا به تا ته..........

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخي چې دا خبره کوله خان جهان په غږ کړو چې؛
اې سړیه، سړی شه، د نارینااوو په فېصلو کې چا ښځې پو ښتلې دي؟ سړی شه، د سړیو غوندې فېصلې کوه، دا د ښځو خبرې پرېږده، بسم الله کړه تر ملا زمري ښه عالم سړی پیدا کوې ؟ که زما لور وای نو ما به د دهٔ د ویلو مخ کې دهٔ ته په نکاح کړې وای، خان جهان و ملا زمري ته سترګه کښېکاږله او دا خبره یې و سخي ته وکړه.
هغه خو ټهیک ده خو زهٔ........
ملا زمری یې په خبره کې وروختی او ورته یې وویل چې؛
سخي جانه لور به دې ټول عمر لکه شهزادګۍ داسې اوسي. زهٔ نهٔ ورور لرم او نهٔ خور، مور او پلار مې په وړوکوالي کې لا مړهٔ شوي دي. په جلال اباد ښار کې مې یوه غټه مېنه ده. زهٔ او ستا لور به هلته خوشحاله خوشحاله ژوند تېرووو. په کال کې به یې درې څلور واره درته راولم. د ژوند هر ارمان به یې ور پوره کړم لکه ستا چې مو در پوره کړی، که څنګه ؟ ملا زمري په داسې انداز کې ورته وویل چې سخي انکار نهٔ شو کولای.
سمه ده څنګه چې ستاسو خوښه وي، په سخي سر ځړېدو او دا خبره یې ورته وکړه.
نو بس مبارک مو شه، سبا ماخوستن له خیره زهٔ او ملا صاحب درځو او خپل امانت یعنې ناوې راوړو. څنګه ملا صاحب. خان جهان په غږ کړو.
هو څنګه چې د سخي او ستا خوښه وي.ملا زمري په ځواب کې ورته وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان جي يو څو ورځي راکړه، زه به هم تياري نيسم، د خوراک څښاک بندوبست به کوم، خپلو خپلوانو ته به ست کوم، دومره زر خو نه شي کېداى. سخي عرض ورته وکړو.

د خوراک څښاک، رنګارنګ جامې، خلک راټول دا ټول په اصراف کي راځي. دا بد خرڅي مه کوه. ساده نکاح ده هغه که د مياشت پس وي او که سبا څه فرق يې دى. که څنګه خانه؟ ملا زمري په سخي نور هم زور واچوو.

هو هو بالکل، که د خوراک څښاک مسئله وي هغه به زه د واده پس وکړم، تا ته څه حاجت نشته، او پاته شوه د جينۍ د رنګارنګ جامو مسئله نو هغه چي دلته راشي نو لکه زما خپله لور زه به يې ورته وکړم، ته د هغې خوا بې غمه اوسه. ته د سبا ماخوستن تياري ونيسه بس. خان په فېصله کن انداز کي ورته وويل.

تاسو مهرباني وکړئ ماته يوه اوونۍ وخت راکړئ. سخي ورته وويل.

سخي جانه د خير په کار کي ځنډ ګناه ده، دا ګناه پر سر مه اخله. خان جهان په ځواب کي ورته وويل.

بيا هم لږ وخت غواړم. سخي په عاجزۍ ورته وويل.

سمه ده درې ورځي، څلورمه شپه مو بړ درغلو، که څنګه؟ ملا زمري ورته وويل.

خوښه مي ده. سخي په ځواب کي ورته وويل او راولاړ شو.

څه کوې کښېنه. خان په غږ کړو.

نا خانه! ځم ناوخته شو او که چا دلته وليدم نو به بل غم جوړ شي. سخي په ځواب کي ورته وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی صحیح وایي ته دی پرېږده چې ولاړ شي، ځهٔ سخي جانه په مخه دي ښه. ملا، خان ته د ویلو وروسته سم و سخي بزګر ته د رخصت ورکولو د پاره را ولاړ شو. خان جهان هم را ولاړ شو او د سخي سره تر دروازې راغی. ملا زمری هلته په کوټه کي پاته شو.

په دروازه کي د رخصت ورکولو په وخت خام جهان و سخي بزګر ته وویل چې، خیال کوه سخي جانه چې په دې هکله د ښځي دي ونهٔ منې، د ملا زمري غوندي عالم او موړ سړی بیا نهٔ شې پیدا کوی.

سمه ده خان جي، اوس ماته را کړه اجازه، د خدای په امان.

په مخه دي ښه، د دې خبري سره سخي رخصت شو. خان جهان بېرته کوټې ته راغی. څنګه چې کوټې ته راننوت نو یې په زوره وخندل او په خندا خندا کي یې ملا زمري ته وویل!

واه زمریه واه! اوس مو نو کار سم برابر شو، اوس دي نو تا څوک د دې کلي پسې واخلي، یقین نهٔ راځي چې سخي دومره کم عقل دی.

ملا زمري هم په خندا کي ورته وویل.

ستا غوندي یاران چې د دې ځمکي پر سر وي نو زمونږ رنګه ملایانو د نس او نفس مسئله به هیڅ کله هم نهٔ شي پیدا.

ځهٔ ته بههم څه یاد ساتې زمریه! د نس غم دي انګریز بابا او د نفس غم دي خان جهان خان وخوړی.

د دې خبري سره سم دواړه کټ کټ په خندا شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

انګرېز ساماراج د لښکر کشۍ د پاره د اپرېل میاشت منتخبه کړه. ولې چې د اپرېل په میاشت کې به په کابل کې ډېر ښکلی موسم ؤ. نهٔ به ډېره زیاته ګرمي او نهٔ به ډېره زیاته یخني وه.

د جنرل پالک په مشرۍ کې انګرېز فوځ په کابل کې د شکست غچ اخستلو د پاره ډېر بې تاب ؤ. جنرل پالک یو ډېر لوی فوځ تیار کړی ؤ. دا فوځ واقعي د جنګي سازوسامان سره سره د لوی او اوږد جنګ کولو اهل ؤ.

کله چې جنرل پالک ته په کابل کې د خپل بندي شوو ملګرو حال معلوم شو نو جنرل پالک ډېر پرېشان شو. هغه ته دا احساس وشو چې که ما په دې ازادي غوښتونکو برید وکړ نو زما بې شمېره ملګري کوم چې ازادي غوښتونکو پښتنو په تېر جنګ کې بندیان کړي دي په هغو کې فوځي افسران، د هغو ښځې، ماشومان او د انګرېزانو زرخرید پښتانه او فارسي ویونکي ملګري شامل وو او و هغو ته د سر خطره ده.

جنرل پالک په هم دې وجه په کابل برید ونهٔ کړ او سیدها د خپل فوځ سره جلال اباد ته را وتښتېدو. دلته په جلال اباد کې د دهٔ روزل شوي ملایان، او خانان د دهٔ په استقبال کې ولاړ وو. د جلال اباد نه وروستو جنرل پالک د پېښور په خوا مخه وکړه خو د تلو نه مخ کې دهٔ وخپل زرخرید ملایانو او خانانو ته د ساده پښتنو په منځ کې د انتشار اچولو کار ته د دوام ورکولو حکم

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکړو. او ډېر ګران قیمته تحائف او روپۍ یې ورکړې. چې په وخت د ضرورت به یې نوري هم ورالېږلې.

د خان جهان زوی بازید خان د پلار په دې کارونو خفه ؤ. هره ورځ به یې په کور کې ورسره جګړه وه. هغه به هر وخت و پلار ته د بهادر خان غوندې خلکو وطن دوستو صفتونه کول. پلار به یې په دې خبرو نور هم غصه شو. په هغه شپه په کومه چې سخي خپله لور و ملا زمري ته ورکړه بازید دا ټولې خبرې واورېدې. هغه غوښتل چې د ملا زمري سخي بزګر او خپل د پلار خان جهان مخ و بهادر خان ته ښکاره کړي. خو دی نهٔ پوهېدی چې دا کار به څنګه وکړي؟ ولې چې په دهٔ باندې د کوره څخه د وتلو پابندي وه.

دهٔ خپل مور ته ټول حال وویلو خو هغې هم دی مایوسه کړو. او ورته یې وویل چې؛

په خُله دې لاس ونیسه، که پلار د ر خبر شو نو سر به دې له تنه جلا کړي.

د مور څخه د مایوسه کېدو پس هغه د ځان سره دا فېصله وکړه چې هر څه وي زهٔ به بهادر خان په دې کیسه خبروم چې ستا بزګر سخي، ملا زمری او زما پلار د انګرېزانو ډوډۍ خواره دي. د دوی مخ نیوی زر تر زره پکار دی.

نیمه شپه وه، سپوږمۍ هم د خپل جمال د ښائست پوره پوره رڼا خوروله وه. کله نزدې کله لېرې د سپو غپا به وشوه. بازید په کلاره د خپلې بسترې څخه راپورته شو او د کوټې څخه راووتی، څپلۍ یې په لاس کې راواخستې او د کوټې د شا د دېوال خوا ته روان شو. کله چې دېوال ته ورسېدی نو یې غټ

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرګـی راواخسـتو او دېـوال تـه يـې کښېښـودو. پـه هغـه لرګـي پـه کـراره کـراره وختـو او د دېـوال و سـر تـه ورسـېدو. د دېـوال پـه اخـوا ځوړند شو او سیدها مخ په بر کلي روان شو.

د شـپې درېيمـه برخـه وه، سـپوږمۍ خپلـه رڼـا پـه ټـول وطـن خـوره کـړې وه. هـري خـوا تـه چـپـه چپتيـا وه. کلـه کلـه بـه لـه لېـري يـو سـپي وغپـل. بازيـد د دې غپـا پرتـه صـرف خپـل د پښـو غـږ اورېـدو. دی د خـان د کـور و دروازې تـه ورسـېدو. هلتـه پـه دروازه کـي يـو سـپی غلـی ناسـت ؤ. دۀ هغـه نـۀ لیـدو. خـو چـي کلـه و دروازې تـه ورنـزدې شـو نـو سـپي دی د پـائڅې نـه را ټينـګ کـړو. بازيـد چغـي شـروع کـړې. پـه دې چغـو کـي بـه يـې کلـه د خـان نـوم واخسـت او کلـه به يې په سپي چغه کړه.

پرېـږده، چغـه، چغـه شـه، خـان جـي، خـان جـي، چغـه شـه، پرېږده، چغه......

سـپي هـم داسـي ټينګـي داړي نيـولي وې چـي هـيڅ ورسـره نـۀ کېـدو. هـم دا کشـمکش جـاري ؤ چـي د خـان يـو نـوکر دبانـدي راووت. هغـه سـپی چغـه کـړو. سـپي بازيـد پرېښـودو، يـوې خـوا تـه ودرېـدی او غپـا تـه يـې زور ورکـړو. نـوکر د سـپي پسـې تيـږه (ډبـره) راواخسـته، سـپي چـي دا ولیـدو نـو غلـی شـو. نوکر د بازيـد څخـه پوښـتنه وکـړه چـي، څـوک يـې چـي دا وخـت را روان يـې؟ غـل خـو بـه نۀ يې؟

نـا! زۀ غـل نـۀ يـم، مـا سـتا خـان پېژني، تـۀ ورشـه خـان تـه ووايـه چـي يـو څـوک راغلـی دی او ورتـه ووايـه چـي ډېـر ضـروري کـاريې درسره دی، هلـه زر کـوه. بازيـد پـه يـوه سـاه ورتـه وويـل او د سـتړيا څخـه يـې سـاه لنـډه لنـډه کېده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ راځه هلته په مېلمستون کې کښېنه. زهٔ خان ته حال ورکوم.

دواړه د مېلمستون په خوا روان شو. بازید یې په مېلمستون کې کښېناؤ. نوکر خان ته د حال ورکولو د پاره ولاړ ی. بازید ډېر پرېشان ؤ. خو یو وې خوا ته یې زړهٔ ډاډمن ؤ چې دی د خان و کور ته راورسېدی.

لږ ساعت پس نوکر راغی او به هم ورسره وې. او به یې د بازید په مخ کې کېښودې او بازید ته یې وویل چې لږ صبر وکړه خان راروان دی.

مننه! د اوبو جام یې په سر پورته کړی، ټول جام یې په یوه ساه خلاص کړو.

لږ ساعت پس خان هم راغلو. دی ورولاړ شو او روغبړ یې ورسره وکړو. د خان د سترګو معلومېدو چې د خواړه خوبه راپورته شوی دی.

کله چې دواړه کښېنستل نو خان و بازید ته د ځراغ په رڼا کې په غور وکتل او پوښتنه یې ځنې وکړه چې؛

هلکه، تهٔ د خان جهان زوی بازید نهٔ یې ؟

هو خان جي، زهٔ بازید یم، بازید په ځواب کې ورته وویل.

خېر خو دی، دا وخت ؟ خان بیا پوښتنه ځنې وکړه.

ولې خان جي دا وخت تاله ځوک نهٔ شي راتلی؟ بازید هم د سوال په انداز کې پوښتنه ځنې وکړه.

راتلی شي، زما د کور ور و هر انسان ته د شپې او ورځې خلاص دی، تهٔ وایه تهٔ ځنګه دا وخت راغلی یې ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان جي زهٔ چي د کومي خبري د پاره دا وخت تا ته راغلی یم که د هغې خبري معلومات زما و پلار ته وشو نو ما ته به هغه سزا راکړي چي د چا په وهم او ګمان کي به هم نهٔ وي.

څنګه خبره ؟ څنګه سزا ؟ څه ویل غواړې ؟ او هان، ستا حال هم ما ته راغلی دی.

خان جي تهٔ هغه خبري پرېږده، دا خبره تر هغې خبري ډېره ضروري ده. بازید په ځواب کي ورته وویل.

ښه ! وایه څهٔ خبره ده ؟ خان هم په تجسس کي شو.

خبره دا ده خان جي چي، زما پلار و انګرېزانو ته د دوستۍ لاس ورکړی دی. هغو زما پلار ته ډېر شیان او ډېري روپۍ ورکړي دي، او دا قول یې هم ورسره کړی دی چي کله چېري انګرېزانو کابل ونیوو نو جلال اباد به هم فتح کړي که څه هم په نیم جلال اباد د دوی قبضه ده. د جلال اباد د فتح کولو وروسته به هغوی د دې ټولي سیمي واک زما پلار ته ورکوي. هغوی دا هم ورته ویلي دي چي موږ به بیا تا ته د نوابۍ پټکی تړو. لکه چي په هندوستان کي یې و ډېرو خلګو ته تړلي دي او دویم دا چي زموږ په حکم به د ازادۍ غوښتونکو مخ نیوی کوئ. په هغو کي به انتشار جوړوئ. د دې کار د پاره د ملا زمري په نامه یو سړی له تېرو درو اوونیو راهیسې زموږ په مېلمستون کي ناست دی. دا سړی انګرېزانو زما پلار ته راستولی دی، زما پلار د دهٔ هره خبره مني، دا څو ورځي کېږي چي ستا بزګر سخي دې ملا زمري او زما پلار ته ډېر تنګ راتګ کوي، نن شپه خو یې لور هم و ملا زمري ته ورکړه.

څهٔ ! لور یې ورکړه ؟ هغه ما شومه ؟ د بازید خبري روانې وې چي خان زر دا خبره وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو خان جي، هغه لور و ملا زمري ته ورکړه، هغه هم زما د پلار په خُله. بازيد په ځواب کي ورته وويل.

ښه ! نو دا کيسه ده. آښه ته دا راته ووايه چي تا دا خبري ماته ولي وکړې؟ خان پوښتنه ځني وکړه.

ما دا خبري په دې تاته وکړې چي ته يو وطن دوسته او دين دوسته انسان يې، زه هم ستا رنګه فکر لرم خو زما پلار زما د فکر خلاف دی، هغه زه په کوټه کي بندي کړی وم، ما ځان په خواری تر تا رارسولی دی، خان جي ستا بزګر سخي، زما پلار او ملا زمری دا ټول ستا خلاف دي، او د انګرېزانو ډوډۍ خواره دي، ته زما يقين وکړه زه رښتيا وايم. بازيد خان ته په ملتجي لهجه کي وويل.

سمه ده، ته اوس څه کول غواړې ؟ بېرته کورته ځې که دلته پاته کېږې ؟ خان پوښتنه ځني وکړه.

خان جي زما پلار به اوس خبر شوی وي او يا به سهار ته خبرشي، هغه به خلک راپسي کړي وي، زه به ځان په دې خاوره ورکوم. بازيد په ځواب کي ورته وويل.

ته داسي وکړه چي يو څو ورځي دلته پاتې شه، چي کله حالات صحيح شو نو بيا به سوچ په کوو، او هان کېدای شي په دې هکله ستا ضرورت پيښ شي. خان ورته وويل.

خان جي زه تاته تکليف نه درکوم، زه ستا هر قسم مرستې ته تيار يم، که وخت راغی نو د خپل پلار خلاف هم درېږم، ما خپلي غاړي خلاصي کړې، اوس زه د هيچانه نه وېرېږم، څه چي کېږي هغه دي اوشي. بازيد په ځواب کي ورته وويل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیر، ته یو څو ورځې صبر وکړه، هر څه به خدای خیر کړي، دا راته ووایه چې ډوډی دې خوړلې ده که نه ؟

هو خوړلې مې ده. بازید په ځواب کې ورته وویل.

ټهیک دی، ته ارام وکړه، سهار به خبرې کوو.

خان د دې خبرې سره ولاړ شو او د مېلمستون د کوټې نه راووتو. هلته يې نوکر ته غږ کړو چې؛

هلکه! ورشه یوه توشکه (نيالي) برستن (تلتک) او بالښت مېلمه له یوسه او ورته هم ورته کښېږده، ستړی دی چې ارام وکړي. د دې خبرې سره سم خان د خپلې کوټې خوا ته روان شو. کله چې کوټې ته ورسېدو نو د کوټې و مخ ته پښتنه ولاړه وه. خان چې پښتنه ولیده نو يې ورته وویل چې؛

پښتنې بچې! ته دلته څه کوې چې ویښه يې ؟

څوک راغلي دي ؟ زه د اختري په غږ راویښه شوم، او دا یم تر اوسه دلته ولاړه یم، خیر خو دی؟ پښتنې پوښتنه ځنې وکړه.

هو خېر دی، د خان جهان زوی بازید راغلی دی.

بازید ؟ هغه دا وخت دلته څه غواړي ؟

هغه یوه ډېره مهمه خبره راوړې ده، د ډېرو خلکو له مخه يې پرده لېرې کړې ده.

څنګه پرده ؟

بچیه ! ته ورشه ویده شه، سهار به ټوله کیسه درته وکړم. خان د دې خبرې سره سم خپلې کوټې ته ننوتو .

پښتنه هم په سوچ کې ولوېده. هغه د خپلې کوټې خوا ته روانه شوه، کوټې ته ننوته، د کوټې په منځ کې کټ پروت ؤ په هغه پرېوته او په سوچ یې را مخه کړه، بازید به نو څه خبره

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړي وي؟ د چا د مخ نه یې پرده لېرې کړې ده؟ په دې سوچو سوچو کې خوب ورته راغی او ویده شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

سهار وختي د خان جهان کوروداني پر خان ناڅاپه غږ وکړو،

آسړیه، کور دي خراب شو، بازید نشته، د دې خبري سره سمه په ژړا شوه.

څهٔ، بازید نشته، خان جهان د دې خبري سره سم جست راوغورځېدو او د کوټې نه دېر په تازیله ابلي کوټې ته ولاړی چېري چي دهٔ بازید بندي کړی ؤ.

د کوټې دروازه خلاصه ولاړه وه، دننه هیڅوک هم نهٔ ؤ، دی بېرته راووت او خپلي کوروداني ته یې غږونه کړو.

ګل بشرې، ګلبشرې، آګل بشرې ....

د خان غږ په ټول کور کي لکه ټکه داسي اوربدل کېده. ګل بشره هم زر زر راغله او د خان مخ ته ودرېده.

ګل بشرې تا ټولي کوټې وکتلې؟ خان د ګل بشرې څخه په داسي انداز کي پوښتنه وکړه لکه دی چي په ځان نهٔ پوهېږي.

هو سړیه، ما ټولي کوټې وکتلې، هیڅ درک یې نشته، زهٔ به څه کوم، زما کور کریاب شو، هائي زما زوی، د دې خبرو سره سمه په چغو سر شوه. ټول کور یې خپل په چغو خبر کړو. داسي چغي یې وهلې لکه خدای مهٔ کړه زوی چي یې مړ شوی وي.

چغي مهٔ وهه، زهٔ دایم پسې ځم، خلک هم پسې استوم، یو ځای نه ځای به په لاس راشي، څهٔ مړ خو نهٔ دی. خان په غصه کي و ګل بشرې ته وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو ګل بشره چېري د دۀ په خبرو کلا رېده. د هغې ځوان زوی ورک ؤ.

خان هم زرد کوره ووتی او سیدها ولاړی و مېلمستون ته. هلته یې و ملا زمري ته دا کیسه وکړه چې بازید غورځېدلی دی، اوس به څۀ کېږي ؟

د ملا زمري د مخ بڼه هم په دې خبري والوته خو زر یې ځان سنبال کړو او دا یې نۀ کړه ظاهره چې دی هم پرېشانه شو.

څۀ به کېږي خانه، هیڅ هم نۀ، تۀ راشه دلته کښېنه، خدای به هر څه خیر کړي. ملا زمري د تسلی په انداز کي ورته وویل.

یاره ملا صاحب تۀ نۀ پوهېږې. هغه به ټول حال کلي ته ووایي، زمونږ جوړ کار به راخراب کړي. خان و ملا ته په پریشانی کي وویل.

خانه د هغه د خبرو څوک اعتبار کوي ؟ هاندا لا کېدای شي چې بر کلي ته تللی وي، تا څوک په کلي کي د کټلو د پاره لېږلي دي؟

هو، درې څلور کسان مي اوس دستي ولېږل.

نو بیا د هغو تر راتګ انتظار وکړه. ملا زمري ورته وویل.

ستا په خیال چېري تللی شي؟

زۀ څه پېری نۀ یم چې دروښیم، دا دی خلک تللي دي رابشي، حال به راوړي، تۀ څه فکر کوې، وایم لږ انتظار وکړه، انتظار. ملا زمري د نصیحت په توګه ورته وویل.

غرمه شوه، ماښام شو، د ماښام پسې ماخوستن شو او اخر کار سهار شو، د بازید هیڅ یو حال نۀ شو معلوم. د بازید مور ګل بشره د سحار راهیسې دوه واره بې سوده شوې وه. خوراک خو لا

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېږده د اوبو یو څاڅکی یې هم تر حلقه نهٔ ؤ تېر کړی. د کلي، ګاونډ ښځې په راټولي وې خو هیڅ سود یې نهٔ وتو.

خان خلک زیات کړل، هغهٔ خلک یې را وغوښتل چې پل معلوموي، خو هغوی چې به د کور و شا ته ولاړل چېري چې بازید د دېوال څخه اوښتی ؤ نو د پټو په وجه به هیڅ یو پل نهٔ معلومېدو. اخر ټول ستړي شول. خان جهان ته یې تسلي ورکړه او ځني ولاړل.

خان جهان کله مېلمستون او کله کورته و کورودانې ته تلی راتلی.

داسې نهٔ وه چې خان جهان په زوی پسې خفه ؤ او یا د کورودانې په وجه د زوی په لټون دومره سرګردانه ؤ. بلکې داسې وه چې د دهٔ هغه ټول پټ رازونه ښکاره کېدل کوم چې دهٔ د ملا زمري سره په ګډه د علاقې او د تحریک ازادي غوښتونکو په خلاف تیار کړي وو. بازید په دېرو خبرو خبر ؤ او د پلار د دې کارو خلاف ؤ. ځکه دهٔ بازید په خپل کور کې بندي کړی ؤ هغه هم د ملا زمري په خُله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

دغــهٔ ورځ پــه کومــه چــي خــان جهــان د بازيــد د مونــدلو د پــاره خلــګ اســتولي وو، بازيــد د بهادرخــان پــه مېلمســتون کــي کــلار ناسـت ؤ. زړهٔ يـې ډېـر خوشـحاله ؤ چـي دی د غلامـۍ او بنـدیځ څخـه خــلاص شــو او دا وخــت ازاد ؤ. دهٔ د ځــان ســره دا ويــل چــي دا ازادي هـم د خـدای څـومره لـوی نعمـت ده، هغـه زمـا د بنـديځ شـپې، څـومره ترخـې او پـه تيـارو کـي وې، مـا خپـل پـه مرضـۍ مـړی هـم نـهٔ شـوله خوړلی،نـهٔ د کـور پـه انګـړ کـي پـه خلاصـه ښـه ګرځېـدای شـوم. اوس مـي مـخ خـلاص دی اوس هـري هغـه لاري تـه خـلاص يـم چـي زهٔ يــې ارزو لــرم.د ازادۍ لار، د ګټــي لار، د مينــي لار، د ديــدن لار، خيـر اوس بـه يـې وويـنم، دا کلـی خـو د هغـه دی.دا کـور دهٔ تـه جنـت ښــکارېدی، ولــي بــه نــهٔ ښــکارېدی دا خــو د هغــه چــا کــور ؤ د چــا د پـاره چـي دهٔ خپـل کـور او کلـی پـرې ايښـی ؤ. دهٔ دا خبـري د ځـان سـره کولې چي خان بهادر کوټې ته راغی.

کـوټې تـه د ننوتـو سـره يـې سـم و بازيـد تـه سـلام وکـړ. بازيـد هـم خپل د ځايه ور ولاړ شو او د سلام ځواب يې ورکړو.

کښــېنه، کښــېنه، ښــه نــو څنګــه وه شــپه څــه تکليــف خــو نــهٔ ؤ؟

خان د کښېنستو سره سم دا پوښتنه وکړه.

نــا بالکــل نــا! د ډېــره مــوده پــس مــي ښــه خــوب کــړی دی. بازيــد په ځواب کي ورته وويل.

ښه خبره ده، چای دي وکړې؟

هو خان جي اوس مي وکړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښـه، آ ښـه دا راتـه ووایـه چـي واقعـي سـخي د خـان جهـان او د ملا زمري ملګری دی؟ زما ټوله شپه په دې خبره کي سودا وه.

ماتـه معلومـه وه چـي تـهٔ زمـا پـه خبـره یقـین نـهٔ کـوې، او یقـین بـه دي څنګـه وشـي، زهٔ سـتا د دښـمن زوی یـم، د دښـمن پـه زوی اعتبـار کـول د کوم ځای عقلمندي ده،

نـهٔ داسـي خبـره نـهٔ ده. تـهٔ د پـلار رنګـه نـهٔ یـې. زهٔ تـا ښـهٔ پېژنم. تـهٔ د دې وطـن بچـی یـې، د دې خـاوري پیـدا یـې. خـان پـه جـواب کـي ورتـه وویل.

نـو بیـا خـان جي تـهٔ داسي وکړه چي د سخي و کـور تـه یـو څـوک ور واسـتوه. د هغـه پـه کـور کـي نیـوي قالینـان، توشـکي (نیـالي)، زنانـه او مردانـه نیـوي جـامې او د کـور نیـوي څیزونـه زمـا د خبـرو د صـداقت د پـاره کـافي دي، او دویمـه دا چـي ماخوسـتن سـخي خپلـه لـور و مـلا زمـري تـه ورکـړه. کېدای شي چي د هغـه پـه کـور کـي داسـي مـاحول وي چي تاسو ځني اندازه ولګوی. بازید په ځواب کي ورته وویل.

څهٔ، سخي خپله لور و ملا زمري ته ورکړه؟

هو خان جي.

دا څـهٔ بـد بخت سـړی دی. څـهٔ ورپیښـه ده، ولـي داسـي کـوي. پـه سـخي مـا همېش بروسـه کـړې ده، هغـه پـه تېـر جنـګ کـي هـم راسـره ؤ، دی څنګـه مـوږ تـه دهوکـه راکـولای شـي، زمـا یقـین نـهٔ کېـږي. خان ورته وویل.

زهٔ بـه یـوه بلـه خبـره هم درتـه وکـړم، چـي دي شـک پـه یقـین بـدل شـي. یـوه ورځ ستاسـو د کلـي مـلا سـخي تـه ورغلـی ؤ او پوښـتنه یـې ځنـي کـړې وه چـي پـه کلـي کـي بـه څـو ځوانـان د جنـګ د پـاره تیـار شـي. نـو دهٔ پـه ځـواب کـي ورتـه ویلـي ؤ چـي تـهٔ خو باچـا سـړی یـې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګرېزانـو غونـدي طوفـان سـره څـوک جنګېـدلای شـي. خبـري ډېـري شـوي وې. مګـر دی تاسـو تـه نـۀ راغـی. دا ټـول مجلـس بيـا دۀ و مـلا زمـري او زمـا پـلار تـه وکـړی. مـا دا مجلس واورېدو. تـۀ خپـل د ملا صاحب څخه پوښتنه کوی شې. بازید ورته وويل.

ښـه، نـو دا کيسـه ده، ماتـه اخونـدزاده صـاحب هـم نـۀ دي ويلـي، خيـر هغـه اوس لـږ سـاعت پـس راځـي، سـتا پـه مـخ کـي بـه زۀ پوښـتنه ځنـي وکـړم، تـۀ کښـېنه زۀ لـږ کـار لـرم، بيـا چـي اخونـدزاده صـاحب راشي نو به زۀ هم راشم........خان دد ې خبري سره سم ولاړ شو.

سمه ده خان جي. بازيد په ځواب کي ورته وويل.

خـان د مېلمسـتون نـه خپـل کـور تـه راغـی. پښـتنه يـې راوغوښـته او ځان سره يې څنګ کي په کټ کښېنوله او ورته يې ويل چي؛

بچيـه! مـا تـا تـه ماخوسـتن ويلـي ؤ چـي زۀ بيـا سـهار ټولـه کيسـه درتـه کوم نو راشه چي اوس يې درته وکړم.

بچيـه ! انګرېـزان بيـا د ې وطـن تـه پـه سـپکه سـترګه ګـوري. هغـوی پـه مـوږ کـي خپـل جاسوسـان، دلالان د خـان او د مـلا پـه شـکل کـي ايلـه کـړي دي. د بازيـد پـلار خـان جهـان او د هغـه کـره مېلمـه مـلا ، مـلا زمـری هـم د انګرېزانـو ډوډی خـواره دي . پـه د ې کيسـه مـوږ لـه وختـه خبـر ؤ. مـوږ دا خبـره پټـه کـړې وه. د هغـې ورځـي سـتا خبـره چـي د سـخي پـه کـور کـي رنګارنـګ څيزونـه دي او ماخوسـتن د بازيـد راتـګ او د سـخي پـه هکلـه دا ويـل چـي سـخي هـم د خـان جهـان او مـلا زمـري ملګـری دی زمـا شـک تـه نـوره وده ورکـړه. او بلـه خبـره دا چـي سـخي خپلـه لـور و مـلا زمـري تـه برايـي شـپه پټـه ورکړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هـان، ګـل مینـه یـې ورکـړه؟ پښـتنې یـو دم پـه حېرانګـی کـې پوښتنه ځنې وکړه.

هو ، هغه یې ورکړې ده، ماته دا خبره بازید وکړه.

نو بازید تاته دا خبري ولي وکړې؟

بازیـد د پـلار د کارنـامو نـه خبـر دی، هغـه د پـلار رنګـه وطـن دښـمن، دیـن دښـمن او ضـمیر فروشـه نـهٔ دی، هغـه پـه تېـر جنـګ کـې هـم د مـوږ سـره راسـره ؤ. خـدای خبـر چـې سـخي د خـان جهـان سـره اړیکـې کلـه ښـې کـړې ؟ هغـه بـه هـر وخـت د خـان جهـان خـلاف خبـري کـولې چـې دا بـې ننګـه دی، دا وطـن دښـمن دی، دا ضمیرفروشـه دی، نـن دی خپلـه د هغـوی پـه صـف کـې ولاړ دی او پاتـه شـو بازیـد نـو مـا معلومـات وکـړی، هغـه واقعـي لـه کـوره تښـتېدلی دی، پـلار یـې خلـګ پسـې اچـولي دي خـو زهٔ یـې پټ سـاتم. تـهٔ هـم لـږ خیـال کـوه چـې څـوک درڅخـه خبـر نـهٔ شـي او بلـه دا چـې تـهٔ د سـخي کـور تـه ورشـه او معلومـات وکـړه چـې څـه کیسـه روانـه ده، ماتـه بـه زر حـال راکوې، ښه بچیـ ؟

تـهٔ بـې غمـه اوسـه خـان لالـه، زهٔ اوس ورځـم او تاتـه ټـول حـال راوړم. پښتنې په مینه ځواب ورکړو.

خـان د هغـه ځایـه ولاړشـو او مېلمسـتون تـه ولاړی. پښـتنې ټکری په سر کړو او د ګل میني د کور په خوا روانه شوه.

کلـه چـې د ګـل مینـي و کـور تـه ورسـېده نـو یـې پـه کـور کـې چپـه چپتیـا محسوسـه کـړه. د ګـل مینـي دوی کـور داسـې معلومېـدو لکـه چـې هیڅـوک هـم نـهٔ وي پکـې . دې ګـل مینـي تـه غږونـه وکـړو خـو چـا ځـواب ورنـهٔ کـړو. دا د ګـل مینـي و کـوټې تـه ولاړه هلتـه پـه دروازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـي يـې د ګـل مينـي د مـور نـازکو خالـه غـږ واوريـدو. هغـې ګـل مينـي ته ويل چي؛

ګـوره خيـال کـوه چـي پښـتنه درنـه خبـره نـهٔ شـي، ځـان سـم کړه، اوښـکي پـاکي کـړه، زرکـوه شـاباس. پښـتنې دا خبـره واوريـده، پـه دروازه کـي يـې و ګـل مينـي تـه غـږ کـړو. د ګـل مينـي مـور د کـوټې څخه ورغږ کړو چي؛

راځـه پښـتنې بچـې. پښـتنه هـم کـوټې تـه ورننوتـه، چـي کتـل يې ګل مينه په کټ ناسته ژاړي.

پښـتنې د ګـل مينـي د مـور سـره سـتړې مـهٔ شـې، خـواره مـهٔ شـې وکړه. هغې هم دا په مينه ښکل کړه او ورته يې وويل چي؛

پښتنې بچې! تهٔ دا پوه کړه، زهٔ يې ستړې کړم.

ولـي خيـر خـو دی، دا ولـي ژاړي؟ پښـتنه د ګـل مينـي پـه څنـګ کـي کښېنسته.

داسـي خبـره هـم نـهٔ ده زويـه، مرکـه وراغلـې ده، پـه هغـه ژاړي. د ګل مينې مور نازکو ورته وويل.

مرکــه؟ دا خــو د خوشـحالۍ خبـره ده. اې کـم عقلـي! مـهٔ ژاړه، شـکر اوباسـه چـي پـه عـزت سـره دي څـوک خپلـوي. پښـتنې پـه نـاز باندي و ګل مينې ته وويل.

مــوريــې زر ولاړه شــوه ويــل يــې زهٔ ځـم چـای د راوړم، تــهٔ دا لــږ پوه کړه، ښه زويه.

تــهٔ بــې فکــره شــه، دا خــو لا پرېــږده د دې پــلار بــه يــې لا منــي. پښتنې په خندا کي ورته وويل.

کلـه چـي د ګـل مينـي مـور د کـوټې څخـه ووتلـه نو پښـتنې زر و ګل مينې ته وويل چي، ګل مينې زر حال راکوه چي څهٔ کيسه ده؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ يې د پلار په عمر سړي ته ورکړم، له ما يې پوښتنه هم نهٔ ده کړې. ګل ميني په ژړا ورته وويل.

چا ته يې ورکړې؟ څوک دي هغه خلګ ؟

نهٔ يم خبره، خو بابا ويل چي ډېر ښه انسان دی.

تهٔ واقعي نهٔ يې خبره؟

هو زهٔ رښتيا درته وايم، خو دومره پوه شوم چي هغه سړی له ما په عمر کي ډېر لوی دی، زما د پلار د عمر دی.

او که زهٔ دي خبره کړم چي تهٔ يې وچا ته ورکړې يې نو بيا ؟ پښتني په رازدارۍ کي ورته وويل.

څوک دی؟

ملا زمری.

ملا زمری ؟ هغه چي د امۍ د درملني د پاره دلته راغلی ؤ؟

هو هغه . پښتني بيا په رازدارۍ کي ورته وويل.

تهٔ څنګه خبره شوې ؟ تا ته چا وويل ؟

تهٔ ما پرېږده، دا راته ووايه چي ستا دغه سړی خوښ دی که نا ؟

زهٔ يې په بلا وهم، هغه خو سم څناور ښکاري، نا خورکۍ، زهٔ هغه هيڅ کله هم نهٔ شم قبلوی.

نو بيا به څهٔ کوې ؟

پښتني زهٔ به زار وخورم، د دې کوره به وتښتم، خو د هغه ملا سره واده نهٔ کوم، تهٔ امۍ ته ووايه چي هغه ملا له ما ډېر مشر دی، هغه سم سړی نهٔ دی، تهٔ ورته ووايه چي هغه بابا پوه کړي چي د دې رشتې څخه انکار وکړي.

زهٔ هيڅ هم نهٔ شم کولای، که ما تا ته هغه خبره وکړه کومه چي ستا د بابا په هکله ده نو تهٔ به زما يقين ونهٔ کړې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنگه خبره ؟ ته يې ماته وکړه زه ستا په هره خبره يقين کوم.

ستا پلار، خان جهان او دا ملا زمری دا دري سره د انگرېزانو ملگري دي، ملا زمری انگرېزانو دې علاقې ته رالېږلی دی، هغه د خان جهان سره ملگری دی، هغو ستا پلار او دا رنگه ډېر خلک پخپل دام کي راگېر کړي دي، ستا سو په کور کي چي کوم نيوي څيزونه دي دا ټول ملا زمري ستا پلار ته ورکړي دي، ستا پلار او س زموږ مېلمستون ته نه راځي، هغه د خان جهان مېلمستون ته ځي، اوس پوه شوې ؟ پښتني په يوه ساه د رازدارۍ په انداز کي ټول حقائق ورته بيان کړو.

که دا خبره وي نو زه د دې پلار لور نه يم، کوم چي د دې علاقې د دښمن ملگری دی. گل ميني خپلي اوښکي پاکي کړې او دا خبره يې وکړه.

د دې علاقې نه، د ټول وطن دښمن، ته دا سي وکړه چي د مور او پلار په مخ کي غږ مه کوه، ځان کوڼ واچوه، زه به ستا د پاره يوه لاره جوړه کړم. پښتني په ځواب کي ورته وويله.

زه دا نه شم کوی، دوی زما د ژوند فېصله کړې ده، ته ماته لاره را وښيه، زه يې په هره لار درسره ځم. گل مينه بيا په ژړا شوه.

د ښځي زات هم عجيبه وي چي د دې د فائدې خبره وي نو خوشحاله وي او چي لږ يې د طبعيت څه چپه وي نو ژړا د دې لوی هتيار وي. دا ژړا د هر سخت زړه د نرمولو د پاره لويه وسله وي. گل ميني هم دا لاره خپله کړه او په ژړا سر شوه.

د پښتني زړه هم ډېر په خوږ شو او ورته يې وويل چي؛

گل ميني ته مه ژاړه، زه ځم و خان لالـه ته دا خبره کوم، بيا سبا راځم او تاته وايم چي څه کول پکار دي. پوه شوې؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهٔ کښېنه، چای خو وکړه. ګل میني ورته وویل.

نا، زهٔ ځم، نور کارونه هم لرم، سبا راځم، تهٔ اوس خپلې اوښکې پاکې کړه، تر سبا زما انتظار وکړه. دا خبرې دوی کولې چې د ګل میني مور نازکو خاله راننوته. د هغې په لاس کې د چای ډکې پیالې وې.

خاله زهٔ ځم، تاسو خپلې چای وکړی. پښتنې په ولاړېدو کې دا ورته وویل.

وی، ما دومره خوارې وایستله، تهٔ دا یوه پیاله وکړه بیا ځې که نهٔ ځې.

سمه ده خاله، ګل مینه مو چاته ورکړه؟ پښتنې ځان ناګوله (ناخبره) واچوئ او دا پوښتنه یې ځنې وکړه.

د دې د پلار د لرې خپلوان دې، و هغو ته مو ورکړه.

ښه، ډېره ښه خبره ده، خیر اوس به ګل مینه هم نهٔ ژاړي، ما دا یوه کړه چې د پلار او مور خیال وساته، اوس به مو انشاءالله تنګ نهٔ کړي. پښتنې ورته وویل.

هایې زویه، د هر چا لور او خور ودېږي، لور او خور خو یې د بل د کور، که دوی وژاړي او که نهٔ، ودېږي خو به خامخا، دا زهٔ او ستا مور نهٔ یو را ود شوي؟ د ګل میني مور ورته وویل.

هو بالکل، لور او خور خو د بل د کور وي او ګل مینه خو بختوره ده چې ستا رنګه مور لري، زما حال ته وګوره، پلار مې هم پلار دی هم مور، خو زهٔ هغه ته د زړهٔ حال نهٔ شم ویلای، کوم چې یوه لور یې و مور ته وایي. پښتنې په ځواب کې ورته وویل.

زویه! ستا دې هم الله ښه ځای نصیب خلاص کړي، تر څو به د پلار په کور پرته یې. نازکو خاله خپله هوښیاري ښکاره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس تـهٔ دعـا کـوه، چـې مـا دې الله د پـلار د سـورې محرومـه نـهٔ کړي.

آښـه زهٔ اوس ځـم، چـاى مـې هـم وکـړې، ډېـر نا وختـه شـو.
پښتنې په ولاړېدو کې ورته وويل.

ځه زويه په مخه دې ښه، کله کله د غسې چکر راوهه.

انشـا,الله، اوس د ګـل مينـې تـر وادهٔ هـره ورځ راځـم تـر څـو چـې مـې ګـل مينـه ودکـړې نـهٔ يـې. پښـتنه د دې خبـرې سـره سـمه روانـه شـوه، کلـه چـې پښـتنه د سـخي د کـوره راروانـه شـوه نـو پـه لار کـې سـخي پـه مخـه ورغـى. دې سـخي تـه سـترې مشـې ورکـړه. هغـه هـم خواره مهٔ شې ورته وويل. پښتنې په ګيله کې ورته وويل چې؛

سـخي مامـا! دومـره لويـه خوشـحالي او مـوږ دې هېـر کـړي يو؟ ولې موږ بيا دومره زر پردي شو؟

نـهٔ بچيـه، داسـې کيسـه نـهٔ ده، تـر اوسـه مـې لا نـهٔ ده ورکـړې، صـرف هـو مـې ورتـه کـړې ده چـې مـوږ سـوچ پـه کـوو. زهٔ، د ګـل مينـې مـور او خپلـوان بـه مشـوره پـه کـوو بيـا بـه د هـو او نـا خبـره کېږي. سخي په ځواب کې ورته وويل.

ښـه نـو تـر اوسـه دې لا نـهٔ ده ورکـړې، څـوک دې هغـه خلـک؟
پښتنې په خوږ ځې لاس ورکېښودى.

بچيـه تـهٔ يـې نـهٔ پېژنـې، زمـا د لـرې خپلـوان دې، پـه جـلال ابـاد کې اوسي.

خان لاله يې هم نهٔ پېژني؟ پښتنې بيا پوښتنه ځنې وکړه.

هـو، خـان جې يـې هـم نـهٔ پېژنـي، تـهٔ ولاړه ولـې يـې راځـه کورتـه.
سخي يو دم خبره بدله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زۀ اوس دا یم ستا سو د کوره راروانه یم، ډېره څنډېدلې یم، سبا سو که بل سبا، انشاالله ضرور راځم، هغه هم تر هغو چې ما ګل مینه نۀ یې رخصته کړې. پښتنې په خندا ورته وویل.

نو څه بچیه، خدای دې مل شه، خو بچیه في الحال د ګل مینې د رشتې ذکر چا سره مۀ کوه، کله چې دا کیسه ترسره شوه نو به بیا ټول کلی خبروو، ښه بچیه. سخي په ملتجي لهجه کې ورته وویل.

زۀ پوه شوم، سخي ماما تۀ بې غمه ووسه، زۀ خان لالا لا نۀ خبروم تۀ خو لا خلک ښیې. پښتنې په مسکا کې ورته وویل.

ابادۀ ووسې، نو څه بچیه په مخه دې ښه، په خان لالا سلام وایه، ورته وایه یوه ورځ درځم ملاقات ته.

سمه ده سخي ماما، د خدای په امان......

پښتنه د رخصت اخستو پس د کور خوا ته روانه شوه او سخي د خپل کور خوا ته روان شو.

پښتنه زر زر کورته راغله، د مینځې څخه یې د خان پوښتنه وکړه چې چېرې دی، هغې ورته وویل چې هغه په مېلمستون کې د مېلمنو سره دی، دې زر یو نوکر چې سپین ږیرې ؤ او نوم یې اختر ؤ ورغږ کړو او ورته یې وویل چې خان لالا ته غږ کړه چې غواړي دې، ورته وایه چې زر راشه.

اختر مېلمستون ته ورغی، هلته د خان سره بازید، علي ګل اکا او جانو اکا ناست وو. دوی د اخوندزاده صاحب په انتظار ؤ. خان چې دا واورېدل چې کورته دې غواړي نو زر راولاړ شو. علي ګل اکا ته یې ویل چې؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ زر راځـم. خـان کور تـه راغـی او د پښـتنې و کـوټې تـه ورغی. غاړې یې تازه کړې پښتنې په غږ کړو چي راځه خان لاله.
خـان هـم کـوټې تـه ورننوتـو، دواړه پـه یـوه کـټ کښېنسـتو. پښتنې د سخي د کور روداد داسي بیان کړو.
خـان لالـه زهٔ چـي ورغلـم نـو پـه کـور کـي چپـه چپتیـا وه، ډېـر غږونـه مـي ګـل مینـي او نـازکو خالـه تـه وکـړې خـو هیڅـا هـم ځـواب نـهٔ کـړو را، اخـر زهٔ د ګـل مینـي و کـوټې تـه ورغلم، څنګـه چـي دروازې تـه ورسېدم نـو د ګـل مینـي مـور نـازکو خالـه و ګـل مینـي تـه ویـل چـي اوښکي دي پـاکي کـړه، خیـال کـوه چـي پښـتنې تـه حـال ونـهٔ وایـې، پـه دا سـاعت زهٔ کـوټې تـه ورننـوتم، د ګـل مینـي مـور ښـه روغبـړ راسـره وکـړی، ګـل مینـه پـه کـټ ناسته ژړل یـې، مـور یـې ماتـه ویـل چـي تـهٔ دا پـوه کـړه، زمـا یـې زړهٔ را وخـوړی، د ګـل مینـي مـور چـي د چـای د پـاره د کـوټې څخـه ووتـه نـو مـا د ګـل مینـي څـه پوښـتنه وکـړه چـي څـهٔ کیسه ده ؟
هغـې راتـه ویـل چـي زهٔ بابـا ورکـړم، هغـه هـم دومـره لـوی سـړي تـه چـي زمـا د پـلار پـه عمـر دی، مـا پوښـتنه ځنـي وکـړه چـي څـوک دي ؟
دې راتـه ویـل چـي زهٔ یـې نـهٔ پېـژنم، خـو صـرف دومـره خبـره یـم چي زهٔ یې د پلار په عمر سړي ته ورکړم.
ما چي هغې ته وویل که زهٔ تا ته هغه سړی در وښیم نو بیا ؟
دا حېرانه شوه چي تهٔ چا خبره کړې یې ؟
نو ما ورته وویل چي تهٔ هغه پرېږده.
دې راته ویل چي څوک دی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـو مـا ورتـه وويـل چـي مـلا زمـری، هغـه چـي سـتا د مـور و درملني ته راغلی ؤ.

نـو دا حېرانـه پـاتې شـوه، ويـل يـې چـي هغـه خـو مـا ليـدلی دی، هغه خو زما تر پلار ره هم مشر دی.

مـا ورتـه ويـل چـي مشـر خـو لا پرېـږده هغـه د انګرېزانـو ډوډی خـوردی، خـان جهـان هـم د انګرېزانـو ډوډی خـوردی، هغـوی سـتا پلار د روپو او د غټ نوم ورکولو په دام کي راګېر کړی دی.

دې ويـل چـي اوس خـو بېخـي دا سـړی نـۀ کـوم، اوس چـي مـي حلالوي لا يې هم نۀ کوم.

مـا ورتـه ويـل چـي تـۀ تـادي مـۀ کـوه، زۀ سـبا راځـم او تاتـه لار ښيم، دا کيسـه وه د سـخي مامـا پـه کـور کـي. پښـتني ټـولي خبـري و خـان تـه وکـړې، خـان هـم سـوچ کـي شـو چـي پـه دې سـخي څـۀ شـوي دي ؟ سم سړی ؤ ځان يې د بلا په خُله کي ورکړو.

بچيـه، دا جينـۍ د دې مـلا لـه دامـه سـاتل غـواړي. ګنـې دا مـلا بـه د دې جينـۍ او د سـخي د کـوره ډېـري نـاروا ګټـي تـر لاسـه کـړي، تـۀ چـي سبا ځـې نـو يـو وار لـه مـا سره ووينـه، زۀ تـا تـه يـوه لاره پـه لاس درکوم. خان پښتنې ته وويل.

سـمه ده، تـۀ چـي هرڅـه وايـې هغـه بـه کېـږي. پښـتنې پـه ځـواب کي ورته وويل.

خـان ولاړ شـو د کـوټې څخـه ووتـی او سـيدها د مېلمسـتون پـه خـوا ولاړی. د مېلمسـتون پـه کوټـه کـي اخونـدزاده صـاحب هـم راغلـی ناسـت ؤ. د سـلام و دعـا نـه پـس مجلـس شـروع شـو. جـانو اکـا د دۀ د راتلـو څخـه مـخ کـي رخصـت شـوی ؤ. خـان اخونـدزاده صـاحب تـه وويـل چـي

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخوندزاده صاحب، تهٔ کله و سخي ته د مجاهدینو په هکله ورغلی یې ؟
هو، یوه ورځ ورغلم، ما داګېږه تاته ونهٔ کړه ولي چې موقع په لاس نهٔ راتله، زهٔ یوه ورځ ورغلم نو دی په پټهو کي ؤ، ما چي کله د ځوانانو په هکله د دهٔ څه پوښتنه وکړه نو دهٔ په ځواب کي راته وویل چي، تهٔ هم باچا سړی یې، د انګرېز رنګه طوفان سره څوک جنګېدلای شي، زما او د دهٔ په منځ کي ډېري خبري وشوې، اخر ما دا ورته وویل چي تهٔ یوه ورځ د خان و کوټې ته راشه، دهٔ په ځواب کي راته وویل چي کله هم زهٔ فارغ شم نو به ضرور درشم، هغه ورځ ده او دا نن ورځ، بیا مي په سترګو نهٔ دی لیدلی. اخوندزاده صاحب ښه په تفصیل سره ورته وویل.
اخوندزاده صاحب دا بازید خان دی، د خان جهان زوی، خان د بازید خوا ته اشاره وکړه.
زهٔ یې پېژنم، اخوندزاده صاحب په ځواب کي ورته وویل.
بازید خان د کوره تښتېدلی دی، ماته یې پناه راوړې ده، دهٔ ته په کور کي د سر خطره وه، دهٔ هغه ټول حال چي د ملا زمري، خان جهان او د سخي په منځ کي شریک ؤ ماته یې وویلو. سخي د څو پیسو او د کور د څیزونو په لالچ کي خپل ضمیر خرڅ کړو، د دې ثبوت دا دی چي دهٔ برایي خپله لور هم و منافق ملا زمري ته ورکړه چي د انګرېزانو ډوډۍ خوري. دوی لګیا دي په علاقه کي خپل خلک تیاروي، دلته موږ ته دا خبر دی چي انګرېز خپله یوه فوځي دسته د دې کلي، خدای مهٔ کړه د بربادۍ د پاره تیاره کړې ده. دوی د دې دستې استوګن ځای او د خوراک پوره پوره بندوبست کړی دی، د تېر وار رنګه دوی بیا کوز کلی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګرېز ته سپاري، بازيد خان ډېر مهم معلومات راوړي دي، بايد چې له دې معلوماتو څخه ګټه تر لاسه کړو او د را روان وخت پېش بيني وکړو. خان ورته وويل.

هغه خو ټهيک ده، دا راته ووايه چې د سخي سره څهٔ پکار دي ؟ علي ګل اکا سوال ځني وکړه.

سخي به راغواړو، د هغه څخه به دا پوښتنه کوو چې ورور ولي ؟ ولي دي د دوزخ لاره خپله کړه ؟ کېدای شي چې د اخوندزاده، ستا او زما خبره څه اثر پرې وکړي او دی بېرته توبه اوباسي، سمي لاري ته راشي. خان په ځواب کي ورته وويل.

سمه ده، زهٔ اوس اوس ورځم او سخي راولم، نن به دا کيسه ختموو. علي ګل اکا ولاړ شو او دا خبره يې وکړه.

هو ورشه، موږ درته ناست يو، که يې هر څه پلمه کوله، د لاسه يې ونيسه او رايې وله، خيال کوه چې درنه ورک نهٔ شي..... اخوندزاده ورته وويل.

تهٔ بې غمه اوسه وروره، لږ ساعت صبر وکړه زهٔ يې درته لاس تړلی راولم که نهٔ ؟ علي ګل اکا د دې خبري سره سم د کوټې ووتی.

خان، اخوندزاده صاحب او بازيد په کوټه کي پاته شول، هلته علي ګل اکا لکړه په لاس کي په کراره کراره د خان د پټو خوا ته روان شو، چېري چي سخي د دهٔ د خياله کېدای شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

سخي خپل په کور کي د خپلي کورواني سره دعوه وه. سخي ورته ويل چي، هيڅوک به هم نهٔ خبروې او نهٔ به يې راغواړې، کورواني يې ورته ويل چي که څوک راغواړې او که نهٔ زما خور به خامخا رائحي، زهٔ ګورم څوک زموږ ښادي په غم راالړي.

ګل مينه د کور په يوه کوټه کي ناسته ژړل يې، حالانکه پښتني دې ته ډاډه ورکړی وٌ چي يو نه يو بندوبست به وکړي، خو بيا هم زنانه زړهٔ دی، چېري صبربېدای شي، د مور او پلار يې دغه دعوه شروع وه چي د کور دروازه چي د لرګو څخه جوړه وه وټکېده، سخي خپلي ښځي ته وويل چي؛

چپ شه،په دروازه کي څوک ولاړ دی، پام کوه چي څوک دي غږ وانهٔ وري.

دروازه بيا وټکېده، سخي د کوره په غږ کړو چي درغلم، څوک يې چي دروازه دي ماته کړه، سخي د دې خبري سره د دروازې خوا ته روان شو، دروازه يې خلاصه کړه او د کور د باندي وروتي.

د باندي د خان جهان نوکر ولاړ وٌ. د سلام و دعا پس هغه سخي ته وويل چي خان دي غواړي، هغه ويل چي يو وار زر راشه، ډېر ضروري کار دی.

دهٔ په ځواب کي ورته وويل چي زهٔ لږ ساعت پس درځم، ته اوس ولاړ شه، داسي نهٔ چي يو څوک دي ووينې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خان نوکر بېرته ولاړی، سخي کورته بېرته ننوتو، څنګه چي دی په انګړ کي روان شو بیا دروازه وټکېده، دۀ د ځان سره وویل چي یو خو دی دی چي په زوره مي بدنامه وي او پر ناره یې کړه چي؛

وروره درته اومي ویل چي درځم. دۀ لا دا خبره نۀ وه پوره کړې چي دروازه بیا وټکېده، سخي په غصه کي د دروازې خوا ته روان شو، څنګه چي یې دروازه خلاصه کړه نو مخامخ علي ګل اکا ورته ولاړ ؤ.

علي ګل اکا پر غږ کړو چي کله دي راته وویل چي درځم؟

سخي ډېر خړ شو، په شرمندګۍ کي یې ورته وویل چي تۀ؟

علي ګل اکا خدای دي راوله، دواړو د یو بل سره روغبړ وکړ،سخي ورته وویل چي راځه ولي ولاړ یې؟

نا ، ناوخته دی، درځه، ډېر ضروري کار مي درسره دی.

ضروري کار؟

تۀ درځه خبري به هلته کوو.

نا ، ما خو لږ پوه کړه چي کیسه څه ده ؟

وایم تۀ درځه په کیسه به دي سر خلاص شي او خبري به هم ډېري واورې.

علي ګل اکا بخښنه غواړم زۀ ځم ځمکو ته، بېخي ډېر کار دی او تۀ ښه خبر یې چي زۀ ورته یوازي یم.

تۀ درځه ځمکي نۀ تښتي، که څه داسي مسئله راغله نو زۀ به پخپله و خان ته ستا په ځای ځواب ورکړم اوس تۀ راځه ډېر ضروري کار دی، بیا موقع په لاس نۀ راځي.

ښه، زۀ به یو وار کورته ورشم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهٔ بس راځه، د کور د تلو وخت هم نهٔ لرو، د دروازې څخه غږ کړه چې د علي ګل اکا سره ولاړم.

دهٔ هم د علي ګل اکا خبره ومنله، او د دروازي څخه يې غږ اوکړو چې زهٔ يو څهٔ کار لرم بېرته زر ارځم، دهٔ په کسته د علي ګل اکا نوم وانهٔ خيست، ولي چې هلته يې د خان جهان و نوکر ته ويلي ؤ چي زهٔ لږ ساعت پس درځم. سخي په زړهٔ زړهٔ کي د ځان سره فکر کاوی چي څهٔ کيسه ده؟ علي ګل اکا ما چېري او چا له بيايي؟

علي ګل اکا او سخي بزګر دواړه د خان د کور په خوا روان شول، لږ ساعت پس دوی دواړه د خان و مېلمستون ته ورسېدو، کله چي دوی کوټې ته ننوتو نو سخي هک پک پاتې شو، هغه په دې چي هلته بازيد ناست ؤ، دهٔ د سلام نه مخ کي پر بازيد غږ کړو چي؛

تهٔ ؟ تهٔ دلته څه کوې ؟ هغه د پښتنو متل دی چي د جرګي نابلده لېوه وي، په سخي هم هغه کانه وشوه. بازيد، خان او اخوندزاده درې سره ورولاړ شول، روغبړ يې ورسره وکړ، دهٔ ته يې دا محسوسه هم نهٔ کړه چي موږ په تا خبر يو.

سخي و خان ته مخامخ کښېنستی، تهولو فرداً فرداً پوښتنه ځني وکړه، خان و سخي ته په مسکا کي وويل چي؛

سخي جانه د لور د کوزدې دي مبارک شه،زهٔ اوس د پښتني د ځُلې خبر شوم.

خير مبارک، سخي په ځان نهٔ پوهېدی چي خان څهٔ ورته وايي. هان دی په ځان کي غل ضرور ؤ. خير دهٔ هم زړهٔ وکړی او و خان ته يې وويل چي؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازيـد دلتـه څـهٔ غـواړي؟ دی خـو د هغـه سـړي زوی دی څـوک چـي د انګرېزانـو ملګـری دی، دهٔ تـه اجـازه چـا ورکـړې ده چـي دې کلـي تـه راشـي. درې سـره ناسـت سـړیو د دهٔ خبـري اورېـدې، هيڅـا هـم د خُلـې غـږ نـهٔ باسـه، کلـه چـي دی سـتړی شـو نـو خـان پـه غـږ کـړو چي؛

سخي جانه نور څه هم وايې که دغه بس دي؟

سـخي پـه ځـان کـي خجالـت شـو او د ځـان سـره يـې دا فکـر وکـړ چـي، زهٔ دومـره ګـرم ګـرم کېـږم او دا خلـګ زمـا پـه خبـره بـاک هـم نـهٔ راوړي.

اخوندزاده صاحب په غږ کړو چي؛

سـخي جانـه دغـه خبـري تـه خـو مـوږ تـهٔ راغوښـتی يـې،دا هلـک زمـوږ پـه کلـي کـي د شـپې ګرځېـدی، د کلـي خلګـو ونيـوی او دلتـه يـې راوسـتی، د دهٔ پـلار د انګرېزانـو ملګـری دی، نـو دی بـه هـم خامخـا د پـلار ملګـري کـوي، نـو تـهٔ څـه پکـي وايـې چـي د انګرېزانـو د ملګري سره څهٔ سلوک په کار دی ؟

زهٔ خـو وايـم چـي سـر ځنـي پـرې کـړی، سـخي پـه غصـه کـي ځواب ورکړ او بازيد ته يې په قهر وکتل.

يعنـي سـتا د خبـري مطلـب دا دی چـي د انګرېزانـو د هـر ملګـري څخـه سـر پرېکـول پکـار دي؟ اخونـدزاده صـاحب بيـا پوښتنه ځني وکړه.

هـو بالکـل،دا د ديـن او وطـن دښـمنان دي، دغـه سـزا هـم ورتـه کمـه ده، سخي په جذباتي انداز کي ورته وويل.

نـو بيـا خـو اول سـتا سـر پرېکـول غـواړي. علـي ګـل اکـا پـه منـځ کي دا خبره وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سخي د مخ بڼه بالکل غائبه شوه، حلق یې وچ شو، ژبانګو یې بنده شوه، مخ یې تک زیړ شو او رډ بډ یې و خان ته وکتل.

اخوندزاده په غږ کړو چي؛

سخي جانه ولې چپ شوې؟ خُله دي ولې ګونګۍ شوه، د دې خبري ځواب لرې که نا؟

خان هم په غږ کړو چي؛

اې بدبخته، تاته ده څهٔ کمي وه؟ زما په ځمکو کي لکه ورور سم را شریک وې، تر ننه پوري مي د یو څیز حساب نهٔ دی درسره کړی، بڼه وطن دوسته او دین دوسته وې، بیا هغه کومه مجبوري وه چي تهٔ یې و دې ګناه ته تیار کړې؟

د سخي د سترګو ناڅاپه اوښکي را رواني شوې او په ژړا کي یې و خان ته وویل چي؛

خانه ما معاف کړه، تاسو ټول ما معاف کړئ، زهٔ په ځان نهٔ پوهېدم، د دې هلک پلار ماته زرغون بازار راښکاره کړی.

ولي تهٔ ماشوم وې چي د دهٔ د پلار په خبرو کي راغلې؟

اخوندزاده صاحب په ښنم ورته وویل.

بس څه درته ووایم، زهٔ ډېر خطا وتم، او س زهٔ دومره پکي راګېر شوی یم چي هیڅ لار د خلاصون نهٔ لرم. سخي په ژړا کي ورته وویل.

هیڅ هم نهٔ دي شوي، تهٔ توبه وباسه، الله به هر څه خیر کړي.

نا اخوندزاده صاحب، او س هیڅ نهٔ شي کېدای، ما د ېرته راتلو ټولي لاري بندي کړې، ما د دولت په لالچ کي دومره لوی ګام واخست چي څوک یې تصور هم نهٔ شي کولای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا هیڅ یوه لاره نهٔ ده بنده کړې، تهٔ صرف توبه وباسه او زموږ سره بېرته هغهٔ رنګه همکار شه کوم چې له مخه وې، خدای به هر څه خیر کړي. علي ګل اکا په ځواب کي ورته وویل.

علي ګل اکا زهٔ تا څنګه پوه کړم، ما خپله نازولې ماشومه لور و ملا زمري ته ورکړه. سخي په ډېره مایوسه لهجه کي ځواب ورکړو.

ګوره سخي که تهٔ په رښتیا سره توبه وباسې نو موږ ستا و هر قسم کومک ته تیار یو. خان ورته وویل.

سخي ماما، تهٔ زما پلار نهٔ پېژنې، هغه د نوابۍ د پاره خپل زوی بندي کړ، هغه د څو روپو په خاطر یې د دې علاقې د ساده پښتنو د سباوون سودا د انګرېز سره وکړه، هغه په هغو انسانانو کي شمار دی کوم چې د نوم او مرتبې د پاره د خپل اولس او دین دښمنان شوي دي، زهٔ یې ډېر ښه پېژنم، تا ته چې یې څومره مراعات درکړي دي د غسې یې و نورو خلکو ته هم ورکړي دي، تهٔ په خبره ځان پوه کړه، تر او سه هیڅ نهٔ دي شوي، راشه بېرته د خپل قام او دین د ناموس د پاره په دې تحریک کي شریک شه، تهٔ ما ته نهٔ ګورې؟ ما هر څه پرېښودل. مور، پلار، ځمکي، جائیداد هر څه، صرف په دې خاطر چې د وطن او د دین مینه زما په رګو کي غوټې وهي. بازید خان ورته وویل.

سمه ده، زهٔ به توبه وباسم، بېرته به تاسو ته راشم، خو زما لور؟

د هغې تهٔ فکر مهٔ کوه، تهٔ دومره وکړه چې خان جهان په ځان مهٔ پوهه وه. خان ورته وویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د علي ګل اکا تر راتلو له مخه خان جهان سړی رالېږلی ؤ چې یو وار زر راشه، نو اوس تاسو فېصله وکړئ چې ورشم که نهٔ ؟

ورشه، ضرور ورشه، خو دا مهٔ پېه ظاهروه چې تا و موږ ته تول حال وویلو، اوس به د دوی دام د دوی په پښو کې وي. خان په ځواب کې ورته وویل.

خان جي ما معاف کړه، ما د اخرت په اسائشو د دنیا و اسائشو ته ترجیح ورکړه، ستا سره ما ډېر بد کړي دي، تهٔ ما معاف کړه. سخي د دې خبرې سره سم بیا په ژړا شو.

ژړا د سړو نهٔ د ښځو کار دی، زما په زړهٔ کې اوس هم ستا د پاره ډېر عزت دی، دا د خدای ډېر لوی فضل دی چې تا پر وخت توبه و ایستله. اوس ورشه، او هان ! ډېر خیال کوه چې د بازید په هکله دې د خُلې څخه څه ونوزي، ځهٔ شاباس چې موږ ستا په انتظار یو. خان په مسکا کې ورته وویل.

سخي هم خپلې اوښکې پاکې کړې، د ټولو څخه یې رخصت راواخستو او د کوټې څه راووتو.

کله چې دی د مېلمسون څخه راروان شو نو زړهٔ یې خوشحال خوشحال ؤ، د خدای شکرونه یې ادا کول چې الله د څومره لویه ګناه څه دي راوګرځولم، واقعي تهٔ د باچهانو باچا یې.

په دغه سوچو او فکرو کې و کوز کلي ته ورسېدی. سیدها د خان جهان و مېلمستون ته ولاړی. هلته د مېلمستون په کوټه کې ملا زمری، خان جهان او یو بل سړی چې دهٔ له مخه نهٔ ؤ لیدلی ناست ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهٔ د ټولـو سـره روغبـړ وکـړی، مـلا زمـري دی خپـل پـه څنـګ کـي کښېـناؤ، د حـال احـوال نـه وروسـتو يـې پوښـتنه څني وکـړه چـي د کومه ځايه راروان يې ؟

دهٔ په ځواب کي ورته وويل چي د بهادرخان د کوره.

ښه ! هلته دي څهٔ کول ؟ ملازمري بيا سوال ځني وکړی.

زهٔ د هغـه د ځمکـو بزګـريـم، د ځمکـو د حسـاب کتـاب د پـاره يـې غوښتی وم. سخي په ځواب کي ورته وويل.

څـه داسـي خبـره خـو بـه دي نـهٔ وي کـړې چـي سبا و مـوږ ټولـو تـه مسئله جوړه شي ؟

ولـي زهٔ لېـونی خـو نـهٔ يـم چـي د غـه خبـري بـه ورتـه کـوم، زهٔ هـم ستاسـو ملګـری يـم، ماتـه هـم مسـئلې جوړېـدای شـي او بيـا بهادرخـان او جهـان خـان دواړه د ښـمنان دي، خـان جهـان چـي لـه مـا سـره ښـه کـړي دي هغـه بهادرخـان پـه ټـول ژونـد لـه ماسـره نـهٔ دي کـړي، مـلا صـاحب تـه بـې غمـه اوسـه. سـخي پـه ځـواب کـي ورتـه وويـل او داسـي انـدازيـې خپـل کـړ چـي د هيڅـا هـم سـر نـهٔ شـو پـه خلاص.

ښـه خبـره ده، سـخي جانـه دې خبـري تـه مـي تـهٔ راغوښـتی يـې چي سبا ماښـام تـهٔ ځـان تيـار کـړه. مـلا زمـری او دغـه مېلمـه کـوم چـي د جـلال ابـاد څخـه راغلـی دی سـتا کـره درځـي او تـهٔ بـه و ملازمـري تـه خپـل امانـت پـه لاس ورکـوې. خـان پـه داسـي لهجـه کـي ورتـه وويـل لکه چي دا خلګ بس په روانېدو وي.

خـان جـي، لـه ماسـره خـو د څلـورمي شـپې قـول شـوی ؤ. دا د سبا شپې کيسه څه بې ځايه نهٔ ده ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیڅ بې ځایه نهٔ ده، خبره دا ده چي بل سبا له خیره ملا زمری جلال اباد ته روان دی، بیا بېرته دی د درو میاشتو پس راځي، هلته د دهٔ ډېر ضروري کارونه دي، دی څلورمي شپې ته نهٔ شي ایسارېدای. خان جهان په ځواب کي ورته وویل.

خان جي، ماته مو ډېره ګرانه کړه.

هیڅ ګرانه نهٔ ده سخي جانه، بس تهٔ د سبا ماخوستن تیاري ونیسه. ملا زمري په غبږ کړو.

هاځه سمه ده، څنګه چي ستاسو خوښه وي. سخي په یوه سړه اسوېلی کي ورته وویل.

هان دا واخله، دا دي لونګۍ ده، ملا زمري په دسمال کي څه ورته ونیول.

دا څهٔ دي؟ سخي دسمال ته لاس کړو او دا سوال یې ځني وکړ.

دا یو څو د سرو پاؤلیان دي پکار به درشي او که دي نور څه حاجت شو نو خان ته صرف اشاره وکړه دي به زما پر ځای دغسي لونګیاني درکوي. ملا زمري په خندا کي ورته وویل.

زهٔ در څخه ځم ځمکو ته هلته ډېر کار لرم، سبا ماخوستن زهٔ ستاسو انتظار کوم. سخي ولاړ شو او دا خبره یې وکړه.

انشاءالله، په مخه دي ښه.

سخي د خان جهان د کوره سیدها د بر کلي په خوا روان شو. دهٔ ته دا احساس وشو چي واقعي دا رنګه خلک د وطن او دین دښمنان دي. څو مره دولت ور سره دی. دا د کومه خوا ورته راځي؟ یو زموږ اخوندزاده صاحب دی چي د ماښام د ډوډۍ پوري حیران دی او بل دا ملا زمری دی چي لمن یې د سرو ډکه ده. په دغه سوچو کي خپل کلي ته راورسېدی. سیدها د بهادر خان و مېلمستون ته ولاړی. هلته د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مېلمستون په کوټه کې بهادرخان، بازید، علي ګل اکا او اخوندزاده د ده ئ په انتظار وو.

د سلام دعا نه پس یې دسمال و خان ته ور وغورځوو.

خان پوښتنه ځني وکړه چي دا څهٔ دي ؟

دهٔ په ځواب کي ورته وویل چي، پخپله یې وګوره.

خان چي دسمال خلاص کړو نو حیران پاتې شو، دا دومره سرهٔ ؟ دا دي له کومه کړل ؟

دا راته ملا زمري راکړل، هغه هم په لونګۍ کي.

لونګۍ کي ؟ په لونګۍ کي سرهٔ؟ دا مي اول وار ولیدل چي په لونګۍ کي سرهٔ ورکول کېږي.

خان جهان زهٔ د دې د پاره غوښتی وم چي ما خو به چاته حال نهٔ یې ویلی او د دې د پاره چي دوی سبا ماخوستن راځي او زما لور وړي. سخي په ځواب کي ورته وویل.

نو تا څهٔ ځواب ورکړی؟ اخوندزاده صاحب پوښتنه ځني وکړه.

اخوندزاده صاحب، ما ورته وویل چي الله مو راوله.

دا دي ډېر ښه ورته ویلي دي، ستاد تلو نه پس موږ په دې هکله لږ خبره وخېړله او س به یې له تا سره هم شریکه کړو.

څنګه خبره ؟

خبره دا ده چي..............................

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

ملا صاحب په دې نوي جامو کې سم هلک ښکارې، د ځلورم وادهٔ دې مبارک شه.

د خان جهان په مېلمستون کې ناست کس و ملازمري ته په خندا وويل.

خيال کوه دلبر جانه چې د سخي او د خان جهان په مخ کې دا خبره ونهٔ کړې، هغوی ته ما ويلي دي چې دا زما اول وادهٔ دی. ملازمري په دې کس چې دلبر نومېدو غبرګړو.

ياره زمريه! ستاغوندي شاطره (چالاکه) ما په خپل ژوند نهٔ دی ليدلی، تهٔ څنګه دا تېرې خلک تر ويالې اړوې په دې زما عقل ما ته ځواب راکړي، واقعي چې په خپل کار کې ايمانداريې، دلبر ورته وويل.

دلبر جانه! د انسان لوی ضرورت نس او نفس مړيده دي، که د دې فکر درسره ؤ نو هره هغه لار چې د عام انسان په سترګو بده ښکاري تا ته به ښه ښکاري، او که د دې دواړو څه دې ډډه وکړه او د دې خلاف دې مجاهده پيل کړه، نس دې په ولږه او نفس دې سوړ وساتی نو بيا تهٔ د وخت بزرګ يې، او بزرګي زما په وس نهٔ ده پوره.

ملا زمري د لونګۍ په ترلو کې په خندا خندا دا خبره ورته وکړه.

زهٔ ستا په خبره پوه شوم، آښه دا راته ووايه چې د ناوې د راوړلو پس کوم ګام دی ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

څهٔ ګام، سیدها بـه خپـل وتـاک تـه ځـو، دلتـه نـور پـاتې کېـدل خطرنـاک دي، ولـې چـې د خـان جهـان زوی بازیـد غائـب دی، کـه هغـه پـه مـوږ بـر کلـی خبـر کـړو نـو پـه دې کـوز کلـي کـې بـه هـم مـوږ محفوظ نهٔ یو. ملا په ځواب کې ورته وویل.

ملا! دا د سخي د لور تاته چا وویل؟

هیچا هم نهٔ دي راته ویلي، ما هغه یوه شپه ولیده او خوبنه مې شوه.

چېرې دې ولیده؟

د سخي په کور کې.

د سخي په کور کې؟ تا هلته څهٔ کول؟

د سـخي کورودانـه ناروغـه وه، زهٔ د سـخي سـره د هغـه و کـور تـه ولاړم، څـه دم مـم مـې پـه وکـړ بیـا مـې یـو څـو ځابـتونه ورکـړل، پـه اصـل کـې زهٔ و بر کلـې تـه پـه دې خـاطر تللـی وم چـې دا کلـی ووینـم، مـا د بهادرخـان کـور هـم ولیـدو، ډېـر غـټ دی داسـې یـې جـوړ کړی دی لکـه یـو ه جنګـې کـلا، یـاره دلبـره دا خلـک هـم عجبـه بې عقلـه دي، دا هـم نـهٔ ګـوري چـې دا څنګـه مـلا دی؟ پـه ځابـتو کـې یـې څـهٔ لیکلـي دي؟ پـه دم کـې یـې څـه رابانـدي وویـل؟ و مـلا تـه پـه دومـره عـزت او احتـرام ګـوري لکـه د خپـل کـور بنیـادم تـه، د دوی زنـاني، پـه کومـو چـې دوی ننـګ او غیـرت کـوي، چاتـه یـې د تکـري پلـو هـم نـهٔ ښـکاره کـوي د مـلا سـره یـې کښېنوي، نـو بیـا دا زمـا رنګـه عـالم فاضـل، انګرېـزي مـلا پـه پېښـو شـي او سـم ورسـره پـه کـور کـې ځـان شـریک کـړي. مـلا زمـري دا اخري خبره په طنزیه لهجه کې وکړه چې دلبر هم په وخندل.

دا خبـري شـروع وې چـې خـان جهـان کـوټې تـه راغـی. د سـلام دعـا پـس یـې و مـلا زمـري تـه وویـل چـې، مـلا زر ځـه او زر راځـه، هلته به په ګپو نهٔ کښېنې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تـهٔ بـې غمـه اوسـه خانـه، مـوږ څـه ماشـومان يـو چـې پـه هـيڅ نـهٔ پوهېږو ؟

چـې ماشـومان نـهٔ ياسـت نـو بيـا تـر اوسـه دلتـه څـهٔ کـوئ؟ ځـئ ورشـئ او خپـل امانـت تـر لاسـه کـړئ. او هـان ، خيـال کـوئ چـې ډوډۍ هلتــه ونــهٔ خــورئ، د ډوډۍ بندوبســت مــا دلتــه کــړی دی او بلـه خبـره دا هـم ده چـې داسـي نـهٔ وي چـې سـخي يـا بـل څـوک تاسـو تـه هلتــه پــه ډوډۍ کـي څـه څيـز درکـړي او تاسـو تـر مـا نـهٔ بلکـې تـر خدايه ورسېږی.

خانــه دا دي ډېــره ښــه خبــره وکــړه،دي تــه زمــوږ پــام هــم نــهٔ ؤ، درڅـه مـلا جانـه چـي ناوختـه شـو، لاره هـم اوږده ده. دلبـر و خـان تـه د خبري کولو پس په ولاړېدو کي و ملا زمري ته وويل.

مـلا زمـری هـم ولاړ شـو، خپلـه لـونګۍ يـې سـمه کـړه او د دلبـر سـره د کـوټې نـه او بيـا د مېلمسـتون نـه ووتـو، او سـيدها مـخ پـه بـر کلـي روان شو.

دا وخــت د ماخوســتن اولــه برخــه شــروع وه، ســپوږمۍ هــم د شپاړســمي شــپې جلــوه راښــکاره کــړې وه، دوی دواړه د پټــو پــه پولـو ښـه پـه خنـدا خنـدا روان وو،کلـه کلـه بـه يـې يـو د بـل سـره ټـوکي هــم وکــړې، اخــر دوی د ســخي و کــور تــه ورســېدو........ د ســخي کـور د کلـي څـه لـږ لېـري ؤ،دا کـور د پټـو پـه منـځ کـي ؤ، شـاوخوا يـې تـک شـنه پټـي ؤ چـي د شـپې تـور ښـکاره کېـدل، د خـان بهـادر کـور بيـا د کلـي پـه ابـل سـر کـي ؤ چـي د سـخي د کـوره نـهٔ معلومېـدو، سـخي د دوی پـه انتظـار کـي د کـور څـه دبانـدي ولاړ ؤ، سـخي سـوچ کاوه که ملا زمری نهٔ راغی نو بيا به څهٔ کېږي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغهٔ فکر کي ۆ چي په دوو سايو يې نظر ولګېد وکومي چي د دهٔ په خوا راروانې وې،دواړي سايې د دهٔ په خواپه کراره کراره راروانې وې، دهٔ ته وام ولوېدو، خو اخر يې په غږ کړو چي څوک ياست ؟

په هغو دواړو کسو کي يو په غږ کړو چي ، موږ يو.

د سخي زړهٔ ډاډمن شو، دواړو کسانو ته مخته ورغی او يوه کس ته يې په ګيله وويل چي، ملا صاحب ډېر ځنډ مو وکړی.

هغه کس په غږ کړو چي، ډېره تازيله دي نهٔ ده؟ اول خو دي ورځي غوښتي اوس د ځنډ خبري کوې ؟ ملا زمري د روغبړ پس په ځواب کي ورته وويل.

نا هغه خبره نهٔ ده، تاسو راځئ دننه کورته مجلس کوو.

دري سره کسان سيدها د سخي وکورته ننوتو، د کورو دروازې ته مخامخ دوې کوټي وې، او د دروازې سره يوه ورکوټې کوټه وه. دا ورکوټې کوټه د سخي د مېلمنو کوټه وه. سخي دوی دواړه په دې ورکوټي کوټې کي کښېنول او دی د اوبو د پاره د کور د کوټو خوا ته روان شو.

په سقر (دوزخ) کي يې حوره پټه کړې وه سخي، او ما دا حوره راپيدا کړه، اوس له خيره به يې د دې سقر نه بهشت (جنت) ته بيايم. ملا زمري د ډېوې په رڼا کي و کوټې ته شاوخوا وکتل او دا خبره يې وکړه.

ملا ماته خو دا کوټه د غوا غوجله معلومېږي، څومره بدبوداره ده، ستا خبره ټهيک ده چي دا سقر دی. دلبر په پوزه څادر ونيوو او دا خبره يې وکړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خیـر لـږ ساعت یـې برداشت کړه، مـازي خپلـه حـوره زهٔ تـر لاسـه کړم، بیا به په ژوند دې سقر ته مخ راوانه ړوم.

سـخي د کـوټې د ورهٔ سـره پـټ ولاړ دا خبـري اوریـدې، پـه زړهٔ کـي یـې ځـان ملامتولـو، چې ځـو مره غلـط کـار تـه دي لاس اچـولی ؤ، خـان ټهیـک ویلـې چـې د انګریـز پـه ډوډی خـواره بهروسـه کـول خپـل ځـان تـه دوزخ کتـل دی، لـږ ساعت پس ځلورکسـان چـې مخونـه یـې پـټ کـړي وو او صـرف سـترګي یـې ښـکاره کېـدې و کـوټې تـه نـابیره راننوتـو. د دوو پـه لاس کـي توپکـان او د یـوه پـه لاس کـي توره او د یوه په لاس کي رسۍ وه.

یـو توپـک والا پـه مـلا او د هغـه پـه ملګـري پـه زوره غـږ وکـړو چې، دریش! د ځایه ونشورئ. هلکه لاسونه تر شا وروتړه.

یـو کـس د چـا سـره چـې رسـۍ وه هغـه پـه یـوه رسـۍ د دواړو لاسـونه تـر مـلا داسـي ور وتـړل چـي دواړه ځنـګ پـه ځنـګ ودریـدل، او د رسۍ یو سر یې خپل په لاسو کي ټینګ ونیوو.

در روان یـې کـړه، کلـه چـې هغـه د رسـۍ والـه کـس دوی روانـول نو ملا زمري ناره کړه چې؛

تاسـو ځـوک یاسـت؟ مـوږ مـو ولـي وتړلـو ؟ مـوږ خـو د سـخي مېلمانه یو، تاسو لکه چې خطاوتي یاست؟

تـهٔ مـوږ تـه غلـط او صـحیح مـهٔ راښـیه، مـوږ تـر تـا ښـه پـوهېږو چـي غلـط څـهٔ دي او صـحیح څـهٔ، در روان یـې کـړه، د چـا چـې تـوره پـه لاس کـي وه هغه کس دا خبره وکړه.

دواړه یــې د غویــو رنګــه روان کــړل، د کــوره ووتــل او سـیدها د کلـي د ابـل سـر پـه خـوا روان شـول، پـه لاره کـي هیڅـوک هـم نـهٔ ؤ. حتی چې په دې شپه سپو هم نهٔ غپل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

ګل مینه او د ګل مینې مور نازکو هم په دغه شپه په کومه چې ملا زمری او دلبر اغوا شو د پښتنې سره د خان په کور کې مېلمنې وې. د نازکو خاله دا ګومانۀ چې دا ډوډۍ پښتنې د ګل مینې د وادۀ په خوشحالۍ کې کړې ده. ولې چې ګل مینه بل سبا ماخوستن ودېده. دا په هیڅ یوه کیسه نۀ وه خبره، که څوک خبرۀ نو هغه پښتنه او ګل مینه وې. بهادرخان سهار وختې لا و پښتنې ته ټوله کیسه کړې وه. هغې بیا ګل مینې ته هغه وخت وویلې کوم وخت چې دا د ډوډۍ د ست د پاره ورغلې وه او ګل مینه یې په اعتماد کې اخستې وه. دا خبره دې د نازکو خاله نه په دې پټه کړه چې پر هغې اعتبار نۀ ؤ.

د ګل مینې مور په نازو لورته وکتل او پښتنې ته یې په ځواب کې وویل چې زویه! د ګل مینې خو به خود ارمان پوره شي خو خدای دې ستا هم نیک ځای نصیب خلاص کړي.

خاله! ګل مینه ډېره بختوره ده، خدای دې هري پېغلې ته دا بخت ورنصیب کړي. پښتنې په داسې انداز ورته وویل چې پرته له ګل مینې نازکو خاله په دې خبرې نۀ شوه پوه. ګل مینې و پښتنې ته وکتل او پښتنې و ګل مینې ته وخندل. دغه خبرې شروع وې چې د بهادرخان غږ راغی، پښتنه زر ور ولاړه شوه، د ګل مینې مور ته یې وویل چې خاله زۀ زر راځم خان لا له غږ راته کوي.

پښتنه د کوټې څه راووته، خان د کوټې څه لېږ لېرې ولاړ ؤ. پښتنه ورغله او د پلار په مخ کې ودرېده. خان ورته وویل چې زویه! مېلمانه ډېر شو، د ډوډۍ بندوبست شته او که نۀ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتنه په دې خبره پوه شوه او په خوشحالۍ کې یې و خان ته غاړه ورکړه.

ما ته یقین ؤ چې ته به دا کار ضرور کوې.

او ما ته دا یقین نهٔ ؤ چې دا کار به دومره په اسانۍ او زر کېږي. خان د پښتنې په سر لاس کېښودی او په خندا یې دا خبره ورته وکړه.

او س مخ ته څهٔ کول پکار دي ؟ پښتنه د خان د سینې څه لېرې شوه او دا پوښتنه یې ځنې وکړه.

او س به تهٔ د سخي کورودانه داسې قانع کوې چې کوم سړي چې ګل مینه غوښتې وه هغه وتښتېدی. هغه د انګرېزانو جاسوس ؤ او په هغه مجاهدین خبر شول. د مجاهدینو څه بچ کېدو د پاره هغه وتښتېدی او سخي ته یې حال رالېږلی دی چې زهٔ ستاسو لور نهٔ شم کولای، پوه شوې ؟

سمه ده زما سر په خلاص شو.

هان که ضرورت شو نو زهٔ به سخي درته راولېږم، ما هغه پوه کړی دی.

خان د دې خبرې سره سم د مېلمستون خوا ته ولاړی او پښتنه د کوټې خوا ته ولاړه.

سخي ماما راغلی ؤ او خان لاله ته یې عجیبه خبره کړې ده،

څنګه خبره ؟

هغه ویل چې کوم سړي ته چې تاسو ګل مینه ورکړې ده هغه د انګرېزانو ملګری ؤ، او س مجاهدین په خبر شوي دي، هغه چې کله خبر شو نو وتښتېدی او سخي ماما ته یې حال رالېږلی دی چې زهٔ ستا لور نهٔ شم کولای. زما د خوا درپاته ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هــائي زوی دي ومــره، دومــره لويــه دهوکــه، اوس بــه زۀ څــۀ کوم، د ګل ميني مور په ژړا شوه.

خالــه ! تــاخو دا ويــل چــي دا ســړی د ســخي مامــا د لېــري خپــل دی نــو ســخي مامــا تــه دا نــۀوه معلومــه چــي دی د انګرېزانــو ملګــری دی ؟

هــائي زويــه، د چــا پــر تنــدي ليکلــي دي چــي دا ښــه دی کــه بــد، او پاته شوه د خپلوي خبره نو زويه هغه دروا غ وه.

نــو بيــا دا څــوک ؤ ؟ دا چــا دربښــودلی ؤ چــي تاســو د ګــل غونــدي لور ورو بخښله ؟

زويــه ! دا ســړی يــو وار زمــوږ کــره راغلــی ؤ، هغــه هــم هغــه وخــت چــي زۀ ناروغــه وم، دۀ ماتــه څــه ځانښــتونه راکــړو، د هغــې څــه الله ماتــه شــفاء راکــړه، د دۀ و شــرافت تــه چــي مــا وکتــل نــو ډېــر ښــه انســان راتــه ښــکاره شــو، بيــا يــوه شــپه د ګــل مينــي پــلار راتــه وويــل چــي مــا ګــل مينــه و دغــه ســړي تــه ورکــړه، کــه څــه هــم د دې ســړي عمــر لــږ زيــات ؤ، مــا هــو ورتــه وکــړه چــي ښــه دي کــړي دي ســړی شــريف دی، عــالم دی، د لــور بــه مــو دواړه لاســونه پــه غــوږو کــي وي، دا خبــره ګــل مينــي واورېده او پــه چغــو شــوه چــي زۀ يــې نــۀ کــوم، دا دی نــن د ګــل مينــي د زړۀ ارمــان پــوره شــو. د نــازکو خالــه د ســترګو اوښــکي روانې وې او دا خبري يې ورته کولې.

خيــر هــر څــه چــي وشــو پــه دې کــي هــم دخــدای يــو مصــلحت ؤ، دخــدای پــه کــارو څــوک پــوهېږي، تــۀ اوښــکي پــاکي کــړه زۀ ځــم ډوډۍ را اخلــم. پښــتنه د دې خبــري ســره ســمه ولاړه شــوه، ولاړه ډوډۍ يــې راواخســته، دري ســره زنانــۀ ډوډۍ وخــوړه، د ګــل مينــي مــور لــږ وخــوړه ويــل يــې خــوا تــه مــي نــۀ کېږي. ګــل مينــه

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوشحاله وه چي خدای د لوی افت څه بچ کړه. د ډوډۍ وروسته ناز کو خاله و پښتنې ته وویل چي، ته یو څوک خو ورواستوه چي د ګل مینې و پلار ته غږ کړي او مور کور ته بوځي. پښتنې ډېر ورته وویل چي نن شپه پاتې شی. خو ناز کو خاله نهٔ ورسره منله. اخر پښتنې د ګل مینې په هکله ورته وویل چي ګل مینه خو راپرېږده او س خو هغه دی وادهٔ هم پاته شو، سبا سهار به یې زهٔ خپله درولم، اول خو ناز کو خاله نهٔ منله خو وروسته یې و منله. پښتنې هم و سخي ماما ته حال ولېږلو. لږ ساعت پس سخي ماما او ناز کو خاله خپل کور ته ولاړو او ګل مینه د پښتنې سره د هغوی په کور کي پاته شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

د ماخوستن د واقعې خوفناکه عکس لا د ملا زمري په دماغ قابض ؤ. هغه حیران ؤ چي دا څوک خلک وو ؟ دا څهٔ غواړي ؟ او سخي؟ سخي هم په هغه وخت ورک شو، دا خو به سخي نهٔ وي کړي ؟ یا دا کار خو به بهادرخان نهٔ وي کړی؟ یا بهادرخان دا نهٔ شي کولای، سخي زموږ ملګری دی، هغه ماته دهوکه نهٔ شي راکولای، ولي که هغه ماته دهوکه راکړي نو د هغه حال خو هم له موږ سره دی. په دغه سوچو کي وو چي دلبر په غږ کړو چي ملا زمریه! دا په کوم دام کي راګېر شو ؟

زهٔ پخپله په دغه فکر کي یم چي دا څوک کېدای شي ؟

که خفه کېږې نهٔ نو یوه خبره درته وکړم.

څنګه خبره ؟

هغه دا چي کېدای شي چي دا کار خان جهان کړی وي.

خان جهان؟ هغه به یې ولي کوي ؟ ماته دا کار د بازید ښکاري.

د بازید ؟

هو بازید، هغهٔ زموږ په ټولو کارو خبر ؤ، کېدای شي چي هغه د کلي څه زموږ ښار کړی وي.

کېدای شي، خو یوه خبره بله هم ده، په موږ یو خان جهان او بل سخي خبر وو.

خیر تهٔ لږ صبر وکړه، معلوم به شي چي څوک دي او څهٔ غواړي؟ د دوی خبري شروع وې چي یو کس د کوټې و دروازې ته راغی. د کوټې دروازه چي د دباندي څه بنده وه خلاصه کړه. دې کس مخ پټ کړی ؤ. دهٔ دوی ته وچه ډوډۍ او سوړ کتغ

(c) ketabton.com: The Digital Library

راوړی. د دوی په مخ کې یې کښېښودی او ورته یې وویل چې دا وخوری.

موږ دا نهٔ خورو.

ستاسو خوښه ده، ما درته ایښې دي که خوری او که نهٔ. زهٔ وروسته راځم او دا وړم.

تهٔ موږ ته دا وایه چې موږ مو په څه ګناه کې دلته راوړي یو ؟ او تهٔ خبر یې چې موږ څوک یو ؟

زهٔ ښه خبریم چې تاسو د چا ډوډۍ خواره یاست او په دې هم ښه خبریم چې تاسو یې دلته ولې راوړي یاست. راغلي کس ورته وویل.

تاسو څوک یاست ؟

ډېر زر به درته معلوم شي چې موږ څوک یو.

د دې خبرې سره هغه کس چې دوی ته یې ډوډۍ راوړې وه ووت.

دلبر ډوډۍ ځان ته نزدې کړه خو نابېره ملا زمري په غبږ کړو چې، خیال کوه چې و یې نهٔ خورې، دا د دښمن چال دی، په دې کتغ کې څه کېدای شي.

دلبر زر ډوډۍ لېرې کړه او ملا زمري ته یې رډ رډ وکتل.

ماخوستن چې کله دوی یې اغوا کړو نو د بهادرخان د کور بجائې یې د علي ګل اکا په کور کې په یوه کوټه کې بندي کړو. هغه په دې چې د بازید د خُلې چې ملا زمري د بهادر خان کور لیدلې دی. د دوی اول چال کامیابه شوی ؤ. او س یې نو دویم چال ته د حقیقت جامه وربه غاړه کوله. هغه داسې چې سخي یې د خان جهان و کور ته ولېږی. هغه د خان جهان په مېلمستون کې چغې وهلې چې تاخو ویل چې دا دومره ښه سړی دی. دا داسې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داسې، زۀ تولـه شپه ورتـه پـه انتظار وم، د دوی هیڅ درک هـم نـۀ شـو معلـوم، زمـا لـور دومـره خوښـې ده چې دۀ و مـوږ تـه پـه دومـره تیټـه سـترګه وکتـل او خـان جهـان ورتـه قسـمونه خـوړل چـې دوی سـتا کـور تـه درغلـو، زۀ هـم د ماخوسـتن راهیسـې پرېشـانه یـم چـې دا څۀ شول.

خـان جـې زمـا دخیالـه چـې دوی و مـوږ تـه دهوکـه راکـړه، څـۀ پکې وایې ؟

پـه څـه بـه دهوکـه راکـوي ؟ هـر څـۀ دۀ و مـوږ تـه راکـړو. قالینونـه، سـامانونه، روپـۍ، سـرۀ زر، سـپین زر، زمـوږ هـر خـواهش یـې را پـوره کړو، نو په څه به دوی موږ ته دهوکه راکوي ؟

ولـې دا مـوږ لـږ ښـه ورسـره کـړي دي ؟ ټـول خلـک مـو د دۀ د فکـر ملګـري کـړو. دی مـو د دې علاقـې باچـا کـړو. دی لـه مـوږه نـور څۀ غواړي؟

یـاره سـتا د خیالـه بهادرخـان یـا بازیـد خـو بـه دا خلـک نـۀ وي ورک کړي؟

د دوی په تک زۀ او تۀ خبر ؤ. هغو ته څنګه اطلاع کېدای شي ؟

خیـر معلـوم بـه شـي، تـا تـه کـه څـه معلومـات تـر لاسـه شـول نـو زر تر زره یې تر ما راورسوه، ښه.

سمه ده خان جي.

د دې خبـرو وروسـته سـخي د خـان جهـان څخـه اجـازه واخسـته او سـیدها راغـی د بهادرخـان و مېلمسـتون تـه. ټولـه کیسـه یـې خپلو ملګرو ته وکړه چې په دې خلکو به څۀ کوو ؟

خـان ورتـه وویـل چـې یو څـو ورځـې صـبر وکـړه د حـاجي غـلام اکـا زوی مـوږ جـلال ابـاد تـه لېږلـی دی کلـه چـې هغـه راشـي نـو د دوی فېصـله

(c) ketabton.com: The Digital Library

بـه‌هـم‌وکـړو. انشـاءالله‌پـه‌علـي ګـل‌اکـا بـه‌دوی‌بـوج نـۀشـي، کـه‌څنګـه علي ګل‌اکا ؟

بهادرخانـه‌تـۀخـو د یـو ځـو ورځـو وایـې. کـه‌کـال‌هـم‌پکـي ووزي‌نو به‌هم‌غږ نۀوباسم‌او نۀ‌به‌تاته‌ګیله‌وکړم.

پـه‌دغـه‌خبـرو پـر دوی‌بانـدي‌غرمـه‌شـوه. د غرمـې ډوډی‌ټولـو د خان‌سره‌وخوړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

هغه وخت او هغه ورځ راغله د کومي د معلوماتو د پاره چي دوی د حاجي غلام اکا زوی جلال اباد ته لیږلی ؤ.

د انګریزانو پنځه بټالینه (فوځي دستې) د دوی پر کلي راغلل. د بهادرخان برکلی یې د درو خواو نه ونیوو. بهادرخان د کلي زلمي، سپینږیري چاچي د جنګ وس درلود هغه یې ټول راغونډ کړي وو. دی نهٔ ؤ خبر چي انګریزانو د دهٔ په لښکر کي خپل خلګ پرېښي دي.

خان د کلي د ملا اخوندزاده صاحب سره کور په کور په جرګو وو. انګریزانو لا جنګ نهٔ ؤ پیل کړی. هغو دوه واره خان ته د دوستۍ پیام رالیږلی ؤ. لاکن خان هر وار دوی ځواب کړي وو. د علي ګل اکا پر کور یې پېره هم کښېنولې وه او دا یې ورته ویلي ؤ چي، که لږ هم ملازمري او د هغه ملګري چالاکي ښکاره کړه نو زر تر زره یې ختموئ.

د حاجي غلام اکا زوی تر اخره نهٔ راغی. چا به ویل چي هغه نیول شوی دی، چا به ویل چي هغه د انګریزانو سره ملګری شوی دی، چا څهٔ، چا څهٔ خو بهادرخان ته د دې حملې اطلاع د یو خط په ذریعه شوې وه بس په دې خط کي دا کمي وه چي په دې کي د حملې ورځ نهٔ وه لیکل شوې. په دې دهٔ په ملا زمري ډېر وس تمام کړو خو هغه خُله نهٔ سپړله.

انګریزانو دریم ځل بیا د دوستۍ او مراعاتو پیام و خان ته راولېږی. دې ځلي خان و راغلو قاصدانو ته صفا وویل چي که ما بیا تاسو په دې علاقه کي ولیدای نو قسم مي دي په خدای وي چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنونـه بـه مـو سـپو تـه او سـرونه بـه مـو کارغـانو تـه واچـوم. قاصـدان پـوه شـول چـي د خـان سـره یـوه لار هـم نـهٔ کېږي. دوی نا امیـده بېرتـه لاړل. د دوی د تلـو نـه وروسـته خـان یـو خـط د وزیـر اکبرخـان پـه نامـهٔ کابـل تـه ولېږلـو. لـه بـده مرغـه هغـه خـط تـر وزیـر اکبرخـان پـوري نـهٔ ورسـېدو او پـه لاره کـي ونیـول شـو. قاصـد ووژل شـو، او خـط د انګرېزسـامراج و دربار ته ولېږل شو.

خـدای خبـر چـي خـان تـه څنګـه اطـلاع راغلـه چـي قاصـد او خـط دواړه نیـول شـوي دي. دهٔ خپـل ملګـري پـه کومـو چـي د دهٔ پـوره پـوره اعتمـاد وو راغونـډ کـړل. سـهار پـه سـپېدو کـي پـر انګرېزسـامراج د برید کولو پرېکړه وشوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

پښــتنې د ټپیــانو د پــاره لــه وختــه لا بندوبســت کــړی ؤ. دې دوې ورځـې مخکـې د کلـي تکـړه ښـځې او يـو څـو پېغلانـې چـې ګـل مينـه هـم پکـې وه تيـاري کـړي وې. د جنـګ ورځ ډېـره تـوده وه. دې واره ټپيــان ډېــر وو. پښــتنه د نــورو ښــځو ســره داســې مصــروفه وه لکــه د دې خپــل ســکه وروڼــه چــې وي. وروڼــه بــه يــې ولــې نــۀ وو، دوی د وطـن پـه نـاموس او اسـتقلال قربانېـدل، ټپيـان کېـدل، دا خـو د وروڼـو کـار وي چـې د وطـن پـه نـاموس او د وطـن د سـياه سـرو د عزت د پاره خپل سرونه په لاس کې واخلي.

دې د يـوه ټپـي د سـر و ټـپ تـه مـرهم پټـۍ کولـه چـې يـو نقـاب پـوش ټپـي يـې راوړی. دې ګـل مينـي تـه غـږ کـړو چـې هلـه ګـل مينـي دا وګـوره. ګـل مينـي هغـه زر زر د نـورو ښـځو پـه کومـک يـو ې خـوا تـه پـرې باسـی. د ټپـي سـترګي وچـي پـر پښـتنې ولاړوي، ټپـي و ګـل مينــي تــه پــه زګېــروي وويــل چــي، تــۀ....... پښــتنه......... راوغواړه.........زۀ و هغې ته.......... يوه خبره.......... کوم.

ګـل مينـي تـه د دې ټپـي غـږ لـږ شـنا خته غونـدي معلـوم شـو. دا زر و پښتنې ته ورغله او هغه يې راوغوښته.

پښــتنه هــم راغلــه، د ټپــي مــخ اوس هــم پــه نقــاب کــي ؤ، خــو اخـري سـلګۍ يـې شـروع وې، څنګـه چـې پښـتنه ورنـزدې شـوه نـو ټپـي زر د پښـتنې لاس ټينـګ کړو ،پښـتنه هـم پـه څنـګ کـي ورتـه کښېنســته، دۀ لاس بېرتــه ور پرېښــودو ،ټپي پــه ســلګو وو........ ډېـر پـه تکليـف ؤ.......... پښـتنې همـت وکـړ او د ټپـي د مـخ نقـاب يـې وغوښـتل چـي لېـري کـړي، لاس يـې د مـخ پـه خـوا وروړانـدي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو، کله چي يې نقاب ته لاس ورسېدو نو په تېپي کي نا ببره ساه راغله، سترګي يې خلاصي کړې او د پښتنې لاس يې بيا ټينګ کړو، پښتنې په حيرانګي کي يو وار خپل لاس ته او بيا د ټپي و لاس ته وکتل او په ډېر درد يې ورته وويل چي، ډېر په تکليف کي يې ؟ زهٔ به ستا زخمونه ومينځم او بيا به پټۍ په ولګوم.

ټپي په انکاري انداز کي سر وښوروی او سريې و يوې خوا ته وغورځېدی، پښتنې بيا د نقاب خوا ته لاس کړو، خو دې ځل........ ټپي........ هيڅ حرکت ونهٔ کړ....... هغه به ولي حرکت کوو........ د هغه حرکت او تکليف د تل د پاره ختم شو.......... پښتنې نقاب ځني لېري کړ......... او د نقاب د لېري کېدو سره د پښتنې سترګي رڼې د نقاب پوش چي دا وخت يې نقاب په مخ نهٔ وُ، ونيولې.......... د پښتنې د سترګو غټې غټې اوښکي را روانې شوې............ زبانګوي يې بنده شوه........ او د يو سوړ وجود غوندي يوې خوا ته ولوېده.

ګل مينې چي دا وليدل چي پښتنه وغورځېده نو زريې ورته رامنډه کړه. هغه يې خپلي غېږې ته راپورته کړه او چغې يې شروع کړې.

پښتنې، پښتنې، ماته وګوره، پښتنې سترګي خلاصي کړه، پښتنې تهٔ ولي خبري نهٔ کوې، څهٔ در وشو، پښتنې، پښتنې. ګل مينې د پښتنې په خُله کي اوبه ورتوی کړې، خو اوبه د حلقه څه لاندي نهٔ تېرېدې. ګل مينې چي هغه ټپي چي اوس په دې فاني دنيا کي نهٔ وُ سترګي ولګېدې نو د ګل مينې سترګي هم رڼې راوختې، د دې په مخ کي د بهادرخان سوړ وجود پروت وُ، د هغه بهادرخان چي د دې کلي په ننګ کي يې سر شيندلی وُ، د دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وطن د ازادۍ په لار کې قربان شوي ؤ، په سپېڅلي دین قربان شوي ؤ، دۀ و هغو خلګو ته چې هغوی د دې مقدسې لارې خبر نۀ وو لار ورو ښودله، د ګټې لار......د ننګ لار.......... د غیرت لار......... د جنت لار........ د ازادۍ لار......... د سرلوړۍ لار.

په دا سبا ورځ د بې شمېره خلګو په اوښکو کې بهادرخان خاورو ته وسپارل شو. اخوندزاده په ادیره کې و خلګو ته د ننګ او غیرت درس ورکړو. د پرون په جنګ کې د بهادرخان سره سره دېرش (۳۰) مجاهدینو د شهادت جام نوش کړو. د انګرېزانو له خوا یو اوویا (۷۱) کسان جهنم ته رسېدلي وو. دوا ړو خوا ته ټپیان بې شمېره وو.

د جنګ سنګر بیا هغسې تود شو. د ادیرې نه وروستو دوی بیا هغسې په میدان کې د ننګ چغه پورته کړه. خو د لښکر لاروی نۀ ؤ. لښکر بې له مشره تیت وپرک شو. مشران د قامي غدارانو له لاسه شهیدان کېدل. انګرېزانو خپل زرخرید پښتانۀ د بر کلي په لښکر کې شامل کړل. هغوی اول اخوندزاده صاحب او بیا یې علي ګل اکا شهید کړو. د غسې جانو اکا حاجي غلام اکا او نور مشران یې له مخه وباسل. اوس په لښکر کې داسې څوک نۀ ؤ چې مخ کشي یې کړې وائي. پرته له بازید خانه .... خو هغه ورک ؤ........ چېرې ورک ؤ...... چا ته نۀ ؤ معلوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

پـه اديـره کـي چپـه چپـايي وه، پنځـه قبرونـه تـازه تېـره ورځ سـهار جـوړ کـړل شـوي وو، د يـوه قبـر و سـر تـه يـو کـس ځـادر پـه سـر ناسـت ؤ، دې کـس ژړل، ډېـر پـه کـراره غـږيـې ژړل، داسـي يـې ژړل کـه يـې څـوک څنـګ تـه موجـود وای نـو بـه يـې غـږ نـۀ اورېـدو. دۀ ژړل، پـه ژړا او پـه سلګو کـي ګويا شو.

خانـه دا ټـول زمـا لـه لاسـه، ټـول زمـا لـه لاسـه، کـه مـا د دوی ملګـري نـۀ وای کـړې نـو نـن بـه تـۀ پـه دې تـورو خـاورو کـي نـۀ وای پـروت، خانـه زۀ سـتا مجـرم يـم، مـا لـه تاسـره، لـه دې قامـه سـره، لـه دې وطــن ســره او د ديــن مبــين ســره ډېــر بــد کــړي دي، زۀ د دې قــام، د وطن او د دين دښمن يم.

دۀ د غــه خبــري د ځــان ســره کــولې چــي يــوه کــس د دۀ پــه اوږه لاس کېښــودی. دۀ زر هغــه لاس ونيــوو او پســې زر راولاړ شــو. چــي وې کتـل نـو يـو کـس او يـوه زنانـه چـي پـه چـادري (برقـه) کـي وه د دۀ شـا تــه ولاړ وو. دا لاس د زنانــه ســره راغلــي ســړي ؤ. ســړي هــم پــه مــخ ځـادر اچـولی ؤ. دۀ زر پوښـتنه ځنـي وکـړه چـي، څـوک يـاسـت تاسـو ؟

سخي ماما، زۀ يم........ بازيد

تۀ ؟ تۀ دلته څۀ کوې او دا ښځه څوک ده ؟

سـخي مامـا مـوږ د خـان د قبـر و زيـارت تـه راغلـي يـو او دا ښـځه د خان لور پېښتنه ده.

پېښـتنه ؟ سـخي پـه حيرانګـی کـي و زنـاني تـه وکتـل چـي دا وخت هم په چادري کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هو، پښتنه.

د لږ ساعت خاموشي پس پښتنې خپل د مخ څخه چادري آخوا کړه او سخي ته ګویا شوه.

سخي ماما، د ټول کلي ځوانان شهیدان شول، په کلي د انګرېزانو قبضه ده، خان جهان او یو انګرېز فوځي افسر زموږ پر کور قبضه کړې ده، بازید په ډېره خطره کي زۀ د کلي راوباسلم، ستا کور ودانه او ګل مینه خپل په کور کي دي، خان جهان ستا سره سره د خپلو ورکو ملګرو په لټون کي د ټول کلي هر کور وکتو، د پردې او د ټکري هیڅ خیال یې نۀ وساتو، د پښتنې خبري شروع وې چي بازید په منځ کي خبره وکړه.

سخي ماما، له موږ سره وخت کم دی، موږ له دې کلي زر تر زره ځان ایستل غواړو، ښه شو چي تۀ مو ولیدې، که تۀ خپل ګناهونه پاکول غواړې نو زر تر زره هغه دوه کسان کوم چي د علي ګل اکا په کور کي موږ پټ کړي دي ختم کړه، او س موږ ته اجازه راکړه په موږ ډېر ناوخته دی.

که زما ګناهونه په دې کار پاکېدلای شي نو پوه شه چي زما ګناه پاکه شوه. سخي په ځواب کي ورته وویل او په سوچ کي شو.

هر څه چي کوې تۀ ښه پوهېږې، موږ درنه لاړو او هان زموږ د تلو و هیچا ته هم مۀ وایه، ستا به په موږ ډېر لوی احسان وي. پښتنې ورته وویل.

بې غمه اوسه بچیه، ځئ په مخه مو ښه شه. او س نو زۀ هم د خیر د کار تلوار کوم. سخي د دې خبري کولو سره سم د کلي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

خــوا روان شــو. پښــتنه او بازیــد دواړه د خــان و قبــر تــه ودرېــدو. پښتنې چي کله د دعا د پاره لاسونه پورته کړو نو په ژړا شوه.

د بازیـد هـم د سـترګو اوښـکي راغلـې، دعـا ختمـه شـوه، دوی دواړه یـوې خـوا تـه روان شـول، کلـه پـه پټـو کـي ، کلـه پـه شـاړه کـي ، کلـه یـا د نـارنجو پـه بـاغ کـي ،روان وو، روان وو او بـس روان وو، په تلو تلو کي پر سهار شو، پښتنې په بازید غږ کړو چي؛

ودرېـږه، لـږ دمـه وکـړم، پښـو مـي کـار پرېښـودو ،د دې خبـري سـره پښـتنه پـه ځمکـه کښېنسـته، بازیـد هـم لـږ لېـري پـه ځمکـه کښېنستو.

مـا څو واره فکـر وکـړ چي تاتـه بـه وایم خـو بیـا بـه مـي اراده بدلـه کړه. بازید ورته وویل.

زهٔ پـلار ډېـره سـخته اموختـه کـړې یـم خـو نـهٔ پـوهېږم چـي ولـې مي نن پښو کار پرېښودو.

تـا د پـرون راهیسـې هـیڅ نـهٔ دي خـوړلي، لـږ مـخ کـي د کوچیـانو مېنــي دي، هلتــه بــه ځــان ورســوو، کېــدای شــي چــي هلتــه پنــاه اوډوډۍ پیدا کړو. بازید په ځواب کي ورته وویل.

اوس نـو رڼـا لـه ختیځـي خـوا پـه ښـکاره کېـدو شـوه، دوی هـم خپـل مـزل پـه مخـه کـړو، یـو ځـای ورتـه د اوبـه یخـه چینـه پـه مخـه راغلـه، پښـتنې او بازیـد پـه هغـه چینـه اوبـه اوچښـلې، د لـږ دمـې وروســته بیــا دوی وو او مــزل، ښــه ډېــر چــي لاړل نــو د کوچیــانو کیـږدۍ ښـکاره شـوې، د کیږدیـو لـوګي یـوه خونـدوره ننـداره جـوړه کـړې وه، د رمـې غـږ د دوی تـر غـوږو شـو، چـي لـږ نـور مـخ تـه لاړل نـو د رمــې ســره روان شــپانهٔ دوی ولیــدل، هغــه پــه غــږ کــړو چــي اې! څوک یاست؟ دا وخت چېري ځئ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

بازید په غږ کړو چي ستا مېلمانه یو.

خدای مو راولـه، شپانهٔ و دوی تـه ورنـږدې شـو او د بازیـد سـره یـې روغبـړ وکـړو. بازیـد چـي ولیـدل چـي شـپانهٔ د پـوخ عمـر سـړی دی او پـه خبـره سـر هـم خلاصـوي نـو یـې ورتـه وویـل چـي، وروره اول خو دي نوم راوښایه؟

زما نوم تراب خان دی خو خلګ تورکی راته وایي.

تـوراب خانـه، مـوږ لـه ډېـره لېـري راغلـي یـو، ټولـه شـپه مـو پـه پښو سفر کړی دی، له پرون راهیسې مو هیڅ نهٔ دي خوړلي.

دا خـو دومـره خبـره نـهٔ ده، راځـه وروره چــي کــوچ او د تنــاره توده مړی درباندي وخورم.

دوی د شـپانهٔ سـره روان شـول، لـږ لېـري د شـپانهٔ دوې کیـږدۍ ولاړې وې، شـپانهٔ پـه خپلـي کـورودانې غـږ کـړو چـي و ښـځې! مېلمانـه راسـره دي اورې! مېلمـه تـه پـه دا بلـي کیـږدۍ کـي ځـای تیـار کـړه او دا د مېلمـه سـره زنانـه د ځـان سـره کښـېنوه او زر زر د کوچو او تودې مړۍ بندوبست وکړه، دوی ستړي دي.

هغـه کـوچۍ هـم داسـي بیـداره وه چـي پـه یـوه دقیقـه کـي یـې ځـای تیـار کـړو، بازیـد پـه پـه یـوه کیـږدۍ کـي د تـراب کـوچي سـره او ښځتنه په دا بلي کیږدۍ کي د تراب د کورودانې سره کښېنسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

په هغه ماخوستن په کوم چې سخي، بازيد او پښتنې په اديره کې سره وليدل نو سخي سيدها د علي ګل اکا و کور ته ولاړی، د علي ګل اکا کور د کلي څخه لېري ؤ، هغه د غرۀ په بېخ کې ځان له کور جوړ کړی ؤ او په دې ټول جنګ کې د يوې خوا څه هم څوک و هغه خوا ته نۀ ؤ تللي، دا د سخي خوشبختي وه که د ملازمري بدبختي چې هيڅ يو هم د دوو ورو ځو په جنګ کې هغې خوا ته نۀ ؤ راغلی، سخي ځان وررورسوو، د کور و دروازې ته دوه کسان توري په لاس ولاړ وو، سخي و دواړو کسانو ته سلام ورواچوو، هغو هم په ځواب کې وعليکم ورته وويل، سخي پوښتنه ځني وکړه چې څوک خو به نۀ يي راغلي ؟

نا نۀ دي راغلي. يو کس ځواب ورکړو.

هغه کسان خو به تښتېدلي نۀ وي ؟

نا، موږ دلته د څۀ د پاره ولاړ يو. دويم کس په ځواب کې ورته وويل.

ښه خبره ده.

موږ دا کسان نن ختمول او يوې خوا ته تلو او هان، پرون درې کسه د کوز کلي دې خوا ته راغلي وو او د دغو دوو کسانو پوښتنه يې کوله، موږ ورته وويل چې دلته يو انګرېز فوځي افسر ارام کوي تا سو له دې ځايه ولاړ شئ، هغوی هم زر ولاړو.

درځئ چې د دې کسانو کيسه ختمه کړو، هسې هم په ځمکه او اولس دا بوج دي. سخي ورته وويل او د کور په دروازه ننوتی، هغه دوه کسه هم ورپسې ننوتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ هم دغه ویل چي جنګ ختم شو نو دوی د څه د پاره ژوندي دي. په هغو کي یو کس و سخي ته وویل.

دا جنګ تر قیامته نهٔ شي ختمېدای، تهٔ د تهه خانې (زېرخانه) دروازه خلاصه کړه، ولي چي یو بل کار هم شته هغه به هم تر سره کوو. سخي بېرته په ځواب کي و هغه کس ته وویل.

د کور په کوټه کي یوه ښکلې قالینه اواره وه. دوی دا قالینه لېري کړه نو لاندي د تهه خانې (زېرخانه) لار وه. دوی درې سره د تهه خانې په پایو (ځینو) کښته تهه خانې ته روان شول. د پایو په اخر کي هلته یوه مضبوطه دروازه وه. دوی دا دروازه په یو مخصوصه چابي خلاصه کړه. دننه توره تیاره وه چي خپل د لاس ګوتي هم نهٔ معلومېدې، سخي په دروازه کي ودرېدی او نور دوه کسان دننه ورغلو، یو کس د ډیوې رڼا جوړه کړه، په تهه خانه کي دوه کسان چي لاس او پښې یې تړل شوي وې پراته وو، دوی په هغو کي یو کس راپورته کړو او د سخي و مخي ته یې راوستو، سخي چي دې بندي ته وکتل نو هغه د ملازمري ملګری دلبر ؤ. دهٔ ځوانانو ته وویل چي ختم یې کړئ، هغو هم سم د لاسه د کټارو (خنجرو) وارونه په سینه او نس کي وکړ، دلبر لږ چغه وکړه خو ډېر زر سوړ شو.

ملازمري چي دا ولیدل نو یې چغي شروع کړې چي، ما مهٔ وژنئ، ما هیڅ نهٔ دي کړي، زهٔ بل وار دا کار نهٔ کوم،سخي په شکي انداز کي پوښتنه ځیني وکړه چي دا راته ووایه چي تهٔ یې څوک؟ له کومه راغلی یې؟ چا راستولی یې؟ ملا زمري په بدحواسی کي ورته وویل چي اې وروره زهٔ نهٔ پښتون یم او نهٔ مسلمان، زهٔ خو ،زهٔ خو یو انګرېزیم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

انګرېـز؟ دا څـهٔ وايـې، تـهٔ انګرېـزيـې، سـتا پښـتو ، سـتا مسـلماني، هغـه سـتا لمونځونـه، سـتا تاويزونـه، ټابښـتونه هغـه ټـول دروا غ وو ؟

هـو ، هغـه ټـول دروا غ وو ، کـه مـا نـهٔ وژنـئ نـو زهٔ تاسـو تـه ټـول حـال وايم.

حـال کـه وايـې او کـه نـهٔ ، مـرې خـو بـه. سـخي پـه قهـر کـي ورتـه وويل.

نـو سـمه ده زمـا کـار هـم دلتـه پـوره شـو ، مـا هـم پـه تاسـو کـي داسي تخم پاشلی دی چي پـه پېړيـو پېړيـو بـه يـې زمـا انګرېز سـرکار مېـوه خـوري، زمـا رنګـه بـې شـمېره ملايـان پـه دې هېـواد کـي خپلـه دنـده تـر سـره کـوي، ستاسـو رنګـه بـې شـعوره، بـې علمـه خلـک هغـه نهٔ شي پېژندلای............

سـخي پـه ځوانـانو غـږ کـړو چـي، ځُلـه يـې وربنـده کـړئ د دې منـافق، هغـوی هـم لکـه زمريـان پـه ملازمـري يـې حملـه وکـړه، د مـلا زمـري پـه وجـود کـي يـو ځـای هـم روغ پـاتې نـهٔ شـو ، سـخي لـه ډېـره قهـره د مـلا زمـري سـترګي ورو ايسـتلې، د ملازمـري سـوړ وجـود د دهٔ پـه مـخ کـي پـروت ؤ ، د دې کـاره چـي دوی فـارغ شـول نـو سـيدها د بهادرخـان د کـور پـه خـوا روان شـول، ولـي چـي هلتـه دا وخـت خـان جهان استوګ ؤ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

پښتنې چې کله کوچ او د تناره تود ه ډوډۍ وخوړه نو سر وربانديدرونـد شو،سترګي يې پټې پټې کېدې، دې هم ويوې خوا ته ډډه ووهله او ويده شوه.

هلته په ابله کېږدۍ کي د بازيد هم دغه حال ؤ، کوچي تراب اجازه ځني واخسته چي زۀ ځم، رمه مي ډېره لېري ولاړه، دۀ هغه ته اجازه ورکړه او خپله پرېوتو.

لږ ساعت چي دوی دواړه په خوب ويده وو نو لس يا دوولس کسان وسله وال چي په اسانو سپاره وو دې کېږديو ته راغلل. غږ يې وکړ چي څوک شته او که نۀ؟

خو د کېږديو څخه چا ځواب ورنۀکړو، ولي چي د کوچي تراب کورودانه دا وخت د بوتو پسې تللې وه.

وسله وال راشي د کېږديو خُلوتهودرېږي، يو وسله وال و هغي کيږدۍ ته ورشي چي په کومه کي بازيد ويده وي، بازيد وينښ وي، هغه ځان په خوب اچولی وي، څادر يې په مخ وي، وسله وال راشي او غږ په او کړي چي، وروره، هو کوچي وروره، بازيد غږ نۀباسي، د زړۀ درزا يې وار په وار تېزېږي، هلته پښتنه هم راوينښه شوې وي، هغه هم په خوف کي وي،دغه وسله وال په آنورو غږ کړي چي، زما د خياله دا کوچي مړ دی، هيڅ غږ نۀباسي.

تۀ يې لږ وښوروه. د وسله والو مشر ورته ووايي.

سمه ده، وسله وال د دې خبري سره سم کيږدۍ ته ننوزي، هغه په توره د بازيد څادر لېري کړي، څنګه چي د بازيد د مخه څادر لېري شي نو دا وسله وال شا ته وغورځي او چغه کړي، مدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغــه دی، پیــدا شــو، دغــه دی،ټــول وســله وال د اســونو څخــه را کــوز شي او د کيږدۍ شاوخوا ودرېږي.

یــو وســله وال چــي د دوی مشــر معلومېــدو غــږ کــړو چــي، ظالمــه ټولــه علاقــه مــو دربــسې وکتــه او تــهٔ دلتــه پــټ یــې، بازیــد هــم راپورتــه شــي او پــه کیــږدۍ کــي ودرېــږي. هلکــو وې تــړئ او پــه اس یــې واچــوئ. څلــور کســان راشــي بازیــد وتــړي او پــه اس یــې واچــوي، هلتــه د ابلــي کیــږدۍ څــه پښــتنه پــه منــډه راووزي، څنګــه چــه بازیــد وویــني چــي لاس او پښــې یــې تړلــي پــه اس چپــه پــروت دی نــو چغــي کړي. ظالمانو دی مو ولي تړلی دی، دهٔ څهٔ کړي دي؟

دا څوک ده؟ د وسله والو مشر پوښتنه وکړه.

پښــتنې تــهٔ ولاړه شــه، زمــا غــم مــهٔ کــوه، دوی پــه مــا هیــڅ نــهٔ شــي کــولای، پښــتنې څــهٔ درتــه وایــم، ولاړه شــه، ځــهٔ ولاړه شــه. بازیــد پښتنې ته چغې شروع کړې.

هــان...... پښــتنه....... د بهــادر خــان لــور....... دا خــو زمــوږ هېــره وه، ګــوره څنګــه یــې ځــان پخپلــه پــه لاس راکــړو، ملګــرو د دې لاســونه تــر شــا وروتــړئ او پــه اس یــې کښــېنوئ، درروان یــې کړئ چي ډېر لوی لوی ښکارونه په لاس راغلي دي.

یــو وســله وال د پښــتنې لاســونه وروتــړي او پــه اس یــې کښــېنوي، هغــه کــس د بــل ملګــري ســره پــه اس کښــېني، دا ورکــوټې قافله بېرته د بر کلي په خوا روانه شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

سخي او د هغه ملګري د شپې په نيمايي کې د خان بهادر وکور ته ورسېږي. هلته او س خان جهان او دوه انګرېز فوځي افسران استوګن دي. دوی د کور و دروازې ته ورسېږي، هلته دوه کسان د وسلې سره ولاړ وي، هغه چې دوی ووينې نو غږ په وکړي چې، څوک ياست ؟

سخي غږ په وکړي چې زه يم، سخي د خان ملګری. دوی درې سره ملګري دغه دوه کسان په چل مړه کړي او کور ته ننوزي، په کور کې انګرېزان سپاهيان پر کوټو پيرا کوي، هغوی چې وګوري چې درې کسان په کور را ننوتلي دي نو هغوی بې له پوښتنې زر د توپکو خُلې د دوی په خوا کړي، د توپک په مرميو د درې سراوو سينې سورې سورې کړي، د ډزو (ټکانو) په غږ انګرېز فوځي افسران او خان جهان راويښ شي، دوی زر د کوټې څخه د باندې راووزي، چې وګوري په انګړ کې د درو کسانو په وينو لړلي ساړه وجودونه پراته وي، خان جهان ته يو مړی شناخته ښکاره شي خو دی غږ نه شي باسی چې زه دا پيژنم.

د درې سراوو کسانو ساړه وجودونه د کلي په اخر کې وغورځول شي، سهار شي، پسې غرمه شي او د غرمې پسې ماسپښين شي، په بر کلي کې اوازه جوړه شي چې د خان جهان باغي زوی او د بهادر خان لور پښتنه يې نيولي دي، کلی ټول راشي د بهادر خان د کور و مخ ته ودرېږي، دوی دواړه دا وخت په کور کې دننه وي، خان جهان خپل زوی وبلي خوني ته بېولی وي او پښتنه په بله کوټه کې يکې يوازې ناسته ژاړي. دا هغهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کوټه وي کومه چي د جنګ له مخه د دې وي. دا نن په خپله کوټه کي يوه بنديوانه وي.

خان جهان خپل زوى ډېر پوه کړي، هر رنګه لالچ ورکړي، خو بازيد هيڅ يوه خبره هم نهٔ مني، بازيد په چغو کي ورته وايي چي؛

تهٔ د دې قام دښمن يې، تهٔ د دين دښمن يې، تهٔ د دې وطن دښمن يې، تهٔ د هغهٔ انسان قاتل يې چا چي په دې کلي، علاقې او وطن سر ورکړو. يو هغهٔ ؤ چي د وطن په مينه کي سرخرو شو او يو تهٔ يې چي ضمير ايمان ټول دي په وطن دښمن خرڅ کړو، زهٔ ستا زوى نهٔ يم، زهٔ د هغهٔ سړي زوى يم څوک چي د دې کلي په ننګ کي خاورو ته ولاړى.

بچيه! تهٔ زما په خبره ولي سر نهٔ خلاصوې، که ما ستا سفارش نهٔ واى کړى نو دوى به تهٔ له وخته لا خاورو ته سپارلى وې او يا به يې د سخي غوندي په ډېران غورځولى وې. تهٔ لږ سوچ وکړه، دا جاګير دا اسائشونه ټول ستا دي. ما چي څهٔ هم کړي دي ستا د پاره مي کړي دي. خان په دردمنه لهجه کي ورته وويل.

تهٔ څوک يې ؟ زهٔ تا نهٔ پېژنم، راوغواړه ستا باداران او ورته ووايه چي ما په دار کړي، زهٔ غلامي نهٔ منم، زهٔ مور ازاد زېږولى يم او تر مرګه به ازاد يم. ستا غوندي د انګرېز ډوډۍ خور نهٔ. بازيد د جذباتو څخه ډکه لهجه کي ورته وويل.

سمه ده، زهٔ تا ته تر سهاره وخت درکوم، بيا زهٔ ستا ذمه واره نهٔ شم جوړېدلاى، تهٔ ښه سوچ په وکړه. خان جهان د دې خبري

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره سم د کوټې څخه ووت. دوه کسان راغلو او بازيد يې وبلي کوټې ته بوتلی چېري چې نور قامي مجاهدين بنديان ول.

هلته په بندي خانه کې د دهٔ د پېژند ګلو يو ځوان چې په زخمي حالت کې يې نيولی ؤ. د هغه نوم شراف الدين ؤ خو خلګو به شينو ورته ويلو. ماخوستن شينو د بازيد سره ډېر مجلس وکړ، بازيد هم ټول حال ورته وويل.

بازيد خانه! زما په فکر کې عجيبه خبره راغله، خدای خبر چې تهٔ به يې راسره ومنې که نهٔ ؟

څنګه خبره ؟

ګوره بازيده! تهٔ د دې زندانه وتی شې، زهٔ نهٔ شم وتی، تهٔ داسې وکړه چې پلار ته ووايه چې زهٔ توبه ګاريم، تهٔ چې څنګه وايې هغسې به کېږي. ستا پلار به تا له دې زندانه خلاص کړي. تهٔ پښتنه يو رنګه تر لاسه کړه او د دې علاقې څخه ځان وباسه. کوشش وکړه چې ځان کابل ته ورسوې. هلته ډېر داسې ملګري شته چې د بهادرخان لاله نوم ورواخلې نو دوی به تا سو ته پناه درکړي.

ياره دا دهوکه نهٔ ده ؟

څنګه دهوکه ؟ د بهادرخان لاله لور ستا په اسره ده، د هغې عزت بچکول او س ستا ذمه واري ده، ګنې په اخرت کې به ستا ګرېوان او د خان لاس وي، هغه ستا څو مره مرسته وکړه او يو تهٔ يې چې دومره نهٔ شې کولای؟

ټهيک دی شينو، زهٔ به دغسې کوم او هم دا اوس به يې کوم، تهٔ ورته ګوره چې زهٔ څه کوم. بازيد دا خبره وکړه او د دروازې خوا ته ولاړ شو. په دروازه کې يې څو واره غبږ کړو چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خان جهان ته وایه چي ستا زوی دي غواړي. ښه ساعت پس، خان جهان پخپله راغی. بازید ورته وویل چي پلاره! زۀ له تا معافي غواړم. بهادرخان زما مازغه راخراب کړي ؤ، زۀ یې ستا خلاف کړی وم، د خپل پلار خلاف. اوس ما ته معلوم شو چي پلار پلار وي، پلاره ما معاف کړه. بازید په ژړا شو. خان جهان چي دا ولیدل چي زوی مي بېرته خپل شو نو یې په غېږ کي ونیوو او ورته یې وویل چي هیڅ خبره نۀ ده ,دیر آید ،درست آید. راځه تا به ډوډی هم نۀ وي خوړلې، د سهار راهیسې مي وږی ساتلی یې. دواړه د یوې بلي کوټې خوا ته ولاړو. د بندي خاني دروازه بېرته بنده کړل شوه او دننه په بندي خانه کي شینو و خدای ته په زاری ؤ چي اې خدایه! تۀ د پښتني خورکۍ ابرو خوندي کړې، تۀ بازید تۀ دومره طاقت ورکړې چي د پښتني د سر سوری جوړ شي، هغه د دې ظالمانو د لاسه خلاصه کړي. ربه! تۀ یې مدد وکړې، تۀ یې حافظ او ناصر شې. په دغه دعاګانو کي په ژړا شو او تر ډېره یې ژړل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

○

پښتنه په کوټه کي لـه ډېره وختـه يـوازي بې وسه ناسته وه. د شپې په دويم پړاو کي انګرېز فوځي افسر د شرابو په نشه کي ډوب کوټې ته ځنګېدلی راغی. پښتنې چي د دې وحشي سترګو ته وکتل نو خوف زده شوه. انګرېز فوځي چي پښتنې ته وکتل نو په انګلېسي ژبه کي يې بې اختياره له خُلې ووتل،

Wow, Beautiful Girl

پښتنې ځان سره راټول کړو، فوځي په کراره کراره ورنږدې کېدو او په انګلېسي ژبه کي يې ورته وويل چي،

Common Girl I am Your Lover

لېري شه له ما کافره، لېري شه. پښتنې په ژړا کي په چغو دې انګرېز ته وويل.

انګرېز فوځي بيا ورنږدې شو، پښتنې په کوټه کي شا وخوا منډې شروع کړې، فوځي به کله ونيوله او کله به يې له کسته پريښودله چي ښه ستړې شي نو بيا به ورسره ګورم.

په دغه منډو منډو کي پښتنه ډېره ستړې شوه او يوې خوا ته په يوه کونج کي په ژړا کښېنسته، هغه هم داسي لکه چي د يوې لويي بلا څخه ځان پټول غواړي، انګرېز بيا په کراره کراره ورنږدې کېدو او په خُله يې په انګليسي کي دا الفاظ وو،

Now you can't run, hahahahaha

ناببره دروازه خلاصه شوه، يو نقاب پوش تُوره په لاس کي کوټې ته راننوتو، هغه چي دا وليدل نو يې پر انګرېز د تُوري وارونه پيل کړو، په دقيقه کي يې د انګرېز له تنه سر جلا کړو او پښتنې ته يې غږ کړو چي؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځـه وخـت نشـته. پښـتنه هـم زر ولاړه شـوه او د نقـاب پـوش سـره د کوټې ووته. نقاب پوش و پښتنې ته وويل چې؛

د دې کـور هـره لار تاتـه معلو مـه ده، تـهٔ لـه مخـه شـه او د وتلـو يـوه داسـي لار چـي د چـا شـک نـهٔ وي بانـدي درځـه. پښـتنې هـم و نقـاب پوش ته وويل چې؛

راځـه زمـا د عـزت محافظـه، نـور کـار زمـا دی. د دې خبـري سـره پښـتنه لـه مخـه او نقـاب پـوش ورپسـې د يـوې کنـډوالې خـوا تـه روان شـول. د کنـډوالې دېوالونـه تـر نيمـايي پـوري غورځېـدلي وو. دواړه تـر دې دېوالـه واوښـتل. د لـږ مـزل کولـو پـس د لاري چـپ پـه يـوه بـاغ ورګډ شول. نقاب پوش ورته ويل چې؛

پکـار دا ؤ چـي مـوږ يـو اس تـر لاسـه کـړی وای نـو بـه زر د دې علاقې وتلي وای.

بازيـد خانـه نـور مـخ مـهٔ پټـوه، زهٔ دې د بيـا ليـدو نـه نا اميـده شوې وم. پښتنې بازيد وپېژندو.

بازيـد هـم خپـل نقـاب لـه مخـه لېـري کـړو. دوی ډېـر تېـز تېـز روان وو. اخـر بـاغ ختم شـو او يـوه شـاړه شـروع شـوه. خـو دوی تـه دا وخـت ډېـره خطـره وه. يـو خـو د سـپوږمۍ رڼـا ډېـره زياتـه وه او بـل انګرېـز فـوځي څـه معمـولي کـس نـهٔ ؤ، هغـه د فـوځ مشـر ؤ، اوس نـو ټـول فـوځ پـه حرکـت کـي راغلـی وو. څلـور خـوا تـه د دوی پسـې ځـار شروع شوی ؤ.

پښـتنې! لـه ډېـره وختـه مـي پـه زړهٔ کـي يـوه خبـره پټـه سـاتلې ده، خو د خان لاله د بېرې مې د خُلې نهٔ ده راباسلې....

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ پـوهېږم چـي تـهٔ څـه ویـل غـواړې، زمـا هـم دغـه حـال دی کـوم چـي سـتا دی. پښـتنې پـه تېزتېـز تلـو کـي ځـواب ورکـړو او د زړهٔ خبره یې و ځُلې ته راوسته.

بازیـد خانـه! پښـتنه اوس سـتا ده، کـه پـه اور کـي یـې اچـوې او که ټول عمر خوشحالي ورکوې دا اوس ستا اختیار دی.

زمـا پـه ژونـد بـه پـه تـا، تـود بـاد هـم نـهٔ ولګېـږي، مـا کـه هـر څـه وبایلـل، خـان لالـه، اخونـدزاده صـاحب، علـي ګـل اکـا، مـور، یـو غـدار پـلار، علاقـه، کلـی، خـو مـا، مـا خپلـه مینـه وګټلـه. بازیـد پـه ځـواب کـي ورته وویل.

مینـــه ډېـــره غټـــه قربـــاني غـــواړي او تـــا هغـــه قربـــاني ورکړه.پښـتنې دغـه خبـره کولـه چـي د شـا دخـوا ناڅاپـه د توپکـو د مرمیـو بـاران شـو. پښـتنې چغـي کـړې، بازیـد دا د لاسـه څخـه ټینګـه کـړه او پـه منـډه شـو، خـو د اسـانو د پښـو دربـی وار پـه وار رانـږدې کېـدو، ډزي (ټکـان) هـم زیـات شـوې، دوی دواړو منـډه وهلـه، ناڅاپـه د پښـتنې پښـه پـه یـوه تیـږه (ډبـره) ولګېـده او پښـتنه پـر مـخ وغورځېده.

د غورځېدو سره یې لاس مات شو، خو بازید ېرته پورته کړه.

همـت وکـړه پښـتنې! دا کـافران پـه مـوږ هـیڅ نـهٔ شـي کـولای. پښـتنه پـه ژړا وه، هغـې پـه ژړا کـي و بازیـد تـه وویـل چـي....... زمـا لاس..... زمـا مـلا ..... وی. زمـا لاس خـو ګرسـره کـار پرېښـوی. بازیـد دا چېـري دومـره پرېښـودی شـوه، دهٔ د پښـتنې لاس ټینـګ ونیـوو دا یـې راپورتـه کـړه او بیـا پـه منـډه شـو، هلتـه د فوځیـانو اسـونه ډېـر رانـږدې شـوي وو، دلتـه د دوی د پښـو طاقـت دوی تـه ورو ورو ځواب ورکولو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخـر سـپاهيان را ورسـېدل، ګېـر چـاپېره تـر دوی را تـاؤ شـول. پښـتنه بـې سـوده شـوه او وغورځېـده. بازيـد چـې د پښـتنې تـر مـلا لاس را تـاؤ کـړو نـو يـې لاس لونـد شـو ،دۀ چـې لاس بېرتـه زر را اوباسـی نـو لاس يـې پـه وينـو سـور ؤ. دۀ چغـې کـړې چـې........ پښـتنې....... پـه تـا کـې مرمـۍ لګېـدلې وه او تـا ماتـه غـږ هـم نـۀ کـــوو...... پښـــتنې .... پښـــتنې ســـترګې خلاصـــې کــړه........... ځــواب راکــړه........ تـۀ چـپ ولـې يـې....... پښـتنې څـه خـو ووايـه....... بازيـد پـه داسـې چغـو شـو لکـه ماشـوم چـې د خپـل ګـران ځيـز پسـې هغـه هـم چـې ورک شـوی وي ژاړي........ پښـتنې هـيڅ ځـواب نـۀ ورکـوو.......... پښـتنه اوس د ځـواب نـۀ وه.......... هغـه ولاړه خپـل خـان لالـه لـه......... خپلـې مـور نـازولې مـور لـه......... هغـې خپـل ښائسـت...... پيغلتـوب پـر وطـن قربـان کـړ........د پـلار شـمله يـې ټيټـه نـۀ کـړه....... بلکـې د پـلار شـمله يـې دنګـه کـړه....... د پښـتنې پـه مـخ مسـکا وه........ خـدای خبـر چـې دا مسـکا د څـۀ وه ؟ پـه دې خو بـه نـۀ وه چې دا پر وطـن قربـان شـوه ؟ او يـا پـه دې خـو بـه نـۀ وه چـې د دې سوړ وجود دا وخت د خپل مئين په غېږ کې ؤ.

بازيـد پـه ژړا ځـان بـې حالـه کـړی ؤ. يـو انګرېـز فـوځي و بـل انګرېز فوځي ته امر وکړ چې،

Shoot him

هغـه ظـالم هـم حکـم پـه ځـای کـړو، بازيـد يـې دوې مرمـۍ يـوه پـه سـر او يـوه پـه مـلا وويشـتو، بازيـد هـم ډېـر زر د پښـتنې سـره يـو ځـای شـو. د بازيـد پـه مـخ هـم مسـکا وه......... يـو انګرېـز فـوځي د اس څخـه راکـوز شـو او دواړه يـې وکتـل چـې ژونـدي خـو بـه نـۀ وي. چـې يقين يې وشو نو خپل افسر ته يې وويل چې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

Sir, they will gone

انګرېز بېرته په خپل اس کښېنستی، افسر په ټولو غږ کړو چي،

Let's go, we finish our work

د پښتني په وينو رنګ سور وجود په ځمکه پروت ؤ او د بازيد په وينو رنګ سور وجود نيم په ځمکه او سر يې د پښتني په سينه پروت ؤ. دواړه په مسکا وو........... دواړه په ابدي خوب ويده شوي وو.

سهار د کوچيانو يوې کوشنۍ قافلې دوی دواړه خاورو ته وسپارلو......

هلته په بر کلي کي يو سړی د بهادر خان د کور په مخ کي په دار ځوړند ؤ.

د دې سړي ګناه دا وه چي دې سړي خپل زوی له بندي خانې څخه خلاص کړی ؤ او بيا د دهٔ زوی يو انګرېز افسر قتل کړو....... لحاظه دی په دار کړل شو. بر کلی د انګرېزانو په ډېر محفوظه کلا (هېډ کوارټر) کي بدل شو. د نور وطن د نيولو دپاره اوس نو انګرېزانو نوي نوي منصوبې پيل کړې. دا وار دوی د خانانو او ملايانو سره سره د وطنو واکدارانو ته لاس واچوو.

پای

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library